Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

> Retouradres Postbus 90801 2509 LV Den Haag

De voorzitter van de Eerste Kamer
der Staten-Generaal
Kazernestraat 52
2514 CV Den Haag

2514 CV52

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
T 070 333 44 44

Onze referentie
2026-0000412702

Datum 6 november 2026
Betreft Voortgangsbrief positie arbeidsmigranten

Inleiding
Nederland staat voor grote uitdagingen. Denk bijvoorbeeld aan de bouw van voldoende woningen, de overstap naar duurzame energie en het behouden van onze leidende positie in de chipindustrie. Tegelijkertijd zijn er steeds minder mensen om deze grote opgaven op te pakken. Om personeelstekorten op te vangen en onze economie sterk te houden, hebben we in sommige sectoren ook arbeidskrachten uit andere landen nodig: arbeidsmigranten.

Aan de andere kant is de ruimte schaars, staan voorzieningen onder druk en is er een tekort aan woningen. De productiviteitsgroei stagneert en onze economie leunt sterk op laagbetaald werk. Dat vraagt om keuzes. Nu worden arbeidsmigranten nog te vaak ingezet om tekorten op te vangen in plaats van dat bedrijven investeren in productiviteit en in mensen die aan de kant staan. We zien dat de afhankelijkheid van laagbetaalde arbeidsmigratie gepaard gaat met misstanden. Zo worden arbeidsmigranten soms onderbetaald of met te veel mensen ondergebracht in slecht onderhouden woningen. Dat kan leiden tot overlast en verloedering en gaat ten koste van de leefbaarheid in de wijk.

Verschillende rapporten, zoals dat van de Staatscommissie Demografische Ontwikkelingen 2050 (SDO2050)[1] en het IBO Arbeidsmigratie[2], wijzen op de noodzaak van een gerichter arbeidsmigratiebeleid. Het kabinet zet daarom in op een hoogwaardige, innovatieve en sociale economie, waarin we selectiever omgaan met de inzet van arbeidsmigranten. Dit doen we in lijn met het advies van de SDO2050 aan de hand van drie pijlers.[3] We verminderen de vraag naar laagbetaalde arbeid en stimuleren mensen om aan het werk te gaan die onnodig langs de kant staan. Met gerichte arbeidsmigratie voegen we kunde en krachten op plekken toe waar onze economie het echt nodig heeft. En tot slot zorgen we dat we misstanden aanpakken en de positie van arbeidsmigranten verbeteren die in Nederland aan de slag zijn. Arbeidsmigranten horen volwaardig deel uit te

[1] Gematigde groei - rapport van de Staatscommissie Demografische Ontwikkelingen 2050 | Rijksoverheid.nl.
[2] Wat werkt voor de toekomst - interdepartementaal beleidsonderzoek arbeidsmigratie - | Rijksoverheid.nl.
[3] De Tweede Kamer is op 30 oktober jl. over de opvolging van dit rapport geïnformeerd.

maken van onze samenleving. Iedereen heeft recht op eerlijk, gezond en veilig werk en op goede huisvesting, ongeacht herkomst.

Met deze brief informeert het kabinet de Eerste en de Tweede Kamer, zoals toegezegd aan de Tweede Kamer[4], over de opvolging van de aanbevelingen van het Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten (hierna: Aanjaagteam)[5] en het SER-advies 'Arbeidsmigratie naar waarde'[6]. In het coalitieakkoord is afgesproken beide adviezen uit te voeren.

Daarnaast reageert het kabinet (in een bijlage) op twee recente rapporten. Het eerste is de uitwerking van het eerder genoemde SER-advies die op 22 oktober 2026 is gepubliceerd[7], met aanbevelingen over de nabetaling van achterstallig loon, onrechtmatige detachering van derdelanders en een gedragscode voor goed werkgeverschap en opdrachtgeverschap. Het tweede is het literatuuronderzoek van de staf van de commissie SZW[8] (hierna: Kamerstaf) met lessen uit andere landen. Het kabinet is de SER en de Kamerstaf erkentelijk voor hun werk.

Leeswijzer
Ten eerste schetst het kabinet de brede inzet op arbeidsmigratie en gaat daarna uitgebreid in op de aanpak om misstanden tegen te gaan en daarmee de positie van arbeidsmigranten te verbeteren. Het kabinet betrekt hierbij onder meer het rapport van de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OVV) over de veiligheid van arbeidsmigranten.

Bij de brief zijn zes bijlagen gevoegd:
- een overzicht van alle maatregelen uit spoor 3, inclusief de voortgang van de aanbevelingen van het Aanjaagteam;
- een overzicht van de aanbevelingen uit het SER-advies met de voortgang;
- een reactie op de recente uitwerking van het SER-advies;
- een reflectie op de gestelde vragen van de commissie SZW naar aanleiding van het literatuuronderzoek van de Kamerstaf[9]
- toezeggingen en moties op arbeidsmigratie die met deze brief worden afgedaan.
- een reactie op het actieplan van provincies en gemeenten[10]

Het kabinet werkt aan het selectiever omgaan met de inzet van arbeidsmigranten

Het kabinet zet in op een hoogwaardige, innovatieve en sociale economie, waarin we selectiever omgaan met de inzet van arbeidsmigranten. Dit doen we aan de

[4] TZ202606-080.
[5] Geen tweederangsburgers. Aanbevelingen om misstanden bij arbeidsmigranten in Nederland tegen te gaan | Rijksoverheid.nl.
[6] Arbeidsmigratie: minder waar het kan, beter waar het moet | SER.
[7] SER werkt voorstellen uit voor eerlijker en beter gereguleerde arbeidsmigratie | SER.
[8] Staf commissie SZW, Grip op arbeidsmigratie: een literatuuronderzoek naar maatregelen in Europese landen (2026).
[9] Kabinetsreactie kennisthema Arbeidsmigratie | Tweede Kamer der Staten-Generaal.
[10] Provincie Limburg: gezamenlijk Actieplan Arbeidsmigratie aangeboden aan Tweede Kamer | Provincie Limburg

hand van drie pijlers, zoals het kabinet ook met de Tweede Kamer deelde in de brief over demografie van 30 oktober jl.[11]

1. Verminderen vraag naar laagbetaalde arbeid en benutten arbeidspotentieel

Arbeidsmigratie is grotendeels vraag gestuurd: werkgevers werven arbeidsmigranten om in hun behoefte aan personeel te voorzien. We zien nog steeds dat een aanzienlijk deel van de arbeidsmigranten in Nederland laagbetaald werk verricht, in het bijzonder arbeidsmigranten afkomstig uit landen binnen de EU, maar ook steeds vaker uit landen buiten de EU via detacheringsroutes. De toegang tot laagbetaalde arbeid kan de prikkel verzwakken om te investeren in arbeidsbesparende innovaties en betere arbeidsvoorwaarden en onbenut arbeidspotentieel in Nederland te benutten. Laagbetaalde arbeidsmigratie concentreert zich in het bijzonder in een aantal sectoren, zoals de land- en tuinbouw, logistiek en vleessector. Ook in deze sectoren moeten we blijven inzetten om slimmer en innovatiever werken. Verdienmodellen die draaien op onderbetaling of het ontduiken van regels aanvaardt het kabinet niet. Dat is oneerlijk voor arbeidsmigranten en voor werkgevers die de regels naleven. Het kabinet zet in op het verminderen van de vraag naar laagbetaalde arbeid om zo de beweging naar een hoogproductieve economie te maken. Hiervoor neemt het de volgende maatregelen:

- De uitleenmarkt krijgt per 1 januari 2027 een nieuw toelatingsstelsel voor in- en uitleners met de Wtta (wet Toelating terbeschikkingstelling van arbeidskrachten).
- Het kabinet streeft ernaar om in de vleessector per 1 maart 2028 een uitzendverbod in werking te laten treden. De internetconsultatie van een voorstel om het ter beschikking stellen van arbeidskrachten te verbieden in de vleesketen voor werkzaamheden rond het slachten, verwerken, koelen en verpakken van vlees is afgerond. De Tweede Kamer zal hier op korte termijn over worden geïnformeerd.
- De door de Tweede Kamer gevraagde verkenning naar een individueel uitzendverbod is uitgevoerd en heeft het kabinet tot de conclusie gebracht om op eerder genoemde generieke instrumenten in te zetten.[12] Voor de risicosectoren transport-, schoonmaak- en teeltsector wordt onderzocht welke risico's er zijn en welke rol uitzendconstructies daarbij spelen. De resultaten worden voor het einde van dit jaar verwacht. Hierover zal ik de Tweede Kamer afzonderlijk nader informeren.
- De wet Meer zekerheid flexwerkers is deze zomer aangenomen door de Eerste Kamer[13] en treedt per 1 januari 2028 in werking. Omdat rechten niet alleen op papier moeten bestaan, maar ook in de praktijk door de kwetsbare doelgroep moeten worden benut, wordt via Work in NL-punten informatie verstrekt en via Juridisch Loket juridische ondersteuning geboden.
- Het kabinet zet in op het tegengaan van onrechtmatige detachering van derdelanders, zowel nationaal als in Europees verband. Hierover wordt de Tweede Kamer gelijktijdig met deze brief geïnformeerd.
- In Europees verband zet het kabinet in op het versterken van het mandaat van de Europese Arbeidsautoriteit, waardoor het grensoverschrijdende samenwerking tussen nationale arbeidsinspecties nog beter en gerichter kan faciliteren.

[11] Brief van de minister van SZW en de minister van AenM van 30 oktober 2026 - Demografie, 30 oktober 2026.
[12] Motie van lid Patijn; Kamerstukken II, 2025/26, 29861, nr. 194.
[13] Meer zekerheid voor mensen met een flexcontract | Rijksoverheid.nl.

- Tegelijkertijd zorgt het kabinet dat zo veel mogelijk asielzoekers met een kansrijke asielaanvraag en statushouders aan het werk gaan.[14] We kunnen het ons in deze krappe arbeidsmarkt niet veroorloven om mensen langs de kant te laten staan. Bovendien dragen zij op deze manier bij aan onze samenleving.
- Via verschillende mechanismes kan ook overheidsbeleid invloed hebben op de arbeids- en productiekosten. Daarom gaat het kabinet komend halfjaar in alle ministeries het beleid doorlichten om te zien op welke wijze er slimmer gewerkt kan worden en beter kan worden omgegaan met schaarste aan arbeid[15]. Hierbij wordt het beleid doorgelicht dat ieder ministerie samen met de sectoren ontwikkelt. Het kabinet maakt zich sterk om in overleg met sociale partners te komen tot sectorale convenanten, maatwerkafspraken en concrete streefcijfers die grip op migratie vergroten, zoals aanbevolen door de SER.

2. Gerichte arbeidsmigratie

Dit kabinet wil sturen op arbeidsmigratie die we echt nodig hebben voor de toekomstige welvaart van Nederland. Zoals ook aangekondigd in de Talentstrategie[16], zet het kabinet in op hoogproductieve arbeid(smigratie) om onze cruciale opgaven te faciliteren. We ontwikkelen daarom een strategie om gericht internationaal talent aan te trekken en te behouden, waarmee we Nederland internationaal als aantrekkelijk vestigingsland positioneren. Binnen de Taskforce Toekomstige Welvaart en Vestigingsklimaat wordt de Talentstrategie verder uitgewerkt. Met verschillende maatregelen zet het kabinet in op gerichte arbeidsmigratie:

- Dit najaar informeert het kabinet de Tweede Kamer verder over de aanscherping van de kennismigrantenregeling.
- Ook werkt het kabinet aan de pilot vakkrachten, waarmee onder strenge voorwaarden, goed opgeleide krachten kunnen worden aangetrokken voor beroepen in specifieke domeinen. Het kabinet onderzoekt daarbij, zoals de Kamerstaf[17] aanbeveelt, hoe het werven van vakkrachten eenvoudiger kan.

3. Tegengaan misstanden – verbeteren positie arbeidsmigranten

Arbeidsmigranten in Nederland verdienen een fatsoenlijke behandeling, net als ieder ander. In de praktijk is de situatie van arbeidsmigranten nog te vaak kwetsbaar. Het kabinet zet erop in om misstanden bij arbeidsmigranten tegen te gaan en hun positie te verbeteren. Daarvoor zijn of worden de volgende maatregelen genomen, toegelicht per thema:

Eerlijk, gezond en veilig werken

Arbeidsmigranten hebben recht op eerlijk loon en een goede behandeling door de werkgever. Ook is het belangrijk om aandacht te hebben voor veiligheid en gezondheid op de werkplek. Het kabinet zet in op de maatregelen onder spoor 1, zoals de introductie van de Wtta, het uitzendverbod in de vleessector, de wet Meer zekerheid flexwerkers, het tegengaan van onrechtmatige detachering en het versterken van het mandaat van de Europese Arbeidsautoriteit, die de werkomstandigheden van arbeidsmigranten verbeteren. Daarnaast neemt het kabinet verschillende andere maatregelen:

[14] Kamerstukken II, 2025/26, 32824, nr. 511.
[15] Zoals ook aangekondigd in de Talentstrategie,
[16] Kamerstukken II, 2025/26, 36630, nr. 4.
[17] Staf commissie SZW, Grip op arbeidsmigratie: een literatuuronderzoek naar maatregelen in Europese landen (2026).

- Om onderbetaling van arbeidsmigranten tegen te gaan, kondigde het kabinet op 2 juni 2026 aan dat er een nieuwe wet komt die het makkelijker maakt om onderbetaling vast te stellen. Het wetsvoorstel dat een omgekeerde bewijslast introduceert binnen de Wml wordt momenteel verder uitgewerkt.
- De Wet invoering meld- en vergewisplicht voor uitleners treedt naar verwachting per 1 juli 2027 in werking waardoor uitleners, naast inleners, vanaf 1 juli 2027 meldingsplichtige arbeidsongevallen ook moeten melden bij de Arbeidsinspectie.
- Daarnaast gaat de Arbeidsinspectie naar aanleiding van het rapport van de OVV nader bekijken hoe zij in de toekomst het beste een goede inschatting kan maken van de mate waarin arbeidsmigranten betrokken zijn bij arbeidsongevallen. Het kabinet gaat naar aanleiding van het advies van de OVV in gesprek met de werkgevers om te bespreken wat nodig is om werk gerelateerde gezondheid en veiligheid van arbeidsmigranten beter te beschermen.

Verbeteren registratie
Een deel van de arbeidsmigranten verblijft langer dan vier maanden in Nederland zonder zich als ingezetene bij de gemeente te registreren. Hierdoor is er beperkt zicht op arbeidsmigranten. Dit kabinet neemt meerdere stappen om de registratie van arbeidsmigranten in de Basisregistratie Personen (BRP) te verbeteren, in lijn met het rapport van de Kamerstaf en de SER op dit punt. Hierover is de Tweede Kamer in september jl. geïnformeerd.[18] De belangrijkste maatregelen zijn:

- Sinds juli jl. is de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG) begonnen met het actief communiceren naar niet-ingezetenen bij hun inschrijving in de RNI over correcte inschrijving in de BRP en over de informatie die kan worden gevonden bij WIN-punten over rechten en plichten. Er wordt een e-mail gestuurd onmiddellijk na inschrijving, na twee en zes maanden. Er zijn tot begin oktober al meer dan 36.000 e-mails verstuurd.
- Gemeenten kunnen sinds mei jl. laagdrempelig tijdelijke verblijfadressen ontvangen uit de Registratie Niet-Ingezetenen (RNI).[19] Hierdoor krijgen gemeenten beter zicht op de groep arbeidsmigranten die ingeschreven staat in de RNI, mogelijk in hun gemeenten woont en langdurig in Nederland werkt en verblijft. Dit biedt handvatten voor het doen van adresonderzoek. De RvIG presenteert de komende periode op gemeente congressen om ervoor te zorgen dat gemeenten ook daadwerkelijk gebruik maken van deze informatie.
- Samen met de VNG onderzoeken we goede voorbeelden van gemeenten die arbeidsmigranten goed registreren en delen deze met andere gemeenten om van elkaar te leren.
- Vanaf 1 april 2027 introduceert het kabinet een zorgplicht voor uitleners bij registratie, waardoor zij arbeidskrachten, waaronder veel arbeidsmigranten, moeten informeren over registratie in de BRP en moeten vergewissen of zij zich goed hebben ingeschreven. Dit geldt voor arbeidskrachten die minder dan 150% van het Wettelijk minimumloon verdienen. Op termijn vindt controle op de naleving van de zorgplicht plaats via de Wtta. De zorgplicht zal aan het normenkader van de Wtta worden toegevoegd nadat het toelatingsstelsel volledig is ingericht en de capaciteit van inspectie instellingen voldoende is.

[18] Reisdocumenten | Tweede Kamer der Staten-Generaal.
[19] Voor informatie kan de website van RvIG geraadpleegd worden: Tijdelijk verblijfsadres | RvIG

Meer en betere huisvesting
Het kabinet neemt verschillende maatregelen om meer en betere huisvesting te realiseren. Ook werkt het aan betere huur(prijs)bescherming voor arbeidsmigranten. De belangrijkste maatregelen die zijn en worden genomen:

- De minister van VRO werkt aan het wetsvoorstel passende huurcontracten, dat moet zorgen voor betere huurbescherming en een betere bescherming tegen te hoge huurprijzen voor onder andere arbeidsmigranten. Het streven is dat de wet op 1 juli 2028 in werking treedt.
- Gelijktijdig met de invoering van deze maatregelen wordt de mogelijkheid afgeschaft om kosten voor huisvesting in te houden op het wettelijk minimumloon.[20]
- Sinds 2023 is de Wet goed verhuurderschap van kracht. Deze wet voorziet onder meer in een ontkoppeling van de huur- en arbeidsovereenkomst, een meldpunt waar huurders, woningzoekenden en andere belanghebbenden terecht kunnen met meldingen van ongewenst verhuurgedrag en de mogelijkheid om een verhuurvergunning in te voeren. Afgelopen zomer heeft de evaluatie van de Wet goed verhuurderschap plaatsgevonden. Deze evaluatie is ook met de Tweede Kamer gedeeld.[21] De minister van VRO zal de Tweede Kamer eind van dit jaar informeren over de opvolging daarvan.
- Sinds 1 juli 2026 geldt de Wet versterking regie op de volkshuisvesting. Deze wet geeft overheden meer mogelijkheden om te sturen op hoeveel, waar en voor wie er wordt gebouwd. Rijk, provincies en gemeenten moet in een volkshuisvestingsprogramma voor een aantal specifieke aandachtsgroepen, zoals arbeidsmigranten, vastleggen wat hun woonbehoefte is en welke beleidsmaatregelen zij gaan treffen om in die woonbehoefte te voorzien.

Dakloosheid
Het kabinet werkt aan het tegengaan en voorkomen van dakloosheid via het Nationaal Actieplan Dakloosheid. De voortgangsbrief over dit plan is op 5 november jl. naar de Tweede Kamer gestuurd. In aanvulling hierop werken het Rijk en gemeenten sinds 2022 aan het Plan van Aanpak kwetsbare dakloze EU-burgers. Afgelopen periode is al ingezet op de volgende maatregelen:

- De kortdurende opvang voor dakloze EU-burgers zonder recht op reguliere opvang is verlengd en uitgebreid tot en met 2028. Het aantal gemeenten dat opvang aanbiedt neemt toe van zes naar 19 gemeenten. Gelijktijdig evalueren we deze dienstverlening met het oog op verdere besluitvorming vanaf 2028.
- We werken samen met werkgeverspartijen om terugkeer naar werk te stimuleren, onder meer via het vangnet-project van de ABU.[22]
- Gemeenten werken voor ondersteuning naar het herkomstland samen met maatschappelijke organisaties, zoals stichting Barka, Leger des Heils en de Regenbooggroep voor informatievoorziening, praktische hulp bij de reis en, waar mogelijk, een warme overdracht in het herkomstland. We bevorderen hierbij de samenwerking tussen gemeenten, Rijk en (organisaties in) landen van herkomst.

[20] Kamerstukken II, 2025/26, 29861, nr. 176.
[21] Kamerstukken II 2025/26, 27926, nr. 430.
[22] https://www.arbeidsmigratieingoedebanen.nl/actueel/weblogs/praktijkverhalen/2024/project-vangnet-perspectief-aan-dakloze-arbeidsmigranten.

Daarnaast zal het kabinet de komende tijd ook de volgende maatregelen nemen:

- Sommige werkgevers maken arbeidsmigranten doelbewust dakloos. We helpen opvanginstellingen en veldpartijen om signalen hierover door te geven aan instanties, zoals de Arbeidsinspectie bij eventuele arbeidsmisstanden en de Nederlandse Autoriteit Uitleenmarkt. Bij onterecht ontslag kunnen zij arbeidsmigranten doorverwijzen naar het Juridisch Loket.
- Veel gemeenten hebben best practices ontwikkeld die leren hoe deze doelgroep goed te helpen is. We gaan die kennis van professionals, opvanginstellingen en veldwerkers over dakloosheid beter ontsluiten.
- Wanneer dakloze EU-burgers genoeg rechten hebben opgebouwd in Nederland moeten ze worden opgevangen in de maatschappelijke opvang. We onderzoeken wat de gevolgen daarvan zijn op de huisvestingsbehoeften van verschillende typen rechthebbende dakloze EU-burgers, bijvoorbeeld bij uitstroom uit de reguliere maatschappelijke opvang.
- We zetten in op het voorkomen en behandelen van psychische problemen en verslaving. Zo zetten we in op schuldhulpverlening, werk en actieve participatie, vroegsignalering, lokale teams, hulp in nabijheid, het versterken van sociale netwerken en de eerstelijns zorg en het verbeteren van de ggz.

Toegang tot zorg
Zorgvragen hangen vaak samen met andere factoren die in iemand leven spelen. Voor arbeidsmigranten gaat het bijvoorbeeld om onzekere huisvesting en onveilig werk, wat kan leiden tot stress of arbeidsongevallen. Daarnaast is het voor arbeidsmigranten niet altijd eenvoudig om toegang te krijgen tot de gezondheidszorg in Nederland door taalbarrières, onvoldoende kennis van het Nederlandse zorgstelsel of het niet kunnen vinden van een huisarts. Ook kan het wegvallen van een zorgverzekering na het beëindigen van de arbeidsovereenkomst ervoor zorgen dat iemand onverzekerd raakt. Om de zorg voor arbeidsmigranten te verbeteren zetten we de komende periode in op de volgende maatregelen:

- De minister van VWS blijft zich inzetten op het terugdringen van onverzekerdheid onder arbeidsmigranten. Hierover is de Tweede Kamer in een brief[23] geïnformeerd. Zorgverleners bieden medisch noodzakelijke zorg, ook aan mensen die niet verzekerd zijn of de zorg niet zelf kunnen betalen. Om ervoor te zorgen dat zorgaanbieders dan niet met onbetaalde rekeningen blijven zitten, heeft de overheid twee vangnetregelingen[24]. Het gaat om de subsidieregeling medisch noodzakelijke zorg aan onverzekerden en de regeling onverzekerbare vreemdelingen.
- De minister van VWS blijft de ontwikkelingen volgen van zorgverzekeraars om meertalige voorlichting te geven over de zorgverzekering en de zorg in Nederland en betere afspraken te maken met zorgaanbieders over zorg aan arbeidsmigranten. Zo startten HollandZorg en Healthcare for Internationals op 1 juli 2026 een pilot met circa 30.000 verzekerden in de regio’s Venlo en Tilburg. Verzekerden krijgen via digitale triage snel advies en spreken in zestien talen met een huisarts. Komende periode volgen locaties in Vught, Leeuwarden, Westland en West-Brabant/Zeeland. De verwachting is dat eind 2027 sprake is van een landelijke dekking met dit integrale model.

[23] Kamerstukken II 2025/26, 36 800 XVI, nr. 198.
[24] Het gaat om de subsidieregeling medisch noodzakelijke zorg aan onverzekerden (SOV) en de regeling onverzekerbare vreemdelingen (OVV).

- De Nederlandse Vereniging voor Arbeids- en Bedrijfsgeneeskunde (NVAB) zet zich in om binnen de eigen beroepsgroep meer kennis op te bouwen en aandacht te vragen voor arbeidsmigranten en hun arbeidsomstandigheden. De NVAB helpt de ABU en de NBBU hun voorlichting effectiever te maken en draagt bij aan betrouwbare informatie via Work in NL. De NVAB gaat ook meer samenwerken met de arbodeskundigen en andere sociaal geneeskundigen. Dit komt ook ten goede van arbeidsmigranten in een kwetsbare positie, die vaker op verschillende vlakken zorgproblematiek ervaren. Dit is ook in lijn met de aanbeveling van OVV om de toegang tot arbozorg te verbeteren.

Verbeteren informatievoorziening en vergroten toegang tot recht
Arbeidsmigranten hebben een beperkte bestaanszekerheid, ondervinden taalbarrières en weten nog onvoldoende waar ze recht op hebben en hoe ze die rechten kunnen opeisen. Ook de OVV benadrukt dat het belangrijk is om de belangenbehartiging van arbeidsmigranten te versterken. Het kabinet zet in op de volgende maatregelen om de informatievoorziening en toegang tot recht te verbeteren:

- Via het project Work In NL kunnen arbeidsmigranten bij regionale en mobiele informatiepunten terecht voor betrouwbare informatie over werken en wonen in Nederland. Of digitaal via de vernieuwde website Workinnl.nl, beschikbaar in 9 talen. In 2026 zijn door heel het land nieuwe Work in NL-punten geopend. Het project krijgt hierdoor steeds meer een landelijke dekking en we verwachten dit jaar in 30 van de 35 arbeidsmarktregio's operationeel te zijn. In 2027 zetten we verder in op de kwaliteit van dienstverlening, de bekendheid en het versterken van het netwerk van hulp en ondersteuning.
- Sinds 2024 is er een specialistisch team ingericht bij het Juridisch Loket dat zich richt op arbeidsmigranten. Zij kennen hun taal en cultuur. Tussen de start van het programma in mei 2024 en augustus 2026 werden ruim 11.000 zaken behandeld, waarvan ruim 6.000 zaken betrekking hebben op de periode van januari tot en met augustus 2026.

Verbeteren Nederlandse taal
Veel arbeidsmigranten willen graag Nederlands leren. Dat lukt vooral als het leren aansluit bij hun werk, werktijden en dagelijkse praktijk. Daarom zet het kabinet en de Stichting van de Arbeid zich in om Nederlands te leren op de werkvloer met de volgende maatregelen:

- Regionale adviseurs van Stichting Lezen en Schrijven verzorgen elk jaar meer dan 70 adviestrajecten bij werkgevers. Dit met als doel om samen te kijken hoe zij taal op de werkvloer kunnen versterken, op een manier die past bij het bedrijf. Hiervoor krijgt de stichting voor de komende 3 jaar subsidie vanuit het ministerie van SZW.
- Daarnaast heeft zowel de Adviesraad Migratie[25] als de SER in 2025 aanbevolen om taalonderwijs en loopbaanontwikkeling onder werktijd aan te bieden. De Stichting van de Arbeid is voornemens om hiervoor een cao-aanbeveling op te stellen richting cao-partijen.

Toezicht, handhaving en opsporing
Het kabinet zet in op effectief toezicht en handhaving op wonen en arbeidsmisstanden. Ook zet het in op het beter strafrechtelijke aanpakken van

[25] Investeren in samenleven | Adviesraad Migratie.

daders van arbeidsuitbuiting. Het kabinet neemt hiervoor de volgende maatregelen:

- De minister van VRO onderzoekt hoe gemeenten beter gebruik kunnen maken van de kennis over de toepassing van huurwetgeving, onder meer via informatiedeling, regiobijeenkomsten en scholing. Hiervoor professionaliseert de minister in breder verband de opleiding woontoezicht voor gemeentelijke toezichthouders die in 2025 van start ging.
- Om de naleving van de arbeidswetten te bevorderen wordt de bestuurlijke boete van verschillende arbeidswetten verhoogd. Gelijktijdig met deze brief kondigt het kabinet in een brief aan dat naar verwachting op 1 juli 2027 de boetenormbedragen van de arbeidswetten opnieuw worden vastgesteld. Dit betreft een eenmalige verhoging van 21,7%. Daarnaast worden de boetenormbedragen vanaf naar verwachting 1 januari 2028 jaarlijks geïndexeerd.[26] Zowel de SER als de Kamerstaf vragen in hun rapporten aandacht voor de hoogte van de boetes.
- Met het Wetsvoorstel modernisering en uitbreiding strafbaarstelling mensenhandel zet het kabinet op het effectiever maken van de strafrechtelijke aanpak van mensenhandel. De wet is op 10 juni 2025 aangenomen door de Tweede Kamer en op 29 september jl. door de Eerste Kamer. De Minister van JenV informeert de Tweede Kamer zo spoedig mogelijk over de datum van inwerkingtreding.
- Samenwerking is essentieel voor effectieve handhaving, zoals ook geconstateerd in het rapport van de Kamerstaf. Verschillende samenwerkingsverbanden richten zich al op toezicht en handhaving bij misstanden rond arbeidsmigranten. We onderzoeken wat nodig is en hoe zij meer van elkaar kunnen leren om hun aanpak effectiever te maken.

Tot slot

Ook de komende periode blijven we ons stevig inzetten om de positie van arbeidsmigranten te verbeteren. We gaan daarover in gesprek met experts,

[26] Voor de Wml, Wav, WagwEU, Arbowet en ATW worden de boetenormbedragen per 1 juli 2027 met 21,7% verhoogd. De Waadi wordt hierin niet meegenomen, nu deze wet wordt gewijzigd door de Wtta en hiermee de boetenormbedragen opnieuw zullen worden vastgesteld. De jaarlijkse indexatie vanaf 1 januari 2028 zal eveneens gaan gelden voor de Waadi.

organisaties uit het veld en arbeidsmigranten. Daarbij kijken we ook naar het beleid in andere landen, zowel binnen als buiten de EU, en betrekken we de geleerde lessen uit eerdere rapporten, zoals die uit het rapport van de Kamerstaf.

Daarbij vinden we het van groot belang om van arbeidsmigranten zelf te horen hoe zij hun leven en werk in Nederland ervaren. Daarom brengt Risbo tweejaarlijks een belevingsonderzoek uit. In 2024 werd het eerste rapport[27] gepubliceerd en eind dit jaar verwachten we het vervolgonderzoek. Deze deel ik ook met de Tweede Kamer. Zo houden we zicht op wat er voor arbeidsmigranten daadwerkelijk verandert en waar we nog aanvullende maatregelen moeten nemen.

De Minister van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

J.A. Vijlbrief

[27] Zicht op arbeidsmigranten: Een belevingsonderzoek naar de positie van EU-arbeidsmigranten, derdelanders en Oekraïners in Nederland | Rijksoverheid.nl

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

> Retouradres Postbus 90801 2509 LV Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

2500 EA

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
T 070 333 44 44

Onze referentie
2026-0000407112

Bijlage
6

Datum 6 november 2026
Betreft Voortgangsbrief versterking positie arbeidsmigranten

Inleiding
Nederland staat voor grote uitdagingen. Denk bijvoorbeeld aan de bouw van voldoende woningen, de overstap naar duurzame energie en het behouden van onze leidende positie in de chipindustrie. Tegelijkertijd zijn er steeds minder mensen om deze grote opgaven op te pakken. Om personeelstekorten op te vangen en onze economie sterk te houden, hebben we in sommige sectoren ook arbeidskrachten uit andere landen nodig: arbeidsmigranten.

Aan de andere kant is de ruimte schaars, staan voorzieningen onder druk en is er een tekort aan woningen. De productiviteitsgroei stagneert en onze economie leunt sterk op laagbetaald werk. Dat vraagt om keuzes. Nu worden arbeidsmigranten nog te vaak ingezet om tekorten op te vangen in plaats van dat bedrijven investeren in productiviteit en in mensen die aan de kant staan. We zien dat de afhankelijkheid van laagbetaalde arbeidsmigratie gepaard gaat met misstanden. Zo worden arbeidsmigranten soms onderbetaald of met te veel mensen ondergebracht in slecht onderhouden woningen. Dat kan leiden tot overlast en verloedering en gaat ten koste van de leefbaarheid in de wijk.

Verschillende rapporten, zoals dat van de Staatscommissie Demografische Ontwikkelingen 2050 (SDO2050)[1] en het IBO Arbeidsmigratie[2], wijzen op de noodzaak van een gerichter arbeidsmigratiebeleid. Het kabinet zet daarom in op een hoogwaardige, innovatieve en sociale economie, waarin we selectiever omgaan met de inzet van arbeidsmigranten. Dit doen we in lijn met het advies van de SDO2050 aan de hand van drie pijlers.[3] We verminderen de vraag naar laagbetaalde arbeid en stimuleren mensen om aan het werk te gaan die onnodig langs de kant staan. Met gerichte arbeidsmigratie voegen we kunde en krachten op plekken toe waar onze economie het echt nodig heeft. En tot slot zorgen we dat we misstanden aanpakken en de positie van arbeidsmigranten verbeteren die in Nederland aan de slag zijn. Arbeidsmigranten horen volwaardig deel uit te

[1] Gematigde groei - rapport van de Staatscommissie Demografische Ontwikkelingen 2050 | Rijksoverheid.nl.
[2] Wat werkt voor de toekomst - interdepartementaal beleidsonderzoek arbeidsmigratie - | Rijksoverheid.nl.
[3] Uw Kamer is op 30 oktober jl. over de opvolging van dit rapport geïnformeerd.

maken van onze samenleving. Iedereen heeft recht op eerlijk, gezond en veilig werk en op goede huisvesting, ongeacht herkomst.

Met deze brief informeert het kabinet uw Kamer, zoals toegezegd[4], over de opvolging van de aanbevelingen van het Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten (hierna: Aanjaagteam)[5] en het SER-advies 'Arbeidsmigratie naar waarde'[6]. In het coalitieakkoord is afgesproken beide adviezen uit te voeren.

Daarnaast reageert het kabinet (in een bijlage) op twee recente rapporten. Het eerste is de uitwerking van het eerder genoemde SER-advies die op 22 oktober 2026 is gepubliceerd[7], met aanbevelingen over de nabetaling van achterstallig loon, onrechtmatige detachering van derdelanders en een gedragscode voor goed werkgeverschap en opdrachtgeverschap. Het tweede is het literatuuronderzoek van de staf van de commissie SZW[8] (hierna: Kamerstaf) met lessen uit andere landen. Het kabinet is de SER en de Kamerstaf erkentelijk voor hun werk.

Leeswijzer
Ten eerste schetst het kabinet de brede inzet op arbeidsmigratie en gaat daarna uitgebreid in op de aanpak om misstanden tegen te gaan en daarmee de positie van arbeidsmigranten te verbeteren. Het kabinet betrekt hierbij onder meer het rapport van de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OVV) over de veiligheid van arbeidsmigranten.

Bij de brief zijn zes bijlagen gevoegd:
- een overzicht van alle maatregelen uit spoor 3, inclusief de voortgang van de aanbevelingen van het Aanjaagteam;
- een overzicht van de aanbevelingen uit het SER-advies met de voortgang;
- een reactie op de recente uitwerking van het SER-advies;
- een reflectie op de gestelde vragen van de commissie SZW naar aanleiding van het literatuuronderzoek van de Kamerstaf[9]
- toezeggingen en moties op arbeidsmigratie die met deze brief worden afgedaan.
- een reactie op het actieplan van provincies en gemeenten[10]

Het kabinet werkt aan het selectiever omgaan met de inzet van arbeidsmigranten

Het kabinet zet in op een hoogwaardige, innovatieve en sociale economie, waarin we selectiever omgaan met de inzet van arbeidsmigranten. Dit doen we aan de

[4] TZ202606-080.
[5] Geen tweederangsburgers. Aanbevelingen om misstanden bij arbeidsmigranten in Nederland tegen te gaan | Rijksoverheid.nl.
[6] Arbeidsmigratie: minder waar het kan, beter waar het moet | SER.
[7] SER werkt voorstellen uit voor eerlijker en beter gereguleerde arbeidsmigratie | SER.
[8] Staf commissie SZW, Grip op arbeidsmigratie: een literatuuronderzoek naar maatregelen in Europese landen (2026).
[9] Kabinetsreactie kennisthema Arbeidsmigratie | Tweede Kamer der Staten-Generaal.
[10] Provincie Limburg: gezamenlijk Actieplan Arbeidsmigratie aangeboden aan Tweede Kamer | Provincie Limburg

hand van drie pijlers, zoals het kabinet ook met uw Kamer deelde in de brief over demografie van 30 oktober jl.[11]

1. Verminderen vraag naar laagbetaalde arbeid en benutten arbeidspotentieel

Arbeidsmigratie is grotendeels vraag gestuurd: werkgevers werven arbeidsmigranten om in hun behoefte aan personeel te voorzien. We zien nog steeds dat een aanzienlijk deel van de arbeidsmigranten in Nederland laagbetaald werk verricht, in het bijzonder arbeidsmigranten afkomstig uit landen binnen de EU, maar ook steeds vaker uit landen buiten de EU via detacheringsroutes. De toegang tot laagbetaalde arbeid kan de prikkel verzwakken om te investeren in arbeidsbesparende innovaties en betere arbeidsvoorwaarden en onbenut arbeidspotentieel in Nederland te benutten. Laagbetaalde arbeidsmigratie concentreert zich in het bijzonder in een aantal sectoren, zoals de land- en tuinbouw, logistiek en vleessector. Ook in deze sectoren moeten we blijven inzetten om slimmer en innovatiever werken. Verdienmodellen die draaien op onderbetaling of het ontduiken van regels aanvaardt het kabinet niet. Dat is oneerlijk voor arbeidsmigranten en voor werkgevers die de regels naleven. Het kabinet zet in op het verminderen van de vraag naar laagbetaalde arbeid om zo de beweging naar een hoogproductieve economie te maken. Hiervoor neemt het de volgende maatregelen:

- De uitleenmarkt krijgt per 1 januari 2027 een nieuw toelatingsstelsel voor in- en uitleners met de Wtta (wet Toelating terbeschikkingstelling van arbeidskrachten).
- Het kabinet streeft ernaar om in de vleessector per 1 maart 2028 een uitzendverbod in werking te laten treden. De internetconsultatie van een voorstel om het ter beschikking stellen van arbeidskrachten te verbieden in de vleesketen voor werkzaamheden rond het slachten, verwerken, koelen en verpakken van vlees is afgerond. De Kamer zal hier op korte termijn over worden geïnformeerd.
- De door de Kamer gevraagde verkenning naar een individueel uitzendverbod is uitgevoerd en heeft het kabinet tot de conclusie gebracht om op eerder genoemde generieke instrumenten in te zetten.[12] Voor de risicosectoren transport-, schoonmaak- en teeltsector wordt onderzocht welke risico's er zijn en welke rol uitzendconstructies daarbij spelen. De resultaten worden voor het einde van dit jaar verwacht. Hierover zal ik de Kamer afzonderlijk nader informeren.
- De wet Meer zekerheid flexwerkers is deze zomer aangenomen door de Eerste Kamer[13] en treedt per 1 januari 2028 in werking. Omdat rechten niet alleen op papier moeten bestaan, maar ook in de praktijk door de kwetsbare doelgroep moeten worden benut, wordt via Work in NL-punten informatie verstrekt en via Juridisch Loket juridische ondersteuning geboden.
- Het kabinet zet in op het tegengaan van onrechtmatige detachering van derdelanders, zowel nationaal als in Europees verband. Hierover wordt uw Kamer gelijktijdig met deze brief geïnformeerd.
- In Europees verband zet het kabinet in op het versterken van het mandaat van de Europese Arbeidsautoriteit, waardoor het grensoverschrijdende samenwerking tussen nationale arbeidsinspecties nog beter en gerichter kan faciliteren.

[11] Brief van de minister van SZW en de minister van AenM van 30 oktober 2026 - Demografie, 30 oktober 2026.
[12] Motie van lid Patijn; Kamerstukken II, 2025/26, 29861, nr. 194.
[13] Meer zekerheid voor mensen met een flexcontract | Rijksoverheid.nl.

- Tegelijkertijd zorgt het kabinet dat zo veel mogelijk asielzoekers met een kansrijke asielaanvraag en statushouders aan het werk gaan.[14] We kunnen het ons in deze krappe arbeidsmarkt niet veroorloven om mensen langs de kant te laten staan. Bovendien dragen zij op deze manier bij aan onze samenleving.
- Via verschillende mechanismes kan ook overheidsbeleid invloed hebben op de arbeids- en productiekosten. Daarom gaat het kabinet komend halfjaar in alle ministeries het beleid doorlichten om te zien op welke wijze er slimmer gewerkt kan worden en beter kan worden omgegaan met schaarste aan arbeid[15]. Hierbij wordt het beleid doorgelicht dat ieder ministerie samen met de sectoren ontwikkelt. Het kabinet maakt zich sterk om in overleg met sociale partners te komen tot sectorale convenanten, maatwerkafspraken en concrete streefcijfers die grip op migratie vergroten, zoals aanbevolen door de SER.

2. Gerichte arbeidsmigratie

Dit kabinet wil sturen op arbeidsmigratie die we echt nodig hebben voor de toekomstige welvaart van Nederland. Zoals ook aangekondigd in de Talentstrategie[16], zet het kabinet in op hoogproductieve arbeid(smigratie) om onze cruciale opgaven te faciliteren. We ontwikkelen daarom een strategie om gericht internationaal talent aan te trekken en te behouden, waarmee we Nederland internationaal als aantrekkelijk vestigingsland positioneren. Binnen de Taskforce Toekomstige Welvaart en Vestigingsklimaat wordt de Talentstrategie verder uitgewerkt. Met verschillende maatregelen zet het kabinet in op gerichte arbeidsmigratie:

- Dit najaar informeert het kabinet uw Kamer verder over de aanscherping van de kennismigrantenregeling.
- Ook werkt het kabinet aan de pilot vakkrachten, waarmee onder strenge voorwaarden, goed opgeleide krachten kunnen worden aangetrokken voor beroepen in specifieke domeinen. Het kabinet onderzoekt daarbij, zoals de Kamerstaf[17] aanbeveelt, hoe het werven van vakkrachten eenvoudiger kan.

3. Tegengaan misstanden – verbeteren positie arbeidsmigranten

Arbeidsmigranten in Nederland verdienen een fatsoenlijke behandeling, net als ieder ander. In de praktijk is de situatie van arbeidsmigranten nog te vaak kwetsbaar. Het kabinet zet erop in om misstanden bij arbeidsmigranten tegen te gaan en hun positie te verbeteren. Daarvoor zijn of worden de volgende maatregelen genomen, toegelicht per thema:

Eerlijk, gezond en veilig werken

Arbeidsmigranten hebben recht op eerlijk loon en een goede behandeling door de werkgever. Ook is het belangrijk om aandacht te hebben voor veiligheid en gezondheid op de werkplek. Het kabinet zet in op de maatregelen onder spoor 1, zoals de introductie van de Wtta, het uitzendverbod in de vleessector, de wet Meer zekerheid flexwerkers, het tegengaan van onrechtmatige detachering en het versterken van het mandaat van de Europese Arbeidsautoriteit, die de werkomstandigheden van arbeidsmigranten verbeteren. Daarnaast neemt het kabinet verschillende andere maatregelen:

[14] Kamerstukken II, 2025/26, 32824, nr. 511.
[15] Zoals ook aangekondigd in de Talentstrategie,
[16] Kamerstukken II, 2025/26, 36630, nr. 4.
[17] Staf commissie SZW, Grip op arbeidsmigratie: een literatuuronderzoek naar maatregelen in Europese landen (2026).

- Om onderbetaling van arbeidsmigranten tegen te gaan, kondigde het kabinet op 2 juni 2026 aan dat er een nieuwe wet komt die het makkelijker maakt om onderbetaling vast te stellen. Het wetsvoorstel dat een omgekeerde bewijslast introduceert binnen de Wml wordt momenteel verder uitgewerkt.
- De Wet invoering meld- en vergewisplicht voor uitleners treedt naar verwachting per 1 juli 2027 in werking waardoor uitleners, naast inleners, vanaf 1 juli 2027 meldingsplichtige arbeidsongevallen ook moeten melden bij de Arbeidsinspectie.
- Daarnaast gaat de Arbeidsinspectie naar aanleiding van het rapport van de OVV nader bekijken hoe zij in de toekomst het beste een goede inschatting kan maken van de mate waarin arbeidsmigranten betrokken zijn bij arbeidsongevallen. Het kabinet gaat naar aanleiding van het advies van de OVV in gesprek met de werkgevers om te bespreken wat nodig is om werk gerelateerde gezondheid en veiligheid van arbeidsmigranten beter te beschermen.

Verbeteren registratie
Een deel van de arbeidsmigranten verblijft langer dan vier maanden in Nederland zonder zich als ingezetene bij de gemeente te registreren. Hierdoor is er beperkt zicht op arbeidsmigranten. Dit kabinet neemt meerdere stappen om de registratie van arbeidsmigranten in de Basisregistratie Personen (BRP) te verbeteren, in lijn met het rapport van de Kamerstaf en de SER op dit punt. Hierover is uw Kamer in september jl. geïnformeerd.[18] De belangrijkste maatregelen zijn:

- Sinds juli jl. is de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG) begonnen met het actief communiceren naar niet-ingezetenen bij hun inschrijving in de RNI over correcte inschrijving in de BRP en over de informatie die kan worden gevonden bij WIN-punten over rechten en plichten. Er wordt een e-mail gestuurd onmiddellijk na inschrijving, na twee en zes maanden. Er zijn tot begin oktober al meer dan 36.000 e-mails verstuurd.
- Gemeenten kunnen sinds mei jl. laagdrempelig tijdelijke verblijfadressen ontvangen uit de Registratie Niet-Ingezetenen (RNI).[19] Hierdoor krijgen gemeenten beter zicht op de groep arbeidsmigranten die ingeschreven staat in de RNI, mogelijk in hun gemeenten woont en langdurig in Nederland werkt en verblijft. Dit biedt handvatten voor het doen van adresonderzoek. De RvIG presenteert de komende periode op gemeente congressen om ervoor te zorgen dat gemeenten ook daadwerkelijk gebruik maken van deze informatie.
- Samen met de VNG onderzoeken we goede voorbeelden van gemeenten die arbeidsmigranten goed registreren en delen deze met andere gemeenten om van elkaar te leren.
- Vanaf 1 april 2027 introduceert het kabinet een zorgplicht voor uitleners bij registratie, waardoor zij arbeidskrachten, waaronder veel arbeidsmigranten, moeten informeren over registratie in de BRP en moeten vergewissen of zij zich goed hebben ingeschreven. Dit geldt voor arbeidskrachten die minder dan 150% van het Wettelijk minimumloon verdienen. Op termijn vindt controle op de naleving van de zorgplicht plaats via de Wtta. De zorgplicht zal aan het normenkader van de Wtta worden toegevoegd nadat het toelatingsstelsel volledig is ingericht en de capaciteit van inspectie instellingen voldoende is.

[18] Reisdocumenten | Tweede Kamer der Staten-Generaal.
[19] Voor informatie kan de website van RvIG geraadpleegd worden: Tijdelijk verblijfsadres | RvIG

Meer en betere huisvesting
Het kabinet neemt verschillende maatregelen om meer en betere huisvesting te realiseren. Ook werkt het aan betere huur(prijs)bescherming voor arbeidsmigranten. De belangrijkste maatregelen die zijn en worden genomen:

- De minister van VRO werkt aan het wetsvoorstel passende huurcontracten, dat moet zorgen voor betere huurbescherming en een betere bescherming tegen te hoge huurprijzen voor onder andere arbeidsmigranten. Het streven is dat de wet op 1 juli 2028 in werking treedt.
- Gelijktijdig met de invoering van deze maatregelen wordt de mogelijkheid afgeschaft om kosten voor huisvesting in te houden op het wettelijk minimumloon.[20]
- Sinds 2023 is de Wet goed verhuurderschap van kracht. Deze wet voorziet onder meer in een ontkoppeling van de huur- en arbeidsovereenkomst, een meldpunt waar huurders, woningzoekenden en andere belanghebbenden terecht kunnen met meldingen van ongewenst verhuurgedrag en de mogelijkheid om een verhuurvergunning in te voeren. Afgelopen zomer heeft de evaluatie van de Wet goed verhuurderschap plaatsgevonden. Deze evaluatie is ook met uw Kamer gedeeld.[21] De minister van VRO zal uw Kamer eind van dit jaar informeren over de opvolging daarvan.
- Sinds 1 juli 2026 geldt de Wet versterking regie op de volkshuisvesting. Deze wet geeft overheden meer mogelijkheden om te sturen op hoeveel, waar en voor wie er wordt gebouwd. Rijk, provincies en gemeenten moet in een volkshuisvestingsprogramma voor een aantal specifieke aandachtsgroepen, zoals arbeidsmigranten, vastleggen wat hun woonbehoefte is en welke beleidsmaatregelen zij gaan treffen om in die woonbehoefte te voorzien.

Dakloosheid
Het kabinet werkt aan het tegengaan en voorkomen van dakloosheid via het Nationaal Actieplan Dakloosheid. De voortgangsbrief over dit plan is op 5 november jl. naar uw Kamer gestuurd. In aanvulling hierop werken het Rijk en gemeenten sinds 2022 aan het Plan van Aanpak kwetsbare dakloze EU-burgers. Afgelopen periode is al ingezet op de volgende maatregelen:

- De kortdurende opvang voor dakloze EU-burgers zonder recht op reguliere opvang is verlengd en uitgebreid tot en met 2028. Het aantal gemeenten dat opvang aanbiedt neemt toe van zes naar 19 gemeenten. Gelijktijdig evalueren we deze dienstverlening met het oog op verdere besluitvorming vanaf 2028.
- We werken samen met werkgeverspartijen om terugkeer naar werk te stimuleren, onder meer via het vangnet-project van de ABU.[22]
- Gemeenten werken voor ondersteuning naar het herkomstland samen met maatschappelijke organisaties, zoals stichting Barka, Leger des Heils en de Regenbooggroep voor informatievoorziening, praktische hulp bij de reis en, waar mogelijk, een warme overdracht in het herkomstland. We bevorderen hierbij de samenwerking tussen gemeenten, Rijk en (organisaties in) landen van herkomst.

[20] Kamerstukken II, 2025/26, 29861, nr. 176.
[21] Kamerstukken II 2025/26, 27926, nr. 430.
[22] https://www.arbeidsmigratieingoedebanen.nl/actueel/weblogs/praktijkverhalen/2024/project-vangnet-perspectief-aan-dakloze-arbeidsmigranten.

Daarnaast zal het kabinet de komende tijd ook de volgende maatregelen nemen:

- Sommige werkgevers maken arbeidsmigranten doelbewust dakloos. We helpen opvanginstellingen en veldpartijen om signalen hierover door te geven aan instanties, zoals de Arbeidsinspectie bij eventuele arbeidsmisstanden en de Nederlandse Autoriteit Uitleenmarkt. Bij onterecht ontslag kunnen zij arbeidsmigranten doorverwijzen naar het Juridisch Loket.
- Veel gemeenten hebben best practices ontwikkeld die leren hoe deze doelgroep goed te helpen is. We gaan die kennis van professionals, opvanginstellingen en veldwerkers over dakloosheid beter ontsluiten.
- Wanneer dakloze EU-burgers genoeg rechten hebben opgebouwd in Nederland moeten ze worden opgevangen in de maatschappelijke opvang. We onderzoeken wat de gevolgen daarvan zijn op de huisvestingsbehoeften van verschillende typen rechthebbende dakloze EU-burgers, bijvoorbeeld bij uitstroom uit de reguliere maatschappelijke opvang.
- We zetten in op het voorkomen en behandelen van psychische problemen en verslaving. Zo zetten we in op schuldhulpverlening, werk en actieve participatie, vroegsignalering, lokale teams, hulp in nabijheid, het versterken van sociale netwerken en de eerstelijns zorg en het verbeteren van de ggz.

Toegang tot zorg
Zorgvragen hangen vaak samen met andere factoren die in iemand leven spelen. Voor arbeidsmigranten gaat het bijvoorbeeld om onzekere huisvesting en onveilig werk, wat kan leiden tot stress of arbeidsongevallen. Daarnaast is het voor arbeidsmigranten niet altijd eenvoudig om toegang te krijgen tot de gezondheidszorg in Nederland door taalbarrières, onvoldoende kennis van het Nederlandse zorgstelsel of het niet kunnen vinden van een huisarts. Ook kan het wegvallen van een zorgverzekering na het beëindigen van de arbeidsovereenkomst ervoor zorgen dat iemand onverzekerd raakt. Om de zorg voor arbeidsmigranten te verbeteren zetten we de komende periode in op de volgende maatregelen:

- De minister van VWS blijft zich inzetten op het terugdringen van onverzekerdheid onder arbeidsmigranten. Hierover is uw Kamer in een brief[23] geïnformeerd. Zorgverleners bieden medisch noodzakelijke zorg, ook aan mensen die niet verzekerd zijn of de zorg niet zelf kunnen betalen. Om ervoor te zorgen dat zorgaanbieders dan niet met onbetaalde rekeningen blijven zitten, heeft de overheid twee vangnetregelingen[24]. Het gaat om de subsidieregeling medisch noodzakelijke zorg aan onverzekerden en de regeling onverzekerbare vreemdelingen.
- De minister van VWS blijft de ontwikkelingen volgen van zorgverzekeraars om meertalige voorlichting te geven over de zorgverzekering en de zorg in Nederland en betere afspraken te maken met zorgaanbieders over zorg aan arbeidsmigranten. Zo startten HollandZorg en Healthcare for Internationals op 1 juli 2026 een pilot met circa 30.000 verzekerden in de regio’s Venlo en Tilburg. Verzekerden krijgen via digitale triage snel advies en spreken in zestien talen met een huisarts. Komende periode volgen locaties in Vught, Leeuwarden, Westland en West-Brabant/Zeeland. De verwachting is dat eind 2027 sprake is van een landelijke dekking met dit integrale model.

[23] Kamerstukken II 2025/26, 36 800 XVI, nr. 198.
[24] Het gaat om de subsidieregeling medisch noodzakelijke zorg aan onverzekerden (SOV) en de regeling onverzekerbare vreemdelingen (OVV).

- De Nederlandse Vereniging voor Arbeids- en Bedrijfsgeneeskunde (NVAB) zet zich in om binnen de eigen beroepsgroep meer kennis op te bouwen en aandacht te vragen voor arbeidsmigranten en hun arbeidsomstandigheden. De NVAB helpt de ABU en de NBBU hun voorlichting effectiever te maken en draagt bij aan betrouwbare informatie via Work in NL. De NVAB gaat ook meer samenwerken met de arbodeskundigen en andere sociaal geneeskundigen. Dit komt ook ten goede van arbeidsmigranten in een kwetsbare positie, die vaker op verschillende vlakken zorgproblematiek ervaren. Dit is ook in lijn met de aanbeveling van OVV om de toegang tot arbozorg te verbeteren.

Verbeteren informatievoorziening en vergroten toegang tot recht
Arbeidsmigranten hebben een beperkte bestaanszekerheid, ondervinden taalbarrières en weten nog onvoldoende waar ze recht op hebben en hoe ze die rechten kunnen opeisen. Ook de OVV benadrukt dat het belangrijk is om de belangenbehartiging van arbeidsmigranten te versterken. Het kabinet zet in op de volgende maatregelen om de informatievoorziening en toegang tot recht te verbeteren:

- Via het project Work In NL kunnen arbeidsmigranten bij regionale en mobiele informatiepunten terecht voor betrouwbare informatie over werken en wonen in Nederland. Of digitaal via de vernieuwde website Workinnl.nl, beschikbaar in 9 talen. In 2026 zijn door heel het land nieuwe Work in NL-punten geopend. Het project krijgt hierdoor steeds meer een landelijke dekking en we verwachten dit jaar in 30 van de 35 arbeidsmarktregio's operationeel te zijn. In 2027 zetten we verder in op de kwaliteit van dienstverlening, de bekendheid en het versterken van het netwerk van hulp en ondersteuning.
- Sinds 2024 is er een specialistisch team ingericht bij het Juridisch Loket dat zich richt op arbeidsmigranten. Zij kennen hun taal en cultuur. Tussen de start van het programma in mei 2024 en augustus 2026 werden ruim 11.000 zaken behandeld, waarvan ruim 6.000 zaken betrekking hebben op de periode van januari tot en met augustus 2026.

Verbeteren Nederlandse taal
Veel arbeidsmigranten willen graag Nederlands leren. Dat lukt vooral als het leren aansluit bij hun werk, werktijden en dagelijkse praktijk. Daarom zet het kabinet en de Stichting van de Arbeid zich in om Nederlands te leren op de werkvloer met de volgende maatregelen:

- Regionale adviseurs van Stichting Lezen en Schrijven verzorgen elk jaar meer dan 70 adviestrajecten bij werkgevers. Dit met als doel om samen te kijken hoe zij taal op de werkvloer kunnen versterken, op een manier die past bij het bedrijf. Hiervoor krijgt de stichting voor de komende 3 jaar subsidie vanuit het ministerie van SZW.
- Daarnaast heeft zowel de Adviesraad Migratie[25] als de SER in 2025 aanbevolen om taalonderwijs en loopbaanontwikkeling onder werktijd aan te bieden. De Stichting van de Arbeid is voornemens om hiervoor een cao-aanbeveling op te stellen richting cao-partijen.

Toezicht, handhaving en opsporing
Het kabinet zet in op effectief toezicht en handhaving op wonen en arbeidsmisstanden. Ook zet het in op het beter strafrechtelijke aanpakken van

[25] Investeren in samenleven | Adviesraad Migratie.

daders van arbeidsuitbuiting. Het kabinet neemt hiervoor de volgende maatregelen:

- De minister van VRO onderzoekt hoe gemeenten beter gebruik kunnen maken van de kennis over de toepassing van huurwetgeving, onder meer via informatiedeling, regiobijeenkomsten en scholing. Hiervoor professionaliseert de minister in breder verband de opleiding woontoezicht voor gemeentelijke toezichthouders die in 2025 van start ging.
- Om de naleving van de arbeidswetten te bevorderen wordt de bestuurlijke boete van verschillende arbeidswetten verhoogd. Gelijktijdig met deze brief kondigt het kabinet in een brief aan dat naar verwachting op 1 juli 2027 de boetenormbedragen van de arbeidswetten opnieuw worden vastgesteld. Dit betreft een eenmalige verhoging van 21,7%. Daarnaast worden de boetenormbedragen vanaf naar verwachting 1 januari 2028 jaarlijks geïndexeerd.[26] Zowel de SER als de Kamerstaf vragen in hun rapporten aandacht voor de hoogte van de boetes.
- Met het Wetsvoorstel modernisering en uitbreiding strafbaarstelling mensenhandel zet het kabinet op het effectiever maken van de strafrechtelijke aanpak van mensenhandel. De wet is op 10 juni 2025 aangenomen door uw Kamer en op 29 september jl. door de Eerste Kamer. De Minister van JenV informeert uw Kamer zo spoedig mogelijk over de datum van inwerkingtreding.
- Samenwerking is essentieel voor effectieve handhaving, zoals ook geconstateerd in het rapport van de Kamerstaf. Verschillende samenwerkingsverbanden richten zich al op toezicht en handhaving bij misstanden rond arbeidsmigranten. We onderzoeken wat nodig is en hoe zij meer van elkaar kunnen leren om hun aanpak effectiever te maken.

Tot slot

Ook de komende periode blijven we ons stevig inzetten om de positie van arbeidsmigranten te verbeteren. We gaan daarover in gesprek met experts,

[26] Voor de Wml, Wav, WagwEU, Arbowet en ATW worden de boetenormbedragen per 1 juli 2027 met 21,7% verhoogd. De Waadi wordt hierin niet meegenomen, nu deze wet wordt gewijzigd door de Wtta en hiermee de boetenormbedragen opnieuw zullen worden vastgesteld. De jaarlijkse indexatie vanaf 1 januari 2028 zal eveneens gaan gelden voor de Waadi.

organisaties uit het veld en arbeidsmigranten. Daarbij kijken we ook naar het beleid in andere landen, zowel binnen als buiten de EU, en betrekken we de geleerde lessen uit eerdere rapporten, zoals die uit het rapport van de Kamerstaf.

Daarbij vinden we het van groot belang om van arbeidsmigranten zelf te horen hoe zij hun leven en werk in Nederland ervaren. Daarom brengt Risbo tweejaarlijks een belevingsonderzoek uit. In 2024 werd het eerste rapport[27] gepubliceerd en eind dit jaar verwachten we het vervolgonderzoek. Deze deel ik ook met uw Kamer. Zo houden we zicht op wat er voor arbeidsmigranten daadwerkelijk verandert en waar we nog aanvullende maatregelen moeten nemen.

De Minister van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

J.A. Vijlbrief

[27] Zicht op arbeidsmigranten: Een belevingsonderzoek naar de positie van EU-arbeidsmigranten, derdelanders en Oekraïners in Nederland | Rijksoverheid.nl

Ministerie van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid

Bijlage I

Voortgang aanpak versterken positie arbeidsmigranten

Waaronder de uitvoering van de aanbevelingen van het Aanjaagteam bescherming arbeidsmigranten

Inhoud

Arbeidsmigranten en beleid 3
Doel – Stem van arbeidsmigranten betrekken bij en in het beleid 3
Doel – Lokale overheden ondersteunen bij ontwikkeling beleid arbeidsmigranten 3

Eerlijk, gezond en veilig werk 5
Doel – Aanpakken van misstanden in de uitleenmarkt 5
Doel – Eerlijk, gezond en veilig werk stimuleren 5

Verbeteren zicht op arbeidsmigranten 9
Doel – Arbeidsmigranten staan correct als ingezetene geregistreerd in de BRP, houden hun adresgegevens up-to-date en schrijven uit bij vertrek 9
Doel - Kort verblijvende arbeidsmigranten hebben een up-to-date tijdelijk verblijfsadres bij registratie als niet-ingezetene in de BRP 9

Zorgen voor meer en betere huisvesting (met huurbescherming) 13
Doel – Betere kwaliteit huisvesting 13
Doel – Meer huisvesting realiseren 13
Doel – Versterken huurpositie 13

Aanpak kwetsbare dakloze EU burgers 18
Doel – Snelle hulp voor kwetsbare dakloze EU-burgers voorafgaand en na drop-out 18
Doel – Terugkeer naar werk 18
Doel – Zorg bij complexe persoonlijke problemen 18
Doel – Terugkeer naar land van herkomst en samenwerking met landen van herkomst 18

Betere toegang tot zorg 21
Doel – Verbeteren van de toegang tot zorg voor arbeidsmigranten 21
Doel – Tegengaan onverzekerdheid 21

Zelfredzaamheid en participatie van arbeidsmigranten 25
Doel – Betere informatie, hulp en dienstverlening 25
Doel – Betere toegang tot het recht 25
Doel – Nederlandse taal als middel om mee te doen 25

Handhaving en Toezicht en opsporing arbeidsuitbuiting 29
Doel – Toezicht en handhaving op arbeid verbeteren 29
Doel – Toezicht en handhaving op wonen verbeteren 29
Doel – Samenwerking toezichthouders verbeteren om misstanden tegen te gaan 29
Doel – Strafrechtelijke aanpak arbeidsuitbuiting verbeteren 29

Arbeidsmigranten en beleid

1. Doel – Stem van arbeidsmigranten betrekken bij en in het beleid

Bij de ontwikkeling van nieuw beleid wordt de stem van arbeidsmigranten nog onvoldoende meegenomen. Hierdoor sluit het beleid niet altijd aan bij de leefwereld, behoeften en ervaringen van arbeidsmigranten. Er is behoefte aan een structurele manier om arbeidsmigranten actief te betrekken bij de ontwikkeling van beleid, zodat hun perspectieven en behoeften hierin daadwerkelijk worden meegenomen.

2. Doel – Lokale overheden ondersteunen bij ontwikkeling beleid arbeidsmigranten

Niet alle gemeenten beschikken over voldoende kennis, capaciteit en ondersteuning om effectief beleid voor arbeidsmigranten te ontwikkelen en uit te voeren. Hierdoor kan de aanpak per gemeente verschillen.

Maatregel *Wat gaan we daarvoor doen?*	Toelichting *Wat is deze maatregel concreet?*	Terugblik *Welke concrete resultaten zijn afgelopen jaar bereikt?*	Vooruitblik *Welke concrete resultaten worden volgend jaar bereikt?*
Netwerk sleutelpersonen ● Gerealiseerd	Sinds april 2022 is er een netwerk sleutelpersonen actief waarin beleid getoetst wordt, lopende initiatieven besproken worden en informatie die relevant is voor de doelgroep onder de aandacht wordt gebracht. Het netwerk sleutelpersonen bestaat uit personen die dagelijks in contact zijn met EU-arbeidsmigranten en directe hulp verlenen. Zij werken bijvoorbeeld bij zorg- en welzijns-organisaties of vakbonden. Het doel van de netwerkbijeenkomsten is om ervaringen vanuit de groep arbeidsmigranten op te halen: wat leeft er en waar lopen zij tegenaan?	In 2026 is het netwerk sleutelpersonen door-ontwikkeld. De bijeenkomsten met het netwerk zijn gericht op het behandelen van concrete signalen en daarbij vaststellen van acties. In de afgelopen periode zijn thema's onrechtmatig ontslag, zzp en toegang tot jeugdgezondheidzorg behandeld. Daarnaast is een expertgroep arbeidsmigranten opgericht die gevraagd en ongevraagd adviseren aan het Rijk over het thema arbeidsmigranten. Zij hebben onder andere gezamenlijk een reactie op internetconsultatie passende huurcontracten ingediend, denken mee bij nadere acties van dit programma en zijn betrokken bij onderzoeken.	In het netwerk sleutelpersonen worden 3 of 4 concrete thema's besproken. Daarnaast wordt actief teruggekoppeld wat er met de voorgestelde acties wordt gedaan. De expertgroep komt in ieder geval tweemaande-lijks samen. Het voornemen is om de komende periode over de bereikbaarheid en bekendheid van WIN te verbeteren en mee te denken op wet in de maak die werknemers beter beschermt tegen onderbetaling door een rechtsvermoeden in te voeren.
Ondersteuningsprogramma VNG ● Gerealiseerd	Het ondersteuningsprogramma EU-arbeidsmigranten van de VNG helpt gemeenten om benadeling van kwetsbare EU-arbeidsmigranten te voorkomen en hun positie te verbeteren. Dat doen ze door persoonlijke adviesgesprekken, presentaties en workshops, én door gemeenten bewust te maken van hun opgaven rond deze groep inwoners. Ook ontwikkelen ze praktische ondersteunings-producten en faciliteren ze kennisuitwisseling via bijeenkomsten en een online forum. Het programma startte in 2022 en ontvangt subsidie van het ministerie van SZW	In 2026 was het ondersteuningsprogramma arbeidsmigranten proactief en reactief beschikbaar voor gemeenten middels gesprekken, presentaties en workshops. Hiermee zorgde het ondersteunings-programma voor een vergrote informatiepositie op het vraagstuk, activeerde het gemeenten en zorgde het voor in- en externe verbinding. Hierbij heeft het ondersteuningsprogramma 4 enkele regio's geselecteerd waar het langere tijd betrokken blijft. Daarnaast is gewerkt aan (door)ontwikkeling van producten die gemeenten bij hun opgave zowel lokaal als regionaal ondersteunen. Uitvoeringssignalen van gemeenten zijn ingebracht in landelijke trajecten zoals de herijking Roemer en er is meegedacht over ontwikkelingen zoals de meldplicht van uitleners. Hierdoor zijn knelpunten en ervaringen uit de gemeentelijke uitvoerings-praktijk betrokken bij de verdere ontwikkeling van beleid en maatregelen.	In 2027 wordt de ondersteuning verder gericht op het versterken van regionale samenwerking, (verdere) implementatie van de ontwikkelde instrumenten en voorbereiding van gemeenten op nieuwe wet- en regelgeving. Waar nodig worden producten (door)ontwikkeld. De opgedane kennis en ervaringen uit pilotregio's worden breder beschikbaar gemaakt, zodat ook andere gemeenten hiervan kunnen profiteren bij de ontwikkeling en uitvoering van hun beleid voor arbeidsmigranten. Nagedacht wordt over het vervolg van het programma na 2027.

Eerlijk, gezond en veilig werk

1. Doel – Aanpakken van misstanden in de uitleenmarkt

In de uitleenmarkt komen nog te vaak misstanden voor, zoals onderbetaling, onveilige werkomstandigheden en slechte huisvesting. Vooral arbeidsmigranten zijn kwetsbaar, omdat zij voor werk, huisvesting en vervoer vaak afhankelijk zijn van hun uitlener.

2. Doel – Eerlijk, gezond en veilig werk stimuleren

Niet alle arbeidsmigranten werken onder eerlijke, gezonde en veilige omstandigheden. Oneerlijke beloning en risico's voor gezondheid en veiligheid zijn hierbij veel voorkomende problemen.

Maatregel *Wat gaan we daarvoor doen?*	Toelichting *Wat is deze maatregel concreet?*	Terugblik *Welke concrete resultaten zijn afgelopen jaar bereikt?*	Vooruitblik *Welke concrete resultaten worden volgend jaar bereikt?*
Toelatingsstelsel voor startende en bestaande uitleners In uitvoering	Een belangrijke aanbeveling van het Aanjaagteam is het opzetten van een toelatingsstelsel voor bestaande en startende uitzendbureaus. De Wet toelating terbeschikkingstelling arbeidskrachten (Wtta) voorziet in de invoering van dit toelatingsstelsel.	De Wtta is op 15 april 2025 aangenomen door de Tweede Kamer en op 11 november 2025 door de Eerste Kamer. De lagere regelgeving is gepubliceerd. De Nederlandse Autoriteit Uitleenmarkt (NAU) heeft het aanwijsloket inspectie-instellingen geopend. Per 1 november 2026 is het aanmeldloket voor uitleners geopend. De campagne en website van de NAU is voor de zomer live gegaan.	De Wtta zal per 1 januari 2027 in werking treden. In mei 2027 opent NAU het aanvraagloket voor uitleners. Vanaf juli 2027 beoordeelt NAU de aanvragen voor toelating en ontheffing.
Verbod op uitzendwerk in de vleesketen In uitvoering	Het kabinet wil uitzendwerk in de vleesketen verbieden. Zo wil het misstanden aanpakken die onder andere arbeidsmigranten raken.	Het verbod is op 3 juli 2026 aangekondigd en ook in internetconsultatie gegaan.	Het verbod zal rond de zomer 2027 worden gepubliceerd.
Cao-afspraken over eerlijk, gezond en veilig werk Gerealiseerd	Sociale partners kunnen afspraken maken die eerlijk, gezond en veilig werken verder stimuleren. Zo zijn er verschillende collectieve arbeidsovereen-komsten waarin nadere afspraken zijn opgenomen.	De cao voor uitzendkrachten bevat drie belangrijke afspraken die in lijn zijn met de aanbevelingen van het Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten. De overgangsbepaling voor huisvesting is ook opgenomen in de cao vleessector: 1. **Inkomensgarantie:** arbeidsmigranten die voor het eerst naar Nederland komen om te werken, hebben gedurende de eerste twee maanden recht op ten minste het wettelijk minimum-(jeugd)loon voor een voltijds dienstverband, ongeacht hun contractduur of het aantal gewerkte uren. 2. **Geen schulden:** stopt het werk binnen twee weken en ontvangt de arbeidsmigrant daardoor niet het gegarandeerde minimumloon? Dan worden eventuele schulden aan de uitzend-onderneming kwijtgescholden. 3. **Overgang bij huisvesting:** eindigt de uitzend- of arbeidsovereenkomst, dan mag de arbeids-migrant de gehuurde huisvesting nog maximaal vier weken blijven gebruiken. De huurprijs blijft in die periode maximaal gelijk aan de huurprijs tijdens het dienstverband.	De Stichting van de Arbeid heeft eerder een aanbeveling gedaan aan cao-partijen om ook in andere cao's dergelijke afspraken op te nemen. Zij gaan kijken op welke manier zij dit opnieuw onder de aandacht kunnen brengen van cao-partijen.

Maatregel *Wat gaan we daarvoor doen?*	**Toelichting** *Wat is deze maatregel concreet?*	**Terugblik** *Welke concrete resultaten zijn afgelopen jaar bereikt?*	**Vooruitblik** *Welke concrete resultaten worden volgend jaar bereikt?*
Aanpak malafide bestuurders In uitvoering	Één van de aanbevelingen van het Aanjaagteam is om een bestuursrechtelijk bestuursverbod in te voeren. Uiteindelijk is gekozen voor andere maatregelen om malafide bestuurders aan te pakken door te kijken naar het beboeten van feitelijk leidinggevenden, verhogen van boetes en weren van malafide ondernemingen van de markt via Wet Bibob.	*Beboeten feitelijk leidinggevende* De Arbeidsinspectie ziet dat het aantal opgelegde boetes aan feitelijk leidinggevenden steeds toeneemt. Daartoe heeft de Arbeidsinspectie veel aandacht besteed aan de kennis over dit instrument. Zo zijn in meerdere bijeenkomsten projectleiders en inspecteurs over de mogelijkheden van het beboeten van leidinggevenden geïnformeerd, o.a. in het programma Uitzendbureaus. *Verhogen boetes* Eén van de instrumenten om de naleving te bevorderen is de bestuurlijke boete. In de Kamerbrief die gelijktijdig met deze monitor naar de Kamer wordt gestuurd wordt aangekondigd dat met ingang van 1 juli 2027 de boetenormbedragen van de arbeidswetten opnieuw worden vastgesteld vanwege achtergebleven indexatie. Dit betreft een eenmalige verhoging van 21,7%. Daarnaast worden de boetenormbedragen vanaf 1 januari 2028 jaarlijks geïndexeerd. De reële waarde van de boetes voor overtredingen van de arbeidswetten is door inflatie gedaald. Dit komt doordat er geen indexatie heeft plaatsgevonden sinds de boetes zijn geïntroduceerd. Boetehoogtes staan daarmee niet meer in verhouding tot de ernst van de overtredingen.	*Verhoging boetes* Per 1 juli 2027 worden boetes verhoogd en daarna jaarlijks geïndexeerd.
Betere bescherming tegen onderbetaling In uitvoering	Iedere werknemer in Nederland heeft recht op ten minste het wettelijk minimumloon. Er zijn echter situaties waarin niet vastgesteld kan worden of dit loon ook daadwerkelijk is betaald. Er komt een wet die werknemers beter beschermt tegen onderbetaling door een rechtsvermoeden in te voeren. De werkgever moet kunnen aantonen dat het wettelijk minimumloon is betaald. Kan hij dat niet? Dan wordt ervan uitgegaan dat er sprake is van onderbetaling. Zo wordt het voor werknemers gemakkelijker om het loon te krijgen waar zij recht op hebben. Deze maatregel is één van de aanbevelingen van het Aanjaagteam.	Er is een kamerbrief gestuurd waarin de introductie van een wetsvoorstel voor het rechtsvermoeden is aangekondigd.	Er wordt gestuurd om het voorstel in het voorjaar van 2027 in internetconsultatie te brengen. Ook wordt het voorstel besproken met de expertgroep arbeidsmigranten in november 2026.

Maatregel *Wat gaan we daarvoor doen?*	**Toelichting** *Wat is deze maatregel concreet?*	**Terugblik** *Welke concrete resultaten zijn afgelopen jaar bereikt?*	**Vooruitblik** *Welke concrete resultaten worden volgend jaar bereikt?*
Verantwoord ondernemen in de keten In uitvoering	Bedrijven die arbeidsmigranten inzetten, moeten verantwoordelijkheid nemen voor goede werk- en woonomstandigheden in hun hele keten. Dit wordt ook wel gepaste zorgvuldigheid (due diligence) genoemd. Dat betekent dat zij risico's op het gebied van mensenrechten, arbeidsomstandigheden en huisvesting in kaart brengen en maatregelen nemen om misstanden bij zichzelf én bij bedrijven waarmee zij samenwerken te voorkomen of aan te pakken. Deze aanpak volgt uit de OESO-richtlijnen voor maatschappelijk verantwoord ondernemen en wordt stapsgewijs verankerd in Europese en nationale wetgeving.	Kabinet zet in op internationaal verantwoord ondernemen door implementatie van de EU-richtlijn over gepaste zorgvuldigheid in het bedrijfsleven op het gebied van duurzaamheid (CSDDD) in de Wet verantwoord ondernemen. Deze richtlijn verplicht het toepassen van gepaste zorgvuldigheid (due diligence) voor grote ondernemingen die actief zijn op de Europese markt. Er wordt nu gewerkt aan het omzetten van de CSDDD naar nationale wetgeving.	Dit wetsvoorstel wordt naar verwachting in het voorjaar van 2027 ingediend bij de Kamer. De implementatiedeadline is juli 2028. Vanaf 26 juli 2029 moeten bedrijven aan de nieuwe regels voldoen.
Meld- en vergewisplicht uitleners bij ernstige en dodelijke ongevallen In uitvoering	Uitleners, zoals uitzendbureaus, detacheerders en payrollbedrijven, moeten ernstige arbeidsongevallen melden bij de Nederlandse Arbeidsinspectie. Het gaat om arbeidsongevallen waarbij sprake is van blijvend letsel, een ziekenhuisopname of een dodelijke afloop. Na een arbeidsongeval vindt er een ongevalsonderzoek plaats waarna de uitlener moet controleren of de inlener de nodige veiligheidsmaatregelen heeft genomen zodat er weer veilig kan worden gewerkt. Deze maatregel is van belang voor alle werknemers die via een uitlener werken, maar vooral voor arbeidsmigranten. Er gebeuren relatief veel arbeidsongevallen waar arbeidsmigranten die ter beschikking zijn gesteld bij betrokken zijn.	Het wetsvoorstel is op 26 februari 2026 aangenomen door de Tweede Kamer en op 17 maart 2026 door de Eerste Kamer.	Er wordt gewerkt aan de lagere regelgeving. Geplande inwerkingtreding is op 1 juli 2027.

Verbeteren zicht op arbeidsmigranten

1. Doel – Arbeidsmigranten staan correct als ingezetene geregistreerd in de BRP, houden hun adresgegevens up-to-date en schrijven uit bij vertrek

Een deel van de arbeidsmigranten verblijft langer dan vier maanden in Nederland zonder zich als ingezetene bij de gemeente te registreren. Hierdoor ontstaat het risico dat zij geen of onvoldoende toegang hebben tot bepaalde voorzieningen en regelingen, zoals huurtoeslag, bijstand en zorg, waarop zij mogelijk recht hebben. Dit kan onder meer leiden tot financiële problemen en belemmeringen bij het vinden en benutten van passende zorg.

Het gebrek aan registratie beperkt voor de overheid het zicht op het verblijf en de omvang van arbeidsmigranten. Dit bemoeilijkt het bieden van passende dienstverlening en het ontwikkelen van gericht beleid. Daarnaast kan een onvolledig beeld van het verblijf de uitvoering van toezicht en handhaving bemoeilijken.

Daarnaast komt het voor dat arbeidsmigranten zich bij vertrek uit Nederland niet uitschrijven bij de gemeente. Dit kan de actualiteit en betrouwbaarheid van de Basisregistratie Personen (BRP) onder druk zetten. Dit vraagt capaciteit van gemeentelijke medewerkers voor het uitvoeren van adresonderzoeken.

2. Doel - Kort verblijvende arbeidsmigranten hebben een up-to-date tijdelijk verblijfsadres bij registratie als niet-ingezetene in de BRP

Van een deel van de arbeidsmigranten dat korter dan vier maanden in Nederland verblijft en daarom vaak in de Registratie Niet-Ingezetenen (RNI) staan ingeschreven, is onvoldoende bekend waar zij verblijven. Ook frequente verhuizingen van arbeidsmigranten vormen hierbij een knelpunt. Hierdoor beschikken gemeenten over beperkte informatie over de feitelijke verblijfplaats van deze groep. De beperkte beschikbaarheid van actuele verblijfsgegevens bemoeilijkt het zicht van gemeenten op de omvang en spreiding van arbeidsmigranten, waardoor het lastiger is om gericht beleid te ontwikkelen en de benodigde voorzieningen en dienstverlening hierop af te stemmen.

Maatregel *Wat gaan we daarvoor doen?*	Toelichting *Wat is deze maatregel concreet?*	Terugblik *Welke concrete resultaten zijn afgelopen jaar bereikt?*	Vooruitblik *Welke concrete resultaten worden volgend jaar bereikt?*
Registreren van tijdelijke verblijfs- en contactgegevens in RNI en delen van deze gegevens met gemeenten ● Gerealiseerd	De tijdelijke verblijfsadressen en contactgegevens kunnen worden gebruikt om zicht te krijgen op het verblijf van arbeidsmigranten in Nederland en om met hen en andere kort in Nederland verblijvende personen contact te kunnen opnemen om o.a. tijdige inschrijving als inwoner bij de gemeente te bevorderen.	Sinds oktober 2022 kunnen arbeidsmigranten een tijdelijk verblijfsadres en contactgegevens registreren in de BRP als zij zich inschrijven als niet-ingezetene. Sinds mei 2026 kunnen alle gemeenten laagdrempelig via bestaande applicaties tijdelijke verblijfadressen van niet-ingezetenen in hun gemeente ontvangen. Zo hebben zij zicht op wie er, behalve de eigen inwoners die in de BRP staan, mogelijk in hun gemeente verblijven.	Adres- en contactgegevens worden structureel uitgevraagd bij RNI-inschrijving en gedeeld met gemeenten.
Stimuleren gebruik van tijdelijke verblijfadressen in gemeenten om arbeidsmigranten in beeld te krijgen ● Gerealiseerd	Gemeenten kunnen inzicht krijgen in RNI'ers met tijdelijk verblijfsadres in de gemeente. Het gebruik hiervan wordt gestimuleerd.	In 2026 heeft RvIG op verschillende congressen gemeenten geïnformeerd over de mogelijkheden om tijdelijke verblijfadressen te gebruiken.	• Met VNG inventariseren we hoe we gemeenten verder kunnen stimuleren om deze gegevens actiever te gebruiken. • Daarnaast kijken we hoe we in de toekomst deze gegevens beter kunnen integreren in de systemen van gemeenten.
Informeren arbeidsmigranten over registratie via e-mail bij RNI-inschrijving ● Gerealiseerd	Per 2020 worden vrijwillig de contactgegevens geregistreerd bij inschrijvingen in de RNI. Bij RNI-inschrijving krijgen personen een e-mail, waarmee zij informatie krijgen over hun rechten en plichten in Nederland, waaronder correcte registratie in de BRP. Ook worden zij gewezen op Work in NL, waar zij terecht kunnen voor info, hulp en ondersteuning bij vragen.	De e-mailvoorziening is sinds juli 2026 beschikbaar en personen krijgen nu onmiddellijk na inschrijving een email. In oktober is de functionaliteit uitgebreid waarmee personen ook na 2 en 6 maanden informerende mails krijgen. Er zijn al meer dan 34.000 personen bereikt.	De e-mailvoorziening wordt structureel voortgezet en waar nodig verbeterd.
Introductie van de zorgplicht voor uitleners ● In uitvoering	Introductie van een bevorderings-, vergewis- en (optionele) meldplicht voor uitleners bij de registratie van arbeidsmigranten in de BRP.	Het ontwerpbesluit is uitgewerkt in de Baadi en ter internetconsultatie voorgelegd en is aangeboden aan de Raad van State ter advisering.	• Beoogde inwerkingtreding per 1 april 2027 • Ontwikkelen informatiemateriaal voor uitleners door het Rijk.
Wijzigingsportaal RNI live ● Gerealiseerd	Het wijzigingsportaal maakt het mogelijk voor niet-ingezetenen om zelf hun tijdelijke verblijfadres en contactgegevens via digitale weg te wijzigen. Hierdoor kunnen zij aan de overheid doorgeven waar zij tijdelijk verblijven.	Het wijzigingsportaal MyRNI is in juni 2025 live gegaan. Via dit portaal van RvIG kunnen niet-ingezetenen met DigiD inloggen en zo een nieuw tijdelijk verblijfadres en contactgegevens doorgeven.	
Voorinschrijving RNI ● Gerealiseerd	De mogelijkheid voor arbeidsmigranten om zich alvast vanuit hun woonland aan te melden voor inschrijving als niet-ingezetene. De benodigde gegevens voor inschrijving kunnen hierdoor al vóór de afspraak bij het RNI-loket digitaal worden opgegeven.	Sinds 2023 kunnen niet-ingezetenen gebruikmaken van een digitale voor-inschrijving bij alle 19 RNI-loketten. Arbeidsmigranten kunnen via een website gegevens invullen, zoals hun adres. Zij krijgen dan een QR-code die ze kunnen laten scannen bij het RNI-loket. Dit maakt het proces minder foutgevoelig en versnelt het inschrijfproces.	

Maatregel *Wat gaan we daarvoor doen?*	Toelichting *Wat is deze maatregel concreet?*	Terugblik *Welke concrete resultaten zijn afgelopen jaar bereikt?*	Vooruitblik *Welke concrete resultaten worden volgend jaar bereikt?*
Gegevenslevering vanuit Polisadministratie naar BRP (feedbackcyclus) In uitvoering	Het creëren van een feedbackcyclus, zodat gemeenten, toezichthouders of werkgevers beter kunnen optreden bij onjuiste registratie.	Samen met BZK, SZW, RvIG en UWV onderzocht hoe dit in te richten. Hierin zijn meerdere richtingen mogelijk.	Uitwerking van mogelijke feedbackcyclus (of -cycli).
Experiment ABO gemeenten In uitvoering	Met een vierjarig experiment wordt gekeken of en hoe gemeenten een rol kunnen spelen in het bijhouden van de tijdelijke verblijfadressen van niet-ingezetenen.	Vijf gemeenten doen mee aan dit experiment. Door deze vijf gemeenten zijn eind 2024 meer dan 6.000 wijzigingen doorgegeven. Hieruit blijkt dat de gemeenten diverse methoden inzetten om te bepalen welke tijdelijke verblijfsadressen ze willen controleren op juistheid. Bijvoorbeeld met een bestandsvergelijking aan de hand van een leegstandsregister en nachtregister. De diverse methoden zijn arbeidsintensief. Het verblijfsadres blijkt (zoals ook verwacht werd) een vluchtig gegeven.	Het experiment loopt nog tot 1 oktober 2027. Het experiment wordt jaarlijks onafhankelijk geëvalueerd en de eindevaluatie wordt in 2027 verwacht.
Verkenning aanwezigheidsmelding Gerealiseerd	Verkenning naar de introductie van een verplichte aanwezigheidsmelding voor arbeidsmigranten bij verblijf in Nederland.	De Kamer is op 11 september jl. in een brief geïnformeerd over het onderzoek naar de Belgische aanwezigheidsmelding. Uit het onderzoek is gebleken dat de aanwezigheidsmelding, zoals in België ingericht, in Nederland geen meerwaarde heeft. Een effectieve invoering in Nederland zou vereisen dat de melding wordt gekoppeld aan andere overheidsprocessen, met aanzienlijke uitvoeringslasten en extra druk op handhaving als gevolg. Gezien de beperkte toegevoegde waarde en de praktische bezwaren is besloten geen aanwezigheidsmelding in te voeren.	
Verkenning gebruik van Signalen uit de Landelijke Aanpak Adreskwaliteit Gerealiseerd	De Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA) heeft als doel om de kwaliteit van de adresgegevens in de BRP te verbeteren, zodat overheidsorganen op basis van juiste informatie hun publieke taken kunnen uitvoeren. Het Aanjaagteam adviseerde om signalen uit de LAA te gebruiken voor de correcte registratie van arbeidsmigranten. In de LAA werken publieke organisaties samen om incorrecte adresgegevens in de BRP te herkennen en herstellen. Signalen die wijzen op een verkeerde adresregistratie worden gedeeld, geanalyseerd en door het ministerie van BZK verstrekt aan gemeenten voor mogelijk onderzoek.	Er is een verkenning geweest naar tijdelijke verblijfadressen als profiel. Daar is nog geen effectieve richting uit gekomen. Wel blijft LAA een inzetbaar instrument voor het verbeteren van de registratie, bijvoorbeeld door inzet van een signaal Leegstand.	

Maatregel *Wat gaan we daarvoor doen?*	**Toelichting** *Wat is deze maatregel concreet?*	**Terugblik** *Welke concrete resultaten zijn afgelopen jaar bereikt?*	**Vooruitblik** *Welke concrete resultaten worden volgend jaar bereikt?*
Delen best practices met gemeenten In uitvoering	VNG bespreekt innovatieve werkwijzen op verschillende manieren met gemeenten.	VNG heeft een werkgroep met gemeenten opgezet die periodiek bij elkaar komt om best practices te delen.	Plan om best practices te ontwikkelen en te delen op het gebied van verbeteren van de dienst-verlening in de BRP en het doen van adresonderzoek.

Zorgen voor meer en betere huisvesting (met huurbescherming)

Er zijn nog te weinig locaties en te veel huisvesting is van slechte kwaliteit. Arbeidsmigranten zijn voor huisvesting ook nog te vaak afhankelijk van werkgevers waarvoor vaak (te) veel moet worden betaald. Goede huisvesting van arbeidsmigranten is cruciaal om goed in Nederland te kunnen verblijven.

1. Doel – Betere kwaliteit huisvesting

Sommige arbeidsmigranten leven in slechte huisvesting met weinig faciliteiten waarvoor zij veel geld moeten betalen. Ook worden er regelmatig te veel arbeidsmigranten in te kleine ruimtes gehuisvest of op plekken die daar niet voor bedoeld zijn.

2. Doel – Meer huisvesting realiseren

Er is een tekort aan huisvestingslocaties voor arbeidsmigranten. Daarom is het belangrijk dat gemeenten en provincies gestimuleerd worden om meer huisvesting voor arbeidsmigranten te realiseren.

3. Doel – Versterken huurpositie

De huurpositie van arbeidsmigranten is kwetsbaar. Een deel van de arbeidsmigranten is voor huisvesting afhankelijk van de werkgever, waardoor het verlies van werk ook gevolgen kan hebben voor de woonsituatie. Daarnaast is de huur(prijs)bescherming onvoldoende.

Maatregel *Wat gaan we daarvoor doen?*	**Toelichting** *Wat is deze maatregel concreet?*	**Terugblik** *Welke concrete resultaten zijn afgelopen jaar bereikt?*	**Vooruitblik** *Welke concrete resultaten worden volgend jaar bereikt?*
Introductie van een verhuurvergunning in Wet Goed Verhuurderschap ● Gerealiseerd	De Wet goed verhuurderschap trad op 1 juli 2023 in werking. Deze wet introduceert een landelijke basisnorm voor goed verhuurderschap met regels waaraan verhuurders en verhuurbemiddelaars zich moeten houden. Gemeenten kunnen – in aanvulling op de algemene regels – een verhuurvergunning instellen voor verhuur aan arbeidsmigranten. Zij kunnen hieraan landelijk geüniformeerde voorwaarden verbinden, waaronder een maximaal aantal personen per kamer en voorwaarden ten aanzien van sanitaire, was- en kookvoorzieningen. Als de verblijfsruimte een woonruimte betreft, kunnen gemeenten ook voorwaarden stellen aan het onderhoud.	In 2026 hadden 15 gemeenten een verhuur-vergunning voor de verhuur aan arbeidsmigranten ingesteld. Daarnaast is de Wet goed verhuurderschap in 2026 geëvalueerd. Het evaluatierapport is met de Kamer gedeeld.	De minister van VRO zal aan de hand van het evaluatierapport van de Wet goed verhuurderschap bezien op welke wijze zij opvolging wenst te geven aan de conclusies en aanbevelingen van het rapport.
Arbeidsmigranten informeren over hun rechten en plichten met betrekking tot het gehuurde op schrift in een taal die zij begrijpen ● Gerealiseerd	In de Wet Goed Verhuurderschap is de verplichting opgenomen dat huurders schriftelijk informatie over hun rechten en plichten moeten ontvangen in een taal die zij begrijpen.		De minister van VRO zal aan de hand van het evaluatierapport van de Wet goed verhuurderschap bezien op welke wijze zij opvolging wenst te geven aan de conclusies en aanbevelingen van het rapport.
Meldpunten goed verhuurderschap ● Gerealiseerd	Iedere gemeente dient sinds 1 januari 2024 een laagdrempelig meldpunt te hebben ingericht waar (zo nodig anoniem) en kosteloos meldingen kunnen worden gedaan van ongewenst verhuurgedrag.	Van de 342 Nederlandse gemeenten hebben er 341 een meldpunt ingericht. De gemeente die dat niet heeft gedaan is een zeer kleine gemeente met een kleine huursector.	De minister van VRO zal aan de hand van het evaluatierapport van de Wet goed verhuurderschap bezien op welke wijze zij opvolging wenst te geven aan de conclusies en aanbevelingen van het rapport.

Maatregel *Wat gaan we daarvoor doen?*	Toelichting *Wat is deze maatregel concreet?*	Terugblik *Welke concrete resultaten zijn afgelopen jaar bereikt?*	Vooruitblik *Welke concrete resultaten worden volgend jaar bereikt?*
Aanscherpen normen private keurmerken AKF en SNF In uitvoering	SNF en het AKF hebben allebei een eigen privaat keurmerk voor huisvesting. Het Aanjaagteam adviseerde om de normen van de keurmerken op een aantal punten aan te scherpen. Denk aan de minimale oppervlaktenorm en de woonfuncties onder één dak bij huisvesting die het hele jaar mag worden gebruikt.	AKF heeft de normen voor huisvesting die het hele jaar wordt gebruikt inmiddels aangescherpt. Sinds 1 januari 2026 geldt een minimale leefruimte van 15 m² per persoon. Ook gelden eisen voor de slaapkamer en het sanitair en mogen maximaal twee personen een kamer delen. Ook SNF heeft de afgelopen jaren de normen voor huisvesting aangescherpt, met name voor nieuwe ondernemingen die zich registreren bij SNF en voor nieuwe locaties van al geregistreerde ondernemingen. Per 1 oktober 2026 geldt daarvoor ook een minimale gebruiksoppervlakte van 15 m² per persoon. Ook mag een slaapkamer in principe maar door één persoon worden gebruikt.	In het wetsvoorstel Passende huurcontracten, dat in 2026 in internetconsultatie is gebracht, wordt voorgesteld dat een tijdelijk huurcontract enkel mogelijk is wanneer aan de kwaliteitsnorm zoals aanbevolen door het Aanjaagteam is voldaan. Dit kan een extra stimulans zijn om de kwaliteit van huisvesting te verbeteren en toe te werken naar de normen zoals aanbevolen door het Aanjaagteam. De internetconsultatie van dit wetsvoorstel is recentelijk afgerond. AKF werkt de komende tijd aan het vaststellen van nieuwe normen, bijvoorbeeld op het gebied van het strikter scheiden van wonen en werk. Ook zal het college van belanghebbenden van AKF naar verwachting eind 2026 een besluit nemen over ‘één persoon per slaapkamer’. De aanpassing van de norm wordt verwacht in het tweede kwartaal van 2027. SNF werkt nog aan nieuwe normen, bijvoorbeeld voor bestaande locaties.
Integratie AKF en SNF In uitvoering	Er zijn gesprekken gevoerd over het integreren van de beide keurmerken om extra duidelijkheid te bieden in het veld over de kwaliteitsnormen via een keurmerk.	Gesprekken over het integreren van de keurmerken liggen op dit moment stil vanwege de inhoudelijke verschillen over de norm voor seizoenshuisvesting. Er wordt nu eerst gekeken naar de mogelijkheden die er zijn om de afzonderlijke normen verder aan te scherpen, ook op huisvesting voor het seizoen. Als hier voldoende voortgang op is wordt gekeken of gesprekken over de integratie van de keurmerken kunnen worden hervat.	De komende periode wordt opnieuw het gesprek aangegaan met de keurmerken om te onderzoeken hoe het gebruik van de keurmerken versterkt kan worden en de normen verder kunnen toegroeien naar de ‘Roemernorm’.
Decentralisatie gebruikersoppervlaktenorm in Omgevingswet Gerealiseerd	Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet in 2024 wordt de gebruiksoppervlaktenorm gedecentraliseerd naar het omgevingsplan van gemeenten. Gemeenten kunnen nu het minimumoppervlak per persoon aanpassen en bekijken welke norm lokaal wenselijk is.		

Maatregel *Wat gaan we daarvoor doen?*	Toelichting *Wat is deze maatregel concreet?*	Terugblik *Welke concrete resultaten zijn afgelopen jaar bereikt?*	Vooruitblik *Welke concrete resultaten worden volgend jaar bereikt?*
Stimuleren meer huisvesting In uitvoering	Het ministerie van BZK heeft verschillende initiatieven die helpen bij het realiseren van meer (betaalbare) woningen voor aandachtsgroepen, waaronder arbeidsmigranten.	Sinds 1 juli 2026 geldt de Wet versterking regie volkshuisvesting. Deze wet geeft overheden meer mogelijkheden om te sturen op hoeveel, waar en voor wie er wordt gebouwd. Rijk, provincies en gemeenten moeten in volkshuisvestings-programma's vastleggen hoe zij voorzien in de woonbehoefte van verschillende groepen. Daarbij moeten zij ook specifiek de woonbehoefte van arbeidsmigranten in kaart brengen en aangeven hoe zij daarin voorzien.	Op 1 juli 2027 (gemeenten en Rijk) en 1 januari 2028 (provincies) moeten de volkshuisvestings-programma's gereed zijn, met daarin ook de in kaart gebrachte woonbehoefte van arbeids-migranten en invulling daarvan.
Scheiding van arbeids- en huurovereenkomst verplicht in de Wet Goed Verhuurderschap Gerealiseerd	In de Wet Goed Verhuurderschap is vastgelegd dat verhuurders de verplichting hebben om een huurovereenkomst los van de arbeidsovereenkomst aan te bieden.	Hoewel met de Wet goed verhuurderschap de scheiding van arbeids- en huurovereenkomst formeel geregeld is, bestaan er in de praktijk situaties waarbij arbeidsmigranten bij het einde van de arbeidsovereenkomst ook direct hun huisvesting verliezen. Dit wordt onder andere veroorzaakt door het gebruik van contracten naar aard van korte duur waarbij de huurder geen huur(prijsbescherming) heeft. De minister van VRO werkt aan een wetsvoorstel om de huurbescherming te verbeteren, door voor contracten naar aard van korte duur een maximumduur te introduceren. Na afloop van deze maximumduur geniet de huurder huur(prijs) bescherming en is het niet zomaar mogelijk om de huurovereenkomst te beëindigen. Zoveel mogelijk gelijktijdig wordt de mogelijkheid om in te houden op het minimumloon voor huisvestingskosten afgeschaft.	
Huur(prijs)bescherming In uitvoering	De minister van VRO werkt aan het wetsvoorstel Passende huurcontracten, dat onder andere als doel heeft om de huur(prijs)bescherming van arbeids-migranten te verbeteren, door voor contracten naar aard van korte duur een maximumduur te introduceren.	Het wetsvoorstel Passende huurcontracten is in 2026 in internetconsultatie geweest.	De internetconsultatie van het wetsvoorstel is recentelijk afgerond. Het streven is dat de wet op 1 juli 2028 in werking treedt. Zoveel mogelijk gelijktijdig zal ook de mogelijkheid om in te houden op het minimumloon voor huisvesting worden afgeschaft.
Afschaffen inhoudingsregeling minimumloon voor huisvesting In uitvoering	Op dit moment geldt nog een maximumpercentage van 25% van het brutominimumloon dat mag worden ingehouden in ruil voor woonruimte. Om het verdienmodel te verbreken en de afhankelijk-heid te verminderen wordt de inhoudingsregeling afgeschaft.	Per brief heeft minister van SZW laten weten zoveel mogelijk gelijktijdig met het wetsvoorstel passende huurcontracten per 1 juli 2028 de mogelijkheid tot het inhouden op het minimumloon voor huisves-ting af te schaffen.	Wordt gewerkt aan de lagere regelgeving om inhoudingsregeling per 1 juli 2028 af te schaffen.

Maatregel *Wat gaan we daarvoor doen?*	**Toelichting** *Wat is deze maatregel concreet?*	**Terugblik** *Welke concrete resultaten zijn afgelopen jaar bereikt?*	**Vooruitblik** *Welke concrete resultaten worden volgend jaar bereikt?*
Effectrapportage bij nieuwe bedrijvigheid / RA In uitvoering	De effectrapportage bij nieuwe bedrijvigheid helpt gemeenten om vooraf inzicht te krijgen in wat nieuwe bedrijvigheid betekent voor de behoefte aan arbeidskrachten en huisvesting. Zo kunnen gemeenten daarmee in hun economisch en ruimtelijk beleid rekening houden en tijdig afspraken maken met bedrijven over de huisvesting van arbeidsmigranten.	In 2026 heeft het Ondersteuningsprogramma arbeidsmigranten van de VNG gewerkt aan de doorontwikkeling van de handreiking 'Effectrapportage bij nieuwe bedrijvigheid' naar een bredere werkwijze rond nieuwe én bestaande bedrijvigheid. Doel is om gemeenten handelings-perspectief te geven met concrete praktijk-voorbeelden en de interne samenwerking tussen de afdelingen economie, ruimte en wonen te stimuleren.	Publicatie van de doorontwikkelde handreiking van de VNG is voorzien begin 2027. Daarnaast wil het kabinet met ruimtelijke ordeningsinstrumenten en gemeentelijke bedrijfs-effectrapportages zorgen dat huisvesting, voorzieningen en leefbaarheid op orde zijn voordat extra werknemers worden aangetrokken. De Kamer wordt in het najaar van 2026 nader geïnformeerd over de uitwerking van dit voornemen.

Aanpak kwetsbare dakloze EU burgers

Kwetsbare dakloze EU-burgers hebben niet altijd toegang tot passende ondersteuning en perspectief. Dit kan leiden tot menselijk leed, overlast op straat en een langdurige kwetsbare situatie. We werken aan doelen die preventief zijn, mensen snel hulp moeten bieden of langdurigere ondersteuning adresseren. Deze doelen volgen uit het Plan van Aanpak kwetsbare dakloze EU-burgers.

1. Doel – Snelle hulp voor kwetsbare dakloze EU-burgers voorafgaand en na drop-out

Het is belangrijk dat mensen die op straat belanden (of dreigen te raken) snel geholpen worden, om te voorkomen dat iemand op straat hoeft te (over)leven. Snelle hulp betekent inzicht in iemands rechten, mogelijkheden voor opvang.

2. Doel – Terugkeer naar werk

Terugkeer naar werk is voor een deel van de groep de geijkte route. Daarbij is het belangrijk om in te zetten op werk dat past bij de wensen, kennis en kunde van de EU-burger in kwestie.

3. Doel – Zorg bij complexe persoonlijke problemen

Een deel van de groep is pas klaar voor terugkeer naar werk of land van herkomst na het verhelpen van de persoonlijke problemen, zoals mentale en/of psychische problemen of het verhelpen van een verslaving.

4. Doel – Terugkeer naar land van herkomst en samenwerking met landen van herkomst

Terugkeerondersteuning naar landen van herkomst is een vast onderdeel van de landelijke aanpak wanneer duurzaam verblijf en werk in Nederland niet haalbaar zijn.

Maatregel *Wat gaan we daarvoor doen?*	**Toelichting** *Wat is deze maatregel concreet?*	**Terugblik** *Welke concrete resultaten zijn afgelopen jaar bereikt?*	**Vooruitblik** *Welke concrete resultaten worden volgend jaar bereikt?*
Kortdurende opvang niet-rechthebbende EU-burgers In uitvoering	De kortdurende opvang voor niet-rechthebbende EU-burger wordt voortgezet en uitgebreid van 2026 t/m 2028. Hiermee worden EU-burgers die dakloos beter te ondersteunen. In samenwerking met de VNG is een passende verdeling onder gemeenten vastgesteld, om daarmee te zorgen voor een beter landelijk dekkend netwerk van deze opvangvoorziening.	Groei van 6 naar 19 gemeenten, financiering van 2026 t/m 2028.	Gemeenten zijn aan de slag om de nieuwe voorziening op poten te zetten. De nieuwe opvang. SEO en Labyrint voeren onderzoek uit naar resultaten van de opvang. Dit wordt gebruikt ten behoeve van besluitvorming over het vervolg van de opvang na 2028.
Checklist gelijke behandeling EU-burgers Gerealiseerd	De regelgeving rondom gelijke behandeling van EU-burgers is complex, vooral in de praktische uitwerking op straat. Daarom ontwikkelden de ministeries van JenV, VWS en SZW de Checklist gelijke behandeling EU-burgers. Hiermee kunnen gemeenten gemakkelijker bepalen of een individuele EU-burger recht heeft op gelijke behandeling. Gelijke behandeling betekent dat gemeenten op dezelfde manier als bij ee n Nederlandse burger moeten toetsen of een EU-burger recht heeft tot bepaalde sociale gemeentelijke en landelijke voorzieningen, zoals de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Rechthebbende dakloze EU-burgers die ook door de WMO-toets komen, kunnen recht hebben op hulp en ondersteuning bij dakloosheid, zoals maatschappelijke opvang.	Steeds meer gemeenten maken gebruik van de checklist, waardoor rechten van EU-burgers worden nageleefd.	Inzet om gemeenten te helpen in de uitvoering van de checklist. Streven is dat dit standaard procedure wordt bij gemeenten.
Samenwerking tussen deelnemende gemeenten en opvanginstellingen Nieuw	Gemeenten en opvanginstellingen werken momenteel los van elkaar. Er kan meer ingezet worden op het versterken van de samenwerking en het delen van *best practices*.		In samenspraak met partijen mogelijkheden inventariseren en werkafspraken maken om de samenwerking te versterken
Betere begeleiding terug naar werk In uitvoering	Samenwerken met werkgeverspartijen. Zij hebben immers ook een verantwoordelijkheid op dit thema. Zij kunnen en willen ondersteunen bij het bieden van werk, zoals leden van de ABU reeds al doen in het vangnet-project.	ABU-vangnet project. Er zijn lopende afspraken tussen opvanginstellingen en werkgevers.	Opnieuw bekijken hoe begeleiding richting werk beter vorm gegeven kan worden.
Verbeteren meldingen vanuit het veld Nieuw	Stimuleren van het vaker melden van werkgevers of andere partijen bij NLA of NAU waarbij misstanden gesignaleerd worden (zoals partijen waarvan vermoedens zijn dat zij EU-burgers direct dakloos maken). En daarnaast beter begeleiden van zoeken hulp bij juridisch problemen.		Kijken naar verstrekken informatie van handelings-perspectief bij vaststellen van misstanden in het veld.

Maatregel *Wat gaan we daarvoor doen?*	Toelichting *Wat is deze maatregel concreet?*	Terugblik *Welke concrete resultaten zijn afgelopen jaar bereikt?*	Vooruitblik *Welke concrete resultaten worden volgend jaar bereikt?*
Toegang tot verslavingszorg en/of geestelijke gezondheidszorg ● Nieuw	De afgelopen jaren is duidelijk geworden dat een deel van de groep pas klaar is voor terugkeer naar werk of land van herkomst na het verhelpen van de persoonlijke problemen, zoals mentale en/of psychische problemen of het verhelpen van een verslaving. In voorkomende gevallen zijn deze problemen al ontstaan in land van herkomst. Met hulp bij deze persoonlijke problemen voorkomen we ook dat mensen verder wegzakken en in voorkomende gevallen terug op straat belanden, met gevolgen voor de persoon zelf en de samenleving.	Er wordt binnen de gemeenten al inzet gepleegd om de toegang tot verslavingszorg en/of geestelijke gezondheidszorg te vergroten, maar hier is nog verdere inzet op nodig.	Onderzoeken hoe de toegang tot verslavingszorg en/of geestelijke gezondheidszorg zou kunnen worden ingericht voor deze groep.
Verkenning lopende trajecten landen van herkomst ● Nieuw	Verkenning naar verschillende projecten / samenwerkingen met landen van herkomst. Kijken waar meer samengewerkt kan worden tussen Rijk, gemeenten en andere partijen.		Verkenning.
Meer samenwerking met overheden landen van herkomst ● Nieuw	In voorkomende gevallen kan samenwerking via de overheid van landen van herkomst georganiseerd worden.		Gesprekken identificeren waarin problematiek aangekaart kan worden.
Op EU-niveau aandacht vragen voor Nederlandse problematiek rondom kwetsbare dakloze EU-burgers ● Nieuw	Dakloosheid van EU-burgers speelt in meer ontvangende landen. Dit probleem staat nog relatief weinig voor het voetlicht. Mogelijk liggen er samenwerkingskansen met andere lidstaten en Europese organisaties om daar meer aandacht te vragen voor een plan van aanpak op Europees niveau.		Onderzoeken of het binnen de huidige capaciteit van de betrokken ministeries mogelijk is in Europees verband, bijvoorbeeld via Europese organisaties, samen met andere lidstaten aandacht te vragen bij de Europese Commissie voor deze problematiek.
Onderzoeken van huisvestingsmogelijkheden voor dakloze of dreigend dakloze EU-burgers die recht hebben op gelijke behandeling ● Nieuw	In het Nationaal Actieplan Dakloosheid is gekozen voor een paradigmashift van opvangen naar preventie en Wonen Eerst, waarbij wonen losgekoppeld is van zorg en/of werk. (Dreigend) dakloze EU-burgers die in Nederland rechten hebben opgebouwd (en daarmee mogelijk toegang krijgen tot de maatschappelijke opvang), komen ook in aanmerking voor huisvestingsoplossingen zoals Wonen Eerst. Met de inwerkingtreding van de WvrV krijgen mensen die verblijven in de MO daarnaast urgentie.		Met kennispartners en stakeholders onderzoeken wat er voor deze groep nodig is om de paradigmashift van opvang naar wonen te bewerkstelligen bij recht op gelijke behandeling en/of duurzaam verblijf.

Betere toegang tot zorg

1. Doel – Verbeteren van de toegang tot zorg voor arbeidsmigranten

Voor arbeidsmigranten is het niet altijd eenvoudig om toegang te krijgen tot de gezondheidszorg. Dit heeft te maken met taalbarrières, onvoldoende kennis van het Nederlandse zorgstelsel of het niet kunnen vinden van een huisarts.

2. Doel – Tegengaan onverzekerdheid

Daarnaast is het een probleem dat de zorgverzekering kan wegvallen na het beëindigen van de arbeidsovereenkomst en iemand onverzekerd raakt.

Maatregel *Wat gaan we daarvoor doen?*	**Toelichting** *Wat is deze maatregel concreet?*	**Terugblik** *Welke concrete resultaten zijn afgelopen jaar bereikt?*	**Vooruitblik** *Welke concrete resultaten worden volgend jaar bereikt?*
Via verzekeraars toegang tot zorg stimuleren ● Gerealiseerd	Er zijn een aantal zorgverzekeraars die zich specifiek richten op de doelgroep arbeidsmigranten. Een groot deel van de doelgroep is via deze zorg-verzekeraars verzekerd. Deze zorgverzekeraars hebben verschillende maatregelen genomen om de toegang tot zorg te verbeteren.	Zorgverzekeraars blijven zich inspannen om de meertalige voorlichting over de zorgverzekeringen en de zorgverlening in Nederland, en de afspraken met zorgaanbieders over zorg aan arbeids-migranten, te verbeteren. Voorbeelden van de afgelopen tijd bij HollandZorg (een veel afgenomen ziektekostenverzekering onder arbeidsmigranten) zijn: 4. **Huisartsenzorg:** naast de bestaande 100% digitale huisarts loopt sinds juli een pilot met H4i-Digital (Healthcare 4 internationals) in de regio's Tilburg en Venlo. Die biedt digitale, meertalige zorg met meertalige fysieke locaties als dat nodig is. 5. **Weigering en contante betaling:** bij signalen dat de zorgaanbieder contante betalingen vraagt aan verzekerden, neemt HollandZorg contact op. HollandZorg probeert ook de bereidheid om deze doelgroep te bedienen te vergroten bij huisartsen. 6. **Meertalige communicatie:** er komen twee talen bij, Spaans en Portugees. Alle verzekerden krijgen een meertalig onboardingtraject, en vanaf nu ook vier keer per jaar een servicemail waarin specifieke onderdelen rondom de zorgverzekering worden uitgelicht.	Dingen waar HollandZorg komende periode aan werkt zijn: 1. **Huisartsenzorg:** Het doel is binnen een jaar ongeveer vijf locaties van H4i te hebben en op termijn landelijke dekking. De grootste drempel is het tekort aan huisartsen aangevuld met de bereidheid van huisartsen om hun praktijk aan te passen aan meertalige zorg. 2. **Meertalige communicatie:** Er komt binnenkort een meertalige app met alle zorgdocumenten zoals een polis en digitale zorgpas beschikbaar als aanvulling op de webversie van Mijn HollandZorg. 3. **Dekking:** vanaf 2027 vallen vijf fysiotherapie-behandelingen onder de aanvullende dekking, met een minimale premiestijging, om uitstel van zorg te voorkomen.

Maatregel *Wat gaan we daarvoor doen?*	Toelichting *Wat is deze maatregel concreet?*	Terugblik *Welke concrete resultaten zijn afgelopen jaar bereikt?*	Vooruitblik *Welke concrete resultaten worden volgend jaar bereikt?*
Verzamelen, verrijken en delen van kennis en expertise ● Gerealiseerd	Pharos expertisecentrum gezondheidsverschillen, gefinancierd door het ministerie van VWS, zet zich in op het terugdringen van gezondheidsverschillen. Dit doet de instelling onder andere door het verzamelen, verrijken en delen van kennis en expertise. Pharos richt zich ook op het verbeteren van de gezondheid en welzijn van arbeidsmigranten en op het vergroten van de toegang tot zorg. In dat kader maakte het ministerie van VWS in 2025 afspraken met Pharos.	• Pharos blijft gezondheid en toegang tot zorg voor arbeidsmigranten agenderen bij (lokale) overheid, ontwikkelingen volgen en partijen adviseren. Door deelname aan sleutelpersonen-netwerk IPA, opleidingen voor WIN punten, deelname aan bijeenkomsten en bijdragen aan congressen. • Voorzitten en organiseren van landelijk overleg zorg en welzijn (kennisdeling, agendering) met stakeholders (oa VWS, SZW, VNG, ABU, FNV, Barka, HollandZorg, GGD). 4× per jaar. • Vervolg van het onderzoek toegang tot huisartsenzorg voor arbeidsmigranten en statushouders • Werkconferentie voor de JGZ over de kinderen van arbeidsmigranten • Pharos ondersteunt met een tweejarige financiering van SZW de Werkgroep Arbeidsmigranten Veilig en Gezond (WAVG) van de sociaal geneeskundigen (KAMG, NVAB en NVVG). De werkgroep wil vanuit verschillende disciplines de gezondheid van arbeidsmigranten beschermen en bevorderen. In januari 2026 is het rapport 'Arbeidsmigranten veilig en gezond' en het bijbehorende symposium van de werkgroep afgerond.	• In november organiseert Pharos een webinar over mentale gezondheid en het onder-steuningsaanbod voor arbeidsmigranten • Publiceren resultaten huisartsenonderzoek • Vervolg ondersteuning JGZ professionals • De training voor WINpunt medewerkers door Pharos wordt voortgezet. • Voortzetten landelijk overleg zorg en welzijn. • Continuering en afronding project i.s.m. Trimbos instituut. • Continuering BOOST G4 i.s.m. VU, dit is een onderzoek naar preventieve interventies voor nieuwkomers (incl arbeidsmigranten). • De WAVG blijft de komende periode de agendering, regionale samenwerking en kennisdeling over de zorgvragen rond arbeids-migranten in de sociale geneeskunde op de kaart zetten.
Vergoeden zorgkosten onverzekerden ● In uitvoering	Ook bij onverzekerdheid hebben arbeidsmigranten toegang tot de zorg. Bij onbetaalde facturen kan de zorgaanbieder een beroep doen op de subsidie-regeling medisch noodzakelijke zorg aan onverzekerden (SOV). Er wordt geïnvesteerd in betere voorlichting hierover. De SOV en de regeling onverzekerbare vreemdelingen (OVV) worden binnen enkele jaren geharmoniseerd in een nieuwe regeling voor de kosten van zorg aan onverzekerde personen.	Er wordt gewerkt aan het verlengen en harmoniseren van de oude regeling in een nieuwe regeling.	Ambitie is om de nieuwe regeling per 2028 in werking te laten treden.
Gegevensuitwisseling rondom zorg aan-onverzekerde personen verbeteren ● In uitvoering	Er wordt gewerkt aan het faciliteren en verbeteren van samenwerking op lokaal niveau rondom zorg aan onverzekerden door gegevensdeling te verbeteren.	Er wordt gewerkt aan een wijziging van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 om te zorgen dat zorgaanbieders en gemeenten gegevens kunnen uitwisselen van onverzekerde personen.	De verzamelwet treedt per 1 januari 2027 in werking.

Maatregel *Wat gaan we daarvoor doen?*	Toelichting *Wat is deze maatregel concreet?*	Terugblik *Welke concrete resultaten zijn afgelopen jaar bereikt?*	Vooruitblik *Welke concrete resultaten worden volgend jaar bereikt?*
Financiële ondersteuning straatzorg en inventarisatie GGD regio's In uitvoering	Het verbeteren van straatzorg en eerstelijnszorg voor dakloze mensen.	Subsidieverlening aan de Nederlandse Straatdokters groep (NSG) om activiteiten te ontplooien rond het ondersteunen van straatzorg en het bevorderen van deskundigheid en ervaring in de zorgverlening aan deze doelgroep. Daarnaast is er een inventarisatie uitgezet onder de GGD regio's naar het aanbod en knelpunten van eerstelijnszorg aan dakloze personen.	De NSG zal, in samenwerking met anderen, een basis verkennen voor een mogelijke structurele regionale inbedding, het identificeren in welke gemeente(n) zonder straatzorg te starten en in welke gemeente(n) te ondersteunen waar doorontwikkeling nodig is, het inventariseren van aandachtspunten en goede voorbeelden rond de overgang van straatzorg naar tweede en derdelijns zorg en rond de toegang tot ggz en verslavingszorg.

Zelfredzaamheid en participatie van arbeidsmigranten

1. Doel – Betere informatie, hulp en dienstverlening

Voor arbeidsmigranten is toegang tot overheidsinformatie niet vanzelfsprekend. Taal- en cultuurverschillen zorgen ervoor dat zij een drempel ervaren om hulp en ondersteuning te vragen aan de overheid. Daarnaast is de wet- en regelgeving vaak complex en zijn aanvraagprocedures ingewikkeld. Verschillende maatregelen moeten ervoor zorgen dat arbeidsmigranten betere toegang hebben tot informatievoorziening, hulp en dienstverlening.

2. Doel – Betere toegang tot het recht

Wanneer arbeidsmigranten zich in moeilijke situaties bevinden weten ze vaak ook niet hoe ze die rechten kunnen opeisen. Betere toegang tot juridische dienstverlening en de rechterlijke procedures vergt nadere inzet.

3. Doel – Nederlandse taal als middel om mee te doen

Arbeidsmigranten beheersen vaak in beperkte mate de Nederlandse taal, terwijl zij hier wel behoefte aan hebben. Een derde van de EU-arbeidsmigranten is na vijf jaar nog in Nederland. De Nederlandse taal is vaak de sleutel om echt deel te kunnen nemen aan de Nederlandse samenleving en cruciaal voor werk.

Maatregel *Wat gaan we daarvoor doen?*	**Toelichting** *Wat is deze maatregel concreet?*	**Terugblik** *Welke concrete resultaten zijn afgelopen jaar bereikt?*	**Vooruitblik** *Welke concrete resultaten worden volgend jaar bereikt?*
Betere ondersteuning voor arbeidsmigranten In uitvoering	We organiseren informatievoorziening, hulp en dienstverlening dicht bij de arbeidsmigrant. Daarom is het ministerie van SZW begin 2024 gestart met het project Work in NL. De kern van het project bestaat uit het coördineren van goede ondersteuning voor arbeidsmigranten in alle 35 arbeidsmarktregio's.	Er wordt verwacht dat er eind 2026 30 van de 35 arbeidsmarktregio's een Work in NL punt operationeel hebben. De website workinnl.nl, is beschikbaar in 9 talen en afgelopen periode vernieuwd. In 2026 is de ondersteuning van de arbeidsmarktregio's overdragen en structureel ingebed bij Landelijk Ondersteuningsteam Regionale Arbeidsmarkt.	In 2027 gaan we deze ontwikkelingen verder versterken. We zorgen: • dat de WIN-dienstverlening in alle 35 regio's actief is en bouwen verder aan de kwaliteit van de dienstverlening. • dat de samenwerking in het netwerk en keten beter verloopt, zodat mensen snel en goed geholpen worden door de juiste instantie. • We bouwen verder aan de Alliantie Work in NL en ontwikkelen met werkgevers hulp en ondersteuning.
Directe beschikbaarheid DigiD voor arbeidsmigranten bij inschrijving RNI-loket Gerealiseerd	Een DigiD is voor arbeidsmigranten belangrijk zodat zij goed gebruik kunnen maken van de diensten die de overheid biedt. Deze maatregel maakt het mogelijk om gelijk bij RNI inschrijving ook je DigiD te activeren.	Er zijn in Nederland op dit moment 7 loketten waar niet-ingezetenen een DigiD kunnen ophalen. Het streven is om bij alle 19 RNI-loketten in Nederland directe aanvraag van DigiD mogelijk te maken.	

Maatregel *Wat gaan we daarvoor doen?*	Toelichting *Wat is deze maatregel concreet?*	Terugblik *Welke concrete resultaten zijn afgelopen jaar bereikt?*	Vooruitblik *Welke concrete resultaten worden volgend jaar bereikt?*
Beter toegang tot recht In uitvoering	*Juridisch loket* Sinds mei 2024 helpt een speciaal team van het Juridisch Loket arbeidsmigranten zoveel mogelijk in hun eigen taal. Deze juridisch adviseurs zijn gespecialiseerd in de rechtsgebieden waar arbeidsmigranten het meest in vastlopen, namelijk arbeidsrecht, huurrecht en socialezekerheidsrecht. En ze kennen hun taal en cultuur. *Nabijheidsrechter* Ook is er een experiment tot en met 1 maart 2028 met laagdrempelige procedures voor kwetsbare burgers, kleine ondernemers die een geschil hebben over een bedrag van maximaal 5000 euro en kwetsbare werknemers voor bepaalde arbeidsgeschillen. Bij de nabijheidsrechter wordt het makkelijker om een zaak aan te brengen en kan een tolk beschikbaar worden gesteld.	*Juridisch loket* Tussen de start van het programma van het Juridisch loket in mei 2024 en augustus 2026 werden 11.691 zaken behandeld, waarvan ruim 6.000 zaken betrekking hebben op de periode van januari 2026 tot en met augustus 2026. De meeste vragen van arbeidsmigranten gaan over arbeidsrecht (meer dan 50%), huurrecht (11%) en socialezekerheidsrecht (4%). Vaak hangen deze vraagstukken met elkaar samen. Ongeveer 40% van de arbeidsmigranten verwijzen we, na het scherp krijgen van de vragen en een advies, door naar bijv. advocaten of sociale partners en ook na de verwijzing wordt er vaak contact gehouden over de voortgang. Als toegangspoort tot het recht voor arbeidsmigranten zoeken we actief de samenwerking met partners in de keten. Daarom gaat onze netwerkregisseur vaak op pad (meer dan honderd bijeenkomsten per jaar, van kleine gesprekken tot grote symposia). Ook gaan juridisch adviseurs naar voorlichtingsbijeenkomsten waar arbeidsmigranten komen, hebben we inloopspreekuren in wijken/op plekken waar arbeidsmigranten komen. *Nabijheidsrechter* Tot en met juni 2026 zijn er 654 zaken ingediend, waarvan 124 arbeidszaken. Daarvan zijn inmiddels 305 zaken behandeld door de rechter. Bijna 200 zaken zijn zonder zitting afgedaan, in deze zaken hebben partijen uiteindelijk zonder tussenkomst van de rechter een oplossing gevonden.	*Juridisch loket* Er wordt geraamd dat er in 2027 10.000 tot 12.000 rechtzoekenden worden geholpen. Om deze groeiende aantallen te kunnen helpen, verbeteren we onze werkprocessen, breiden we de capaciteit uit en werken we nog meer samen met netwerkpartners. De ambitie blijft om in 2029 minimaal 20.000 arbeidsmigranten per jaar te helpen.
Bewustwording en ondersteuning werkgevers om te investeren in taal In uitvoering	Stichting Lezen en Schrijven heeft een subsidie gekregen van SZW om werkgevers bewust te maken van het belang in het investeren in het leren van de Nederlandse taal van arbeidskrachten en hen te helpen bij het vormgeven van taalonderwijs op de werkvloer.	Er is een subsidie verleend aan Stichting Lezen en Schrijven en zij zijn begonnen met haar werkzaamheden.	Inzet is dat de regionale adviseurs van Stichting Lezen en Schrijven elk jaar meer dan 70 adviestrajecten doen bij werkgevers.

Maatregel *Wat gaan we daarvoor doen?*	**Toelichting** *Wat is deze maatregel concreet?*	**Terugblik** *Welke concrete resultaten zijn afgelopen jaar bereikt?*	**Vooruitblik** *Welke concrete resultaten worden volgend jaar bereikt?*
Stichting van de Arbeid stelt cao-aanbeveling op richting cao-partijen In uitvoering	Daarnaast heeft zowel de Adviesraad Migratie als de SER in een rapport in 2025 aanbevolen om taalonderwijs en loopbaanontwikkeling onder werktijd aan te bieden. De Stichting van de Arbeid is voornemens hierover ook een cao-aanbeveling op te stellen richting cao-partijen.	Er wordt gewerkt aan een cao-aanbeveling omtrent taalonderwijs en loopbaanontwikkeling onder werktijd.	De cao-aanbeveling wordt uitgestuurd richting cao-partijen.

Handhaving en Toezicht en opsporing arbeidsuitbuiting

1. Doel – Toezicht en handhaving op arbeid verbeteren

Misstanden op de arbeidsmarkt kunnen niet altijd tijdig worden gesignaleerd en bestuurlijk aangepakt. Hierdoor kunnen arbeidsmigranten te maken krijgen met overtredingen van arbeidsvoorwaarden en arbeidsomstandigheden.

2. Doel – Toezicht en handhaving op wonen verbeteren

Misstanden en overtredingen op het gebied van huisvesting worden niet altijd tijdig gesignaleerd en bestuurlijk aangepakt. Hierdoor kunnen arbeidsmigranten te maken krijgen met onveilige, ongezonde of niet-passende woonomstandigheden.

3. Doel – Samenwerking toezichthouders verbeteren om misstanden tegen te gaan

Toezichthouders werken niet altijd voldoende samen of wisselen informatie onvoldoende uit. Hierdoor worden signalen van misstanden niet altijd tijdig gedeeld en opgevolgd.

4. Doel – Strafrechtelijke aanpak arbeidsuitbuiting verbeteren

Arbeidsmigranten kunnen slachtoffer worden van arbeidsuitbuiting. Door hun afhankelijkheid van werk en inkomen van een werkgever kunnen arbeidsmigranten extra kwetsbaar zijn voor dergelijke situaties en deze niet altijd zelf melden of beëindigen. Bij ernstige misstanden kan strafrechtelijk optreden noodzakelijk zijn.

Maatregel *Wat gaan we daarvoor doen?*	Toelichting *Wat is deze maatregel concreet?*	Terugblik *Welke concrete resultaten zijn afgelopen jaar bereikt?*	Vooruitblik *Welke concrete resultaten worden volgend jaar bereikt?*
Meer handhaving voor Nederlandse Arbeidsinspectie ● Gerealiseerd	De Arbeidsinspectie heeft extra fte beschikbaar voor het publieke toezicht op uitzendbureaus en de toelatingsplicht, dubbele meldplicht en modernisering van artikel 273f Sr.		
Versterken handhaving door gemeenten ● Gerealiseerd	Om gemeenten te faciliteren bij het handhaven van de Wet goed verhuurderschap kregen ze van het Rijk eenmalig € 9,1 miljoen in 2023 en vanaf 2024 structureel € 12,4 miljoen per jaar.		
Landelijke en lokale samenwerkingsverbanden stimuleren ● Gerealiseerd	Er zijn meerdere landelijke en lokale samenwerkingsverbanden die zich richten op de handhaving van en het toezicht op regelgeving rondom arbeidsmigranten. Deze samenwerkingsverbanden zijn belangrijk om tot een geïntegreerde aanpak te komen.		Er wordt een bijeenkomst georganiseerd om de samenwerkingsverbanden samen te brengen om ervaringen uit te wisselen, witte vlekken te identificeren en te kijken of er knelpunten zijn.
Samenwerking over de landsgrenzen heen verbeteren ● Gerealiseerd	Bij het verbeteren van samenwerking over de landsgrenzen heen spelen het multidisciplinair team dat in 2024 is opgericht en de Europese Arbeidsautoriteit (ELA) een belangrijke rol. Het multidisciplinaire samenwerkingsverband, bestaande uit de SVB, Belastingdienst, het UWV en de Arbeidsinspectie voert gezamenlijke inspecties uit op het terrein van werk en het gebruik van socialezekerheidswetgeving. De ELA faciliteert gezamenlijke en gecoördineerde inspecties van een of meerdere EU-lidstaten. Daarnaast ondersteunt de ELA de samenwerking en uitwisseling van informatie tussen de arbeidsinspecties en andere toezichthouders in de verschillende lidstaten. Met deze kerntaken bevorderen de ELA en de lidstaten eerlijk, gezond en veilig werk, rechtmatige arbeid en een gelijk speelveld in Europa. De ELA biedt ook een netwerk van kennis en contacten, en stimuleert samenwerking tussen toezichthouders van verschillende landen met nationale verbindingsofficieren als schakelpunten in dit netwerk.	De inzet vanuit de Arbeidsinspectie is 12 FTE op jaarbasis.	Er wordt beoogd om 24 nieuwe onderzoeken af te ronden in het jaar 2027.

Maatregel *Wat gaan we daarvoor doen?*	Toelichting *Wat is deze maatregel concreet?*	Terugblik *Welke concrete resultaten zijn afgelopen jaar bereikt?*	Vooruitblik *Welke concrete resultaten worden volgend jaar bereikt?*
Samenwerking over de landsgrenzen heen versterken, grensregio's ● Gerealiseerd	De NLA werkt samen met autoriteiten van Noordrijn-Westfalen bij grensoverschrijdende gevallen.	Betreft doorlopende samenwerking.	Betreft doorlopende samenwerking.
Meer onaangekondigde inspecties huisvesting ● Gerealiseerd	Onaangekondigde inspecties zijn belangrijk, omdat die meer informatie geven over de situatie dan aangekondigde inspecties. Dit geldt ook voor administratieve controles. Daarom adviseerde het Aanjaagteam om vaker onaangekondigde inspecties te doen. Dat geldt voor gemeenten, de SNF, het AKF en de Stichting Normering Arbeid (SNA). Waar mogelijk wordt door deze partijen onaangekondigd inspecties gedaan.		
Gegevensdeling verbeteren ● In uitvoering	Op grond van artikel 64 van de Wet structuur uitvoeringsorganisaties werk en inkomen (SUWI) mogen de LSN-partners samenwerken en gegevens uitwisselen om belasting- en premiefraude, het niet naleven van de arbeidswetten en onrechtmatig gebruik van overheidsgelden en overheids-voorzieningen op het terrein van sociale zekerheid en inkomensafhankelijke regelingen te bestrijden en voorkomen. Met de komst van de Wet toelating terbeschikkingstelling van arbeidskrachten (Wtta) (zie: hoofdstuk 2 'Werk') wordt de wettelijke basis voor gegevensuitwisseling tussen publieke toezichthouders, private inspectie-instellingen en andere instanties ook in de lagere regelgeving van de Wet allocatie arbeidskrachten door intermediairs (Waadi) verder ingericht.	De wet en lagere regelgeving zijn gepubliceerd en treden per 1 januari 2027 in werking.	De NAU richt in 2027 de gegevensuitwisseling t.b.v. het toelatingsstelsel verder in. De grondslagen hiervoor zijn inmiddels in de Baadi opgenomen. Deze Baadi bevat ook de grondslagen voor gegevensuitwisseling tussen gemeenten en de Arbeidsinspectie.

Maatregel *Wat gaan we daarvoor doen?*	Toelichting *Wat is deze maatregel concreet?*	Terugblik *Welke concrete resultaten zijn afgelopen jaar bereikt?*	Vooruitblik *Welke concrete resultaten worden volgend jaar bereikt?*
Modernisering en uitbreiding van de strafbaarstelling van mensenhandel In uitvoering	Het huidige strafrechtelijke normenkader is op dit moment ontoereikend gebleken om voldoende handvatten te bieden om gericht en krachtig te kunnen optreden tegen ernstige arbeidsmisstanden. Gelet hierop is op 29 september 2026 de wet modernisering en uitbreiding strafbaarstelling door de Eerste Kamer aangenomen. Hierin wordt ernstige en benadeling als zelfstandig delict strafbaar gesteld. Op grond hiervan kan straks ook strafrechtelijk worden opgetreden tegen ernstige misstanden in de arbeidssfeer, waarvan kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt het slachtoffer zijn, die net geen arbeidsuitbuiting opleveren. Ook wordt de strafrechtelijke aansprakelijkheid voor het financieel profiteren van mensenhandel, zoals arbeidsuitbuiting en ernstige benadeling verruimd. Dit biedt meer mogelijkheden om op te treden tegen profiteurs van mensenhandel en ernstige benadeling.	Het wetsvoorstel is op 10 juni 2025 aangenomen door de Tweede Kamer en op 29 september 2026 door de Eerste Kamer. Er zijn middelen beschikbaar gesteld om de beoogde verruiming van de strafrechtelijke aansprakelijkheid en de extra aantallen opsporingsonderzoeken, vervolgingen en behandelingen van zaken die dat met zich brengt uit te kunnen voeren. Deze middelen zijn voor de uitbreiding van de inzet van politie, Openbaar Ministerie, rechtelijke macht en Nederlandse Arbeidsinspectie. Daarnaast is er incidenteel een subsidie beschikbaar gesteld voor de VNG, gelet op de rol van de gemeentelijke toezichthouder in het herkennen van signalen van mensenhandel en ernstige benadeling.	We streven ernaar de wet zo spoedig mogelijk na de publicatie in het Staatsblad in werking te laten treden. Hierover zijn wij in contact met de uitvoeringsorganisaties die hiervoor verantwoordelijk zijn.

Deze brochure is een uitgave van:

Rijksoverheid
Postbus 00000 | 2500 AA Den Haag
T 0900 654 32 10 (ma t/m vrij 9.00 – 21.00 uur)

Ontwerp: OSAGE, Utrecht

November 2026

Bijlage 2 - Overzicht opvolging SER-aanbevelingen uit het rapport 'Arbeidsmigratie naar waarde' (2025)

Aanbeveling	Status
Verbetering positie laagbetaalde arbeidsmigranten en tegengaan oneerlijke concurrentie	
1. **Versterk de afschrikwekkende werking van boetes en sancties bij overtredingen van de Arbowet, Arbeidstijdenwet, Wav en WML om naleving te bevorderen.** De SER onderschrijft het Kabinetsbesluit om de boetes voor bedrijven die arbeidswetten overtreden fors te verhogen en jaarlijks te indexeren. De SER stelt in aanvulling daarop dat de hoogte van boetes aan bedrijfsomzet (in plaats van het aantal werknemers/zelfstandigen) gekoppeld zou moeten worden. Maak daarnaast duidelijk dat het wettelijke begrip 'ernstig gevaar' in art. 28 Arbowet ook geldt voor onderbetaling, zodat de Arbeidsinspectie de sanctie stillegging van het werk eenvoudiger kan opleggen.	**Status: wordt aan gewerkt** Gelijktijdig met deze brief kondigt het kabinet in een brief aan om met ingang van 1 juli 2027 de boetenormbedragen van de arbeidswetten opnieuw worden vastgesteld vanwege achtergebleven indexatie. Dit betreft een eenmalige verhoging van 21,7%. Daarnaast worden de boetenormbedragen vanaf 1 januari 2028 jaarlijks geïndexeerd.[1] Er komt geen omzet gerelateerde boete. *Wettelijk begrip 'ernstig gevaar' bij onderbetaling* Aan deze aanbeveling is invulling gegeven met de Kamerbrief van 11 februari 2025. Daarin is toegelicht dat artikel 28 van de Arbowet, dat stillegging mogelijk maakt bij ernstig gevaar, ook een grondslag biedt om het werk stil te leggen bij een combinatie van ernstige arbeidsmisstanden, waaronder heel weinig loon krijgen. Het begrip 'ernstig gevaar' wordt daarmee ruimer uitgelegd dan tot nu toe gebruikelijk was.
2. **Er is meer capaciteit voor handhaving en een effectievere inzet van het toezicht nodig om misstanden tegen te gaan.** Strengere boetes en sancties alleen zijn niet voldoende. De SER pleit voor meer capaciteit en een effectievere inzet van toezicht en samenwerking op het terrein van gegevensuitwisseling.	**Status: wordt (deels) aan gewerkt** Het kabinet deelt de analyse van de SER dat hogere boetes en sancties alleen niet volstaan voor effectief toezicht. Daarom is de capaciteit van de Nederlandse Arbeidsinspectie (NLA) de afgelopen jaren structureel uitgebreid, onder meer voor het toezicht op de Wtta en de aanpak van arbeidsuitbuiting en het nieuwe delict ernstige benadeling. De NLA heeft een nieuwe strategische risico-analyse uitgevoerd. Dit leidt tot een scherpere prioritering en deels nieuwe programma's en werkwijzen. De taakstellingen van de kabinetten Schoof en Jetten zijn hierin meegenomen. De uitkomst staat in het Meerjarenplan 2027-2030, die in november aan de Kamers wordt gezonden. In dat plan zijn ook de lessen van het huidige meerjarenplan betrokken. Daarnaast is het beeld van de NLA dat de samenwerking en gegevensuitwisseling met

[1] Voor de Wml, Wav, WagwEU, Arbowet en ATW worden de boetenormbedragen per 1 juli 2027 met 21,7% verhoogd. De Waadi wordt hierin niet meegenomen, nu deze wet wordt gewijzigd door de Wtta en hiermee de boetenormbedragen opnieuw zullen worden vastgesteld. De jaarlijkse indexatie vanaf 1 januari 2028 zal eveneens gaan gelden voor de Waadi.

	andere organisaties over het algemeen goed gaat. Daar waar dat voor specifieke thema's en/of organisaties niet zo is, wordt dat gezamenlijk opgepakt.
3. **Zet als Arbeidsinspectie in op effectieve nabetaling van achterstallig loon.** Na inspectie en een aangetoonde overtreding, kan de overtreder de mogelijkheid worden geboden om achterstallig loon te betalen. De overtreder heeft twee weken de tijd om een betalingsbewijs te overleggen. Indien dit bewijs binnen deze termijn wordt aangeleverd, komt de boete te vervallen.	**Status: wordt aan gewerkt** Het kabinet zet zich in om nabetaling van achterstallig loon te verbeteren. Daarom werkt het kabinet aan een wetsvoorstel om een rechtsvermoeden in de Wml te introduceren waarbij wordt uitgegaan van een voltijdsdienstverband van 6 maanden. De verwachting is dat het vervallen van de boete indien binnen twee weken achterstallig loon wordt nabetaald, leidt tot verkeerde prikkels voor kwaadwillende werkgevers. Het rechtsvermoeden wordt daarom als effectievere maatregel gezien om nabetaling van loon te verbeteren.
4. **Verbeter veilig en eerlijk werken in de keten en achterhalen achterstallig loon.** De SER (2025c) herhaalt zijn oproep aan de overheid om te verkennen of een bestuursrechtelijke ketenaansprakelijkheid voor gezonde en veilige arbeidsomstandigheden kan bijdragen aan een verbetering van de arbeidsomstandigheden voor kwetsbare groepen, waaronder ook laagbetaalde arbeidsmigranten vallen. Ten aanzien van achterstallig loon moet de wettelijke termijn waarbinnen loon op de hoofdinlener of -aannemer kan worden verhaald substantieel worden verkort. De SER denkt daarvoor bijvoorbeeld aan een verruiming van de doelgroep zoals gedefinieerd in art. 7:616b lid 5 BW. Het risico blijft primair bij werkgevers en de directe opdrachtgever. Daarnaast wordt vastgelegd dat de hoofdinlener of -aannemer inzicht in de keten verstrekt. Dit om te borgen dat de arbeidskracht de verantwoordelijke partij kan aanspreken.	**Status: wordt (deels) aan gewerkt** *Bestuursrechtelijke ketenaansprakelijkheid* In de verkenning naar een bestuursrechtelijke ketenaanpak (Kamerbrief van 5 december 2025) zijn twee opties voor bestuursrechtelijke ketenaansprakelijkheid onderzocht. Beide zijn juridisch niet haalbaar en voor de toezichthouder niet uitvoerbaar. Een opdrachtgever kan niet publiekrechtelijk medeverantwoordelijk worden gehouden voor de naleving van de arboregelgeving in de hele keten. Binnen de Arbovisie 2040 brengt het project Ketenverantwoordelijkheid daarom in kaart welke behoeften en mogelijkheden er zijn om partijen in de keten hun verantwoordelijkheid te laten nemen. Zoals gemeld in de Kamerbrief van 8 juni 2026, richt de eerste fase zich op de bouw en het transport, waar relatief veel dodelijke arbeidsongevallen plaatsvinden. Daar worden behoeften en best practices opgehaald als input om verantwoord opdrachtgeverschap verder te stimuleren. Daarnaast worden gefaseerd andere opties verkend om de rol en verantwoordelijkheden van de opdrachtgever te verstevigen, bijvoorbeeld door die verantwoordelijkheden beter te omschrijven in de arboregelgeving. Daarbij wordt rekening gehouden met de uitvoerbaarheid en de juridische haalbaarheid. *Verkorting termijn hoofdelijke aansprakelijkheid* Een verkorting van de termijn voor hoofdelijke aansprakelijkheid is een goed initiatief om de ketenverantwoordelijkheid voor juiste betaling te versterken. Tegelijkertijd is er niet de verwachting dat hier nu veel effect mee wordt bereikt. In de praktijk wordt niet veel gebruik gemaakt van de mogelijkheid van ketenaansprakelijkheid, behalve door vakbonden (aantallen rechtszaken zijn erg

	laag). Ook gezien de beperkte effectiviteit zien we dit niet los van de andere maatregelen. Dit najaar spreken we met verschillende stakeholders. De Tweede Kamer zal voor het einde van dit jaar over de uitkomsten van dit gesprek worden geïnformeerd.
5. **Pak misbruik van uitzendconstructies aan.** De SER onderschrijft de noodzaak tot de Wtta en meent dat een toelatingsstelsel helpt om misbruik van uitzending tegen te gaan. De SER adviseert de regering om in de Wtta de voorwaarden voor het verkrijgen van een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) aan te scherpen. Natuurlijke personen die in de drie jaar voorafgaand aan de aanvraag als bestuurder betrokken waren bij een faillissement van een uitzendbureau moeten gedurende die periode geen VOG kunnen verkrijgen voor activiteiten in de uitzendsector. Verder roept de SER het kabinet op na te gaan of bepaalde voorwaarden uit de Wtta ook kunnen gelden voor zzp-bemiddelaars, met het doel een waterbed tegen te gaan.	**Status: wordt (deels) aan gewerkt en deels niet mogelijk om uit te werken** De Wtta is aangenomen in de EK en treedt op 1 januari 2027 inwerking. Het kabinet acht het niet wenselijk om de voorwaarden uit de Wtta ook te laten gelden voor zzp-bemiddelaars. Het normenkader ziet primair op het waarborgen van het goed werkgeverschap. De bemiddelaar is geen werkgever, er is geen gezagsverhouding. Ook heeft de bemiddelaar geen betalingsverantwoordelijkheid, waar het uitzendbureau dat verantwoordelijk is voor de loondoorbetaling. Het stellen van financiële zekerheid in de vorm van een waarborgsom heeft dan ook geen toegevoegde waarde. Het is wel mogelijk dat bij zzp-bemiddeling eigenlijk sprake is van schijnzelfstandigheid. Dat is bijvoorbeeld het geval als de zzp-bemiddelaar op papier werkt met een zzp-constructie, terwijl in de praktijk sprake is van werk onder gezag van de zzp-bemiddelaar of de inlener. In dat geval zal echter in veel gevallen sprake zijn van een uitzendovereenkomst, waardoor de Wtta integraal van toepassing is.
6. **Voer een wettelijke inkomensgarantie in voor arbeidskrachten die voor het eerst naar Nederland komen en via een uitzendonderneming bij een derde worden tewerkgesteld.** De inkomensgarantie moet regelen dat deze arbeidskrachten gedurende twee maanden ten minste recht hebben op een bedrag ter hoogte van het voltijdsminimumloon, ongeacht de contractduur en het aantal gewerkte uren. In het geval van seizoenswerk korter dan twee maanden kan worden afgeweken van deze bepaling, mits in het contract de contractduur duidelijk is overeengekomen en ten minste het voltijdsminimumloon wordt verdiend.	**Status: wordt aan gewerkt** Deze garantie maakt al onderdeel uit van de uitzend-cao, maar in hoeverre een wettelijke verankering mogelijk en wenselijk is, wordt uitgewerkt. Bekeken wordt momenteel of de maatregel juridisch te onderbouwen is. Vervolgens zal gekeken worden hoe wettelijke verankering uitvoerbaar gemaakt kan worden.
7. **Verduidelijk in Nederlandse wetgeving dat een buitenlands uitzendbureau dat arbeidskrachten naar Nederland uitzendt, aantoonbaar substantiële uitzendactiviteiten moet verrichten in het land van vestiging.** Deze eis dient (ook) als voorwaarde voor het recht om arbeidskrachten naar Nederland te detacheren onder de zogeheten A1-verklaring. Ga in het verlengde hiervan na of deze eis ook kan gelden voor buitenlandse bemiddelingsbureaus die zzp'ers in Nederland tewerkstellen.	**Status: (nog) niet uitgewerkt** Het is al een harde eis dat ook uitzendbureaus substantiële activiteiten moeten hebben in het land van vestiging (BagwEU, artikel 6). De NLA heeft hier succesvolle zaken op gedraaid. Het kabinet ziet wel dat het begrip duidelijker kan en wil verkennen of dit begrip kan worden verduidelijkt. Het kabinet geeft op dit moment de prioriteit aan andere concepten. Daarin kan ook het voorstel over buitenlandse bemiddelingsbureaus worden meegenomen.
8. **Vergroot de verantwoordelijkheid van werkgevers (niet alleen uitzendbureaus) voor een concrete registratie.**	**Status: wordt (deels) aan gewerkt** *Verantwoordelijkheid werkgever* SZW werkt aan het vergroten van de verantwoordelijkheid van de werkgever.

Registratie in de Basisregistratie Personen (BRP) vormt de eerste stap om het werk- en integratieperspectief van laagbetaalde arbeidsmigranten te vergroten. Gemeenten krijgen hiermee inzicht in welke arbeidskrachten er voor langere tijd (langer dan 4 maanden) in hun gemeente verblijven. Het zorgt voor zichtbaarheid, betere toegang tot voorzieningen en ontmoedigt misbruik. Ook werkgevers hebben hierbij een rol en verantwoordelijkheid. Gedacht kan worden aan een wettelijke bevorderings- en vergewisplicht voor alle werkgevers, aan de plicht een QR-code op te nemen op de loonstrook met een link naar Work in NL (WIN), of een combinatie van beiden. Voor zzp'ers ligt het voor de hand de voorwaarden voor inschrijving bij de KvK aan te scherpen: wanneer het vestigingsadres in Nederland ligt, wordt inschrijving in de BRP een expliciete voorwaarde voor inschrijving in het Handelsregister. Dit sluit aan bij het doel van zichtbaarheid en helpt misbruik en schijnzelfstandigheid te voorkomen.	Daarbij richten we ons op de uitleners, omdat de onjuist geregistreerde arbeidsmigranten grotendeels bij een uitlener werkzaam is. Vorig jaar is een zorgplicht die bestaat uit een bevorderings- en vergewis- en optionele meldplicht aangenomen in de Tweede Kamer. Dit wordt geregeld in de Wet allocatie arbeidskrachten door intermediairs (Waadi). Er wordt nu gewerkt aan de verdere uitwerking van dit wetsvoorstel in het Besluit allocatie arbeidskrachten door intermediairs (Baadi). Dit voorjaar lag de zorgplicht voor ter internetconsultatie en ligt nu voor bij de Raad van State. Het streven is dat de zorgplicht in 2027 in werking treedt. *QR-code loonstrook* Het kabinet zet in op informatievoorziening, hulp en dienstverlening via het project Work in NL. Het staat werkgevers vrij om hierover ook op het loonstrookje informatie te geven. Sommige werkgevers doen dit al. Dit wil het kabinet niet verplichten, o.m. vanwege de uitvoerbaarheid en afbakening van de maatregel. Dit is ook toegelicht in een eerdere Kamerbrief hierover: Kamerbrief | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl. *Voorwaarden inschrijving ZZP'ers* Het weigeren van een inschrijving als zzp'er in de KVK van een niet-ingezetene is niet verenigbaar met het vrij verkeer van vestiging. Ook niet-ingezetenen hebben het recht om zich te vestigen als zzp'er in Nederland. Als tijdens de inschrijving blijkt dat er mogelijke risico's zijn op malafide handelen binnen het werkingsgebied van de Opsporingsdienst wordt dit als een risicosignaal doorgegeven aan de NLA. Ook is KVK bezig met het versterken van haar Poortwachtersrol.
9. **Bied arbeidskrachten die tijdelijk in Nederland zijn adequate huurbescherming.** De SER roept de minister op voor deze groep een doelgroepencontract uit te werken. Een doelgroepencontract is een vast huurcontract waarbij de verhuurder de huur kan beëindigen als de huurder niet meer onder de doelgroep van de woning valt. Hierbij moet sprake zijn van een redelijke opzegtermijn, zodat de arbeidskracht voldoende tijd heeft om ander werk of alternatieve huisvesting te vinden. Ook is van belang dat de woonruimte voldoet aan normen voor fatsoenlijke huisvesting, waarbij de afspraken uit het WIN-convenant een goede basis vormen. Daarbij is het cruciaal dat er voldoende huisvesting beschikbaar is om deze regeling effectief te kunnen toepassen. Gemeenten, sectoren en werkgevers dragen hierin een	**Status: wordt (deels) aan gewerkt** In navolging van de aanbevelingen van het Aanjaagteam, werkt de minister van VRO aan een wetsvoorstel om te zorgen voor betere huur(prijs)bescherming voor arbeidsmigranten. Bij de uitwerking van dit wetsvoorstel hebben we ook aandacht voor het stimuleren van fatsoenlijke huisvesting, die voldoet aan kwaliteitsnormen. Het wetsvoorstel is in de zomer van 2026 in internetconsultatie geweest. Kern van het voorstel is dat korte-termijn-verhuur (short-stay) wordt beperkt tot maximaal 30 nachten en dat arbeidsmigranten die langer een woning huren een passend huurcontract met huurbescherming moeten krijgen. Het streven is dat de wet op 1 juli 2028 in werking treedt. Daarnaast zet het kabinet zich met verschillende maatregelen in voor meer

gezamenlijke verantwoordelijkheid, waarbij kan worden gedacht aan het opstellen van een actieplan dat voorziet in voldoende, tijdelijke en kwalitatief verantwoorde woonruimte voor deze arbeidskrachten.	huisvesting voor arbeidsmigranten en het verbeteren van de kwaliteit van de huisvesting, een aantal initiatieven en financiële stimuleringsregelingen om meer huisvesting te realiseren en het samen met de private keurmerken aanscherpen van de kwaliteitsnormen.
10. Zorg voor goed werkgever- en opdrachtgeverschap als het gaat om de inzet van laagbetaalde arbeidsmigranten als uitzendkracht, werknemer dan wel zzp'er. De SER komt met een raamovereenkomst voor een Gedragscode. Hierin maken sociale partners afspraken over onderwerpen zoals een zorgvuldige en eerlijke werving in het herkomstland, minimale duur arbeidscontract en fatsoenlijke roosters, percentage flexwerkers, kwalitatieve goede huisvesting, en begeleiding bij vertrek of werkverlies. Uitgangspunt is dat de laagbetaalde arbeidsmigrant met het overeengekomen werk en het aantal gewerkte uren ten minste een inkomen verdient waarmee hij/zij in Nederland in het eigen levensonderhoud kan voorzien. Deze raamovereenkomst dient vervolgens een nadere uitwerking en navolging te krijgen in sectoren waar bovenmatig veel laagbetaalde arbeidsmigranten werkzaam zijn. De SER ontwikkelt een strategie om ervoor te zorgen dat de uitgewerkte Gedragscode in deze sectoren en de bijbehorende productieketen breed wordt ondertekend en nageleefd. Onderdeel daarvan is dat in cao's van zowel werkgevers als opdrachtgevers wordt afgesproken dat vakbonden toegang krijgen tot de werkvloer.	**Status: wordt aan gewerkt** De SER-gedragscode goed werk- en opdrachtgeverschap richt zich voornamelijk op sectoren waarin veel laagbetaalde arbeidsmigranten werkzaam zijn. Daarbij staat een ketenbenadering centraal. De gedragscode richt zich dus niet alleen tot werkgevers en andere ondernemingen die rechtstreeks met laagbetaalde arbeidsmigranten werken, maar ook tot opdrachtgevers en afnemers binnen de keten. Ook van hen wordt verwacht dat zij de gedragscode onderschrijven en binnen hun invloedssfeer bijdragen aan de naleving daarvan. De normen die in de gedragscode zijn opgenomen gaan over de onderwerpen: registratie, eerlijke en transparante werving, tewerkstelling en inkomenszekerheid, transparantie in de keten, eerlijke loonbetaling, goede en zekere huisvesting, taal en scholing, gezond en veilig werken, investeren in arbeidsbesparende technologie, benutten van nationaal arbeidspotentieel en toegankelijke informatie en ondersteuning. Verder is het uitgangspunt dat structureel werk in principe wordt georganiseerd met de arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd. De SER geeft vier routes aan voor de juridische en organisatorische inbedding en uitvoering van de gedragscode. Belangrijk is in hoeverre dit verder wordt opgepakt. *Toegang vakbonden tot de werkvloer* Op 3 juli 2025 is een brief naar de TK gestuurd waarin SZW wijst op de ruimte voor verbetering en verbreding van cao-afspraken over het faciliteren van vakbondswerk. Zowel SZW als de Stichting van de Arbeid heeft cao-partijen opgeroepen afspraken te maken om vakbonden toegang te verlenen tot de werkvloer. Gegeven de looptijd van cao’s en omdat het maken van afspraken tijd kost, zal SZW de stand van zaken eind 2027 opmaken. In de tussentijd krijgt het onderwerp aandacht in de gesprekken die SZW en de StvdA voeren over het onderhoud van het cao/avv-stelsel De genoemde onderwerpen lenen zich lastig voor wetgeving. Het is goed dat sociale partners hier zelf afspraken over willen maken. Het is daarbij goed te noteren dat bestaande wettelijke verplichtingen zich niet lenen voor een dergelijke code, daar dit al bestaande verplichtingen zijn die bedrijven na dienen te komen. Vergelijkbare afspraken, maar gericht

	op het creëren van publiek-private ondersteuning van arbeidsmigranten, zijn in juni 2025 vastgelegd in het 'Convenant publiek-private ondersteuning EU-arbeidsmigranten.' Zie: Alliantie Work in NL | Rijksoverheid.nl
Bevorderen van investeringen in arbeidsbesparende technologie	
11. **Stel sectorale innovatieconvenanten op die gericht zijn op het verminderen van intensieve, laagbetaalde arbeid en het bevorderen van technologisering en sociale innovatie.** De SER roept de overheid op afspraken te maken met sectoren om enerzijds de inzet van arbeidsmigratie te verlagen en anderzijds de ontwikkeling en toepassing van arbeidsbesparende technologie en sociale innovatie te stimuleren. Deze moeten gericht zijn op sectoren waarin relatief veel laagbetaalde arbeidsmigranten werken (<130% WML). Stel daarbij duidelijke streefcijfers op en zoek de brede samenwerking met de regionale kennishubs. Kijk daarbij ook naar mogelijkheden om (deel)activiteiten onder goede voorwaarden naar het buitenland te verplaatsen.	**Status: wordt aan gewerkt** In het kader van de pilot vakkrachten wil het kabinet verkennen welke mogelijkheden er zijn om met sectorpartijen convenanten te sluiten, waarin afspraken worden vastgelegd over de uitvoering van de pilot. Deze afspraken zouden betrekking kunnen hebben op onder meer goed werkgeverschap, passende huisvesting, investeringen in taal en integratie, ethische werving, waaronder de inzet van bemiddelingsbureaus.[2] Zoals toegezegd aan de Tweede Kamer, wordt onderzocht of er in de convenanten kan worden vastgelegd dat de betrokken partijen blijven investeren in het opleiden en omscholen van binnenlands arbeidspotentieel en arbeidsbesparende innovatie[3]. Daarnaast hecht het kabinet er waarde aan dat kennis en goede voorbeelden kunnen worden gedeeld.
12. **Stimuleer de inzet van arbeidsbesparende technologie via aanbestedingstrajecten.** De overheid kan invulling geven aan goed opdrachtgeverschap door in aanbestedingsprocedures voor bedrijven criteria op te nemen ten aanzien van de inzet van arbeidsbesparende technologie en sociale innovatie, met behoud van kwalitatief goed werk. Deze criteria dienen nadrukkelijk te worden meegewogen in de keuzes bij toewijzing van opdrachten.	**Status: (nog) niet uitgewerkt** Momenteel worden op EU-niveau de Europese publieke aanbestedingsregels herzien. Een voorstel hiertoe is recent gepubliceerd.[4] Hierbij is het streven van SZW om ook de (on)mogelijkheden over het opnemen van sociale criteria bij aanbestedingen te verduidelijken. Verder kan de SER-gedragscode 'Goed werkgever- en werknemerschap' worden betrokken bij (lokale) aanbestedingen en inkooptrajecten van (semi)publieke instellingen.
13. **Verplicht effectrapportages voor grootschalige nieuwe of uitbreidende bedrijvigheid.** De SER adviseert gemeenten om bij nieuwe of uitbreidende grootschalige bedrijvigheid waarbij sprake is van een substantiële inzet van internationale arbeidskrachten, een verplichte effectrapportage in te voeren. Dit maakt een bredere en zorgvuldige afweging mogelijk bij het verlenen van vergunningen, waarbij niet alleen wordt gekeken naar de beschikbaarheid van huisvesting, maar ook naar bredere maatschappelijke effecten. Naast de huisvestingsopgave kunnen criteria worden meegenomen zoals arbeidsbesparende investeringen, ruimtelijke ordening, zorg en welzijn. Op deze manier wordt de inzet van internationale arbeidskrachten bewuster en beter afgestemd op de lokale context. Er kan vooraf worden vastgesteld of de benodigde	**Status: wordt (deels) aan gewerkt** Op dit moment kunnen gemeenten gebruik maken van de effectrapportage bij nieuwe bedrijvigheid. Dit instrument helpt hen inzicht te krijgen in de huisvestingsbehoefte van arbeidsmigranten bij de vestiging van nieuwe bedrijvigheid en ondersteunt gesprekken met bedrijven hierover. De effectrapportage is nu niet verplicht en niet randvoorwaardelijk. Ook is de effectrapportage alleen gericht op de huisvestingsbehoefte die voortkomt uit nieuwe bedrijvigheid en niet op uitbreidende bedrijvigheid en de vraag naar andere (publieke) voorzieningen of de mogelijkheden voor arbeidsbesparende investeringen, zoals de SER voorstelt. In het coalitieakkoord is opgenomen dat werkgevers die arbeidsmigranten willen inzetten rekening moeten houden met de beschikbaarheid van woonvoorzieningen in de regio. Als deze niet

[2] Zie ook Fair Recruitment Initiative | International Labour Organization.
[3] Toezegging aan Kamerlid Ceder tijdens het commissiedebat Arbeidsmigratie d.d. 3 juni 2026; TZ202606-077.
[4] Proposal for a regulation on public contracts and concessions – 9 september 2026.

randvoorwaarden – zoals kwalitatief goede huisvesting en voorzieningen – aanwezig zijn, en waar nodig kunnen afspraken worden gemaakt over verantwoorde inzet. Om dit effectief toe te passen, is juridische verankering nodig zodat de effectrapportage als formele randvoorwaarde kan gelden binnen vergunningsprocedures.	aanwezig zijn, is de werkgever zelf verantwoordelijk voor het treffen van deze voorzieningen. Daarnaast is opgenomen dat het kabinet met ruimtelijke ordeningsinstrumenten en gemeentelijke bedrijfseffectrapportages wil zorgen dat huisvesting, voorzieningen en leefbaarheid op orde zijn voordat extra werknemers worden aangetrokken. Bij de uitwerking van deze voornemens nemen we de aanbeveling van de SER mee.
14. **Licht fiscale- en/of investeringsregelingen door om technologisering en sociale innovatie in arbeidsintensieve sectoren te stimuleren.** De overheid moet de drempel voor de inzet van arbeidsmigratie verhogen door bestaande regelingen en subsidies gerichter in te zetten ten behoeve van innovatie en arbeidsbesparing.	**Status: wordt aan gewerkt** Zoals aangekondigd in de Talentstrategie, gaat het kabinet komend halfjaar in alle ministeries het beleid doorlichten om te zien op welke wijze er slimmer gewerkt kan worden en beter kan worden omgegaan met schaarste aan arbeid. Daarbij wordt ook het beleid wat ieder ministerie samen met de sectoren ontwikkelt, doorgelicht. Sectoren hebben daarbij zelf een eigen verantwoordelijkheid om, samen in hun keten, werk slimmer te organiseren. Dit is een belangrijke toevoeging op de jaarlijkse productiviteitsagenda, waarmee het kabinet innovatie en de opschaling van nieuwe technologieën stimuleert, en is mede ingegeven door het SER-advies ‘’Samenwerken voor arbeidsproductiviteitsgroei’’. Hier bovenop zijn maatregelen nodig om meer bewuste keuzes te maken in de ondersteuning van (migratie-intensieve) sectoren. Het IBO arbeidsmigratie biedt hier handvatten voor.
15. **Zet in op samenwerking tussen kennisinstellingen en branches gericht op opschaling van arbeidsbesparende technologie.** De SER meent dat sectoren, sociale partners en kennisinstellingen gezamenlijk productiviteitspaden moeten ontwikkelen voor het opschalen van technologisering. Voor zover er niet kan worden aangesloten bij bestaande kennishubs, kan dit gepaard gaan met de oprichting van sectorale kenniscentra die kennisdeling en opschaling van technologisering ondersteunen. Naast het (door)ontwikkelen van technologie moet er aandacht zijn voor sociale innovatie (incl. scholing) en de kwaliteit van werk. Faciliteer als overheid kennisdiffusie naar het mkb, bijvoorbeeld via innovatievouchers.	**Status: wordt (deels) aan gewerkt** De ministers van EZK, OCW en SZW en de staatssecretaris van KSO hebben in juli 2026 de tweede productiviteitsagenda gepresenteerd. Deze agenda bevat maatregelen, verkenningen en voorstellen op onder meer het terrein van digitalisering, innovatie, onderwijs, arbeidsmarkt en economische dynamiek die bijdragen aan het versterken van de arbeidsproductiviteitsgroei. Ook heeft het kabinet de Productiviteitsraad opgericht. De Productiviteitsraad is in augustus 2026 gestart en heeft als taak om tenminste jaarlijks concrete beleidsaanbevelingen aan het kabinet te doen om de productiviteitsgroei te bevorderen.
Investeren in het beschikbare arbeidspotentieel	
16. **Zet in op opschaling van initiatieven in het kader van de arbeidstoeleiding van specifieke groepen met een migratieverleden.** Overheid en branches moeten met elkaar afspraken maken over de financiering per arbeidsmarktregio van voorschakeltrajecten voor anderstalige groepen. Voorwaarde hiervoor is de inrichting van een herkenbare publieke infrastructuur voor de begeleiding naar werk van anderstalige groepen waarvoor nu onvoldoende aandacht is. Dit geldt voor	**Status: wordt aan gewerkt** Met de aanpak ‘Werk & Meedoen Nieuwkomers wordt gewerkt om nieuwkomers (asielzoekers en statushouders) meer en sneller toe te leiden naar de arbeidsmarkt. Zo breidt het kabinet in 2027 de startbanen uit naar meer gemeenten en arbeidsmarktregio’s. Daarnaast maakt het kabinet met werkgevers afspraken over het creëren van meer werkplekken voor nieuwkomers. Van daaruit kunnen zij zich verder ontwikkelen naar werk dat aansluit bij hun talenten en vaardigheden. Voor de zomer

ontheemden, asielzoekers en partners van internationale arbeidskrachten (in het bijzonder kenniswerkers).	is de Tweede Kamer geïnformeerd over de hoofdlijnen van deze aanpak.
17. **Zet in op de activering van het beschikbare arbeidspotentieel via integraal SROI-beleid bij publieke aanbestedingen.** De SER adviseert om SROI-beleid meer uniform te maken en de belemmeringen hiervoor weg te nemen, met als doel het stimuleren van duurzaam en waardig werk voor het beschikbare potentieel in regio's en gemeenten.	**Status: wordt aan gewerkt** Er wordt verkend wat nodig is om het SROI-beleid beter te laten aansluiten op de behoeften van werkgevers.
18. **Zorg voor structurele financiering voor de blijvende inzetbaarheid van werk- en dakloze EU-arbeidskrachten en – als dat niet realistisch is – begeleide (vrijwillige) terugkeer van deze groep naar hun herkomstland.** Zowel overheid als betrokken werk- en opdrachtgevers hebben hier een rol in te spelen. De pilots in zes gemeenten op dit gebied moeten dienen als basis voor opschaling en meer generiek beleid.	**Status: wordt aan gewerkt** Het vorige kabinet heeft besloten om de opvang voor niet-rechthebbende EU-burgers voort te zetten en heeft financiering voor de jaren 2026 t/m 2028 vastgelegd via de voorjaarsnota 2025. Daarmee wordt deze vorm van opvang voortgezet en uitgebreid van 6 naar 17 steden/regio's. Er is nog geen besluit over de situatie na 2028. Om besluitvorming voor te bereiden is een onderzoek gestart waarin gekeken wordt naar de inrichting en resultaten van de opvangvoorziening. Daarnaast worden de maatschappelijke kosten en baten in dit onderzoek in kaart gebracht.
19. **Garandeer taalonderwijs en loopbaanontwikkeling onder werktijd voor arbeidskrachten die langer dan een jaar in Nederland verblijven en maak hierover concrete afspraken in cao's.** Daarbij wordt geadviseerd dat de overheid met de Stichting van de Arbeid in gesprek gaat over de verdere invulling van deze voorzieningen.	**Status: ligt bij de sociale partners** Er is begin 2026 overleg geweest tussen SZW en de Stichting over deze aanbeveling en het belang van taalonderwijs van arbeidskrachten die langer dan een jaar in Nederland zijn. In juni heeft de Stichting hierover gesproken met de Stichting Lezen en Schrijven. Zij werken aan het project Taal werkt! (Aan de slag met Taal werkt! | Stichting Lezen en Schrijven) waarbij ze ruim zeventig werkgevers begeleiden om taalonderwijs voor hun medewerkers te realiseren. De Stichting van de Arbeid is voornemens hierover ook een cao-aanbeveling op te stellen.
20. **Benut de wachttijd van asielzoekers in procedure beter om hen alvast voor te bereiden op deelname aan de Nederlandse samenleving.** Zowel het toegankelijk maken van NT2 taalonderwijs en vakopleidingen op alle locaties, een groter aanbod van vrijwillige activiteiten als het eerder dan na zes maanden mogen werken kunnen hier deel vanuit maken. De initiatiefnota Meedoen vanaf dag één biedt hier goede handvatten voor. Ook dient er meer duidelijkheid te komen over de verantwoordelijkheid voor de begeleiding van asielzoekers naar betaald werk. De SER stelt voor om gemeenten hierin met voldoende middelen een structurele rol te geven, bijvoorbeeld via de regionale Werkcentra.	**Status: wordt aan gewerkt** Zoals aangegeven in de Kamerbrief van 5 juni gaat het kabinet bezien hoe asielzoekers ondersteuning naar werk kunnen krijgen. De minister van Werk en Participatie is met gemeenten in gesprek over een wettelijke taak hierop en het organiseren van samenwerking met de overige partijen binnen het Werkcentrum. Zo komt er aansluiting op de bestaande arbeidsmarktinfrastructuur. Bij voorkeur zal de uitvoering van deze taken plaatsvinden in de opvang. Ook verkent de minister van Werk en Participatie welke acties nodig zijn om nieuwkomers zo snel mogelijk na hun aankomst op het azc te laten starten met het leren van de taal en het verwerven van kennis van de Nederlandse maatschappij en de arbeidsmarkt. Met een doorlopende leerlijn

	willen we nieuwkomers ondersteunen om hun taalniveau gedurende hun verblijf in het azc te onderhouden en verder te versterken.
Directe beïnvloeding van instroom arbeidskrachten uit derde landen	
21**. Behoud de aantrekkelijkheid van de kennismigrantenregeling en pak oneigenlijk gebruik aan.** De SER onderstreept het belang van de kennismigrantenregeling voor het toekomstig verdienvermogen en de Nederlandse concurrentiepositie. Tegelijkertijd is het noodzakelijk om oneigenlijk gebruik van deze regeling aan te pakken. Het demissionair kabinet is voornemens deze regeling aan te passen. De SER pleit daarnaast voor effectievere handhaving en risicogestuurde controles. Maatregelen zoals hogere boetes en het intrekken van erkend referentschap bij herhaalde overtredingen maken hier onderdeel van uit. Ook is meer inzicht nodig in de aard en omvang van oneigenlijk gebruik. Ga als overheid periodiek in gesprek met uitvoeringsinstanties om het mandaat en de onderlinge rolverdeling te regelen.	**Status: wordt aan gewerkt** Op 4 juli 2025 is de Tweede Kamer door het vorige kabinet geïnformeerd over voorstellen[5] om de (nationale) kennismigrantenregeling op een aantal punten aan te scherpen, in te blijven zetten op adequate handhaving en toezicht alsook op het beter behouden en gerichter aantrekken van internationaal talent. Deze voorstellen worden momenteel uitgewerkt, samen met de uitvoering, het bedrijfsleven, sociale partners en andere belanghebbenden. Het kabinet betrekt hierbij de motie Neijenhuis/Martens-America, die vraagt om een slimmere aanscherping dan alleen een verhoging van het salariscriterium, en de motie Martens-America/Neijenhuis, die vraagt om deze verhoging opnieuw te bezien. Hier zal de Tweede Kamer nader over worden geïnformeerd.
22. **Ga onrechtmatige detachering van derdelanders tegen.** De SER benadrukt de noodzaak om onrechtmatige detachering van derdelanders tegen te gaan. Dit kan door het juridisch kader rond detachering te preciseren, zoals op nationaal niveau voor de gedetacheerde uitzendkracht een minimaal gewerkte periode in de zendstaat te vereisen en op te nemen dat een buitenlands uitzendbureau substantiële uitzendactiviteiten in het herkomstland dient te verrichten (zie ook aanbeveling 7), en daarnaast op EU-niveau termen in de Handhavingsrichtlijn te verduidelijken.43 Daarnaast moet Nederland zich sterk maken om op EU-niveau de inzet van (gedetacheerde) derdelanders beter te reguleren; de SER denkt vooral aan richtlijnen voor eerlijke werving van derdelanders (conform ILO-verdragen) en EU-regels t.a.v. buitenlandse uitzenders. Verder kan grensoverschrijdend toezicht en handhaving via de European Labour Authority (ELA) worden versterkt.	**Status: wordt aan gewerkt** Het kabinet verduidelijkt het nationale juridisch kader door het grijze gebied tussen rechtmatige en onrechtmatige detachering te verkleinen. Dit doet het kabinet door de begrippen tijdelijk en hoofdactiviteit verder te verduidelijken. Zo wordt één van de elementen waarop een rechtmatige detachering wordt vastgesteld dat er een periode van 3 maanden voorafgaand aan de tewerkstelling wordt gevraagd. Dit geldt niet alleen voor uitzendkrachten maar voor alle gedetacheerde (derdelander)werknemers. De besluitwijzigingen worden binnenkort ter internetconsultatie voorgelegd. Ook zet het kabinet zich in EU-verband in op verduidelijking van het juridisch kader rondom detachering van derdelanders en versterking van het ELA-mandaat.
23. **Investeer in het vestigingsklimaat door talent (incl. studenten) beter te behouden en te ontwikkelen.** Nederland kan zich sterker profileren als bestemmingsland voor kennis. Als onderdeel hiervan moet de overheid meer investeren in het (beroeps)onderwijs. Het (door)ontwikkelen van talent draagt bij aan de maatschappelijke transities en kan knelpunten wegnemen voor ondernemers. Ook moeten studenten van buiten de EU die al in Nederland zijn, beter behouden en ontwikkeld worden. Dit kan door	**Status: (nog) niet uitgewerkt** In het vervolgonderwijs wil het kabinet de instroom in opleidingen voor de cruciale opgaven verhogen. In het kader van de Talentstrategie krijgen universiteiten en hogescholen meer mogelijkheden om internationaal toptalent aan te trekken. Het kabinet maakt de komende tijd bestuurlijke afspraken met instellingen over internationale studenten. In het najaar wordt de Tweede Kamer hierover nader geïnformeerd. Er zijn geen voornemens om de twv-eis in het

[5] Kamerstukken II, 2024/2025 29 861, nr. 163.

het versoepelen van de TWV-eis in het studentenvisum, waarbij andere voorwaarden blijven gelden. Verder kunnen overheid en sociale partners meer structurele ondersteuning bieden voor studenten, waaronder toeleiding naar (nieuw) werk, begeleiding bij taal en huisvesting (ook bij baanverlies) en informatievoorziening.	studentenvisum te versoepelen. Buitenlandse studenten met een verblijfsvergunning om hier te studeren dienen een voltijdse studie te volgen. Daarom geldt de regel dat zij slechts zestien uur naast hun studie mogen werken. Dit stelt hen in staat om hun studie te kunnen afronden.
24**. Zorg voor betere voorlichting en begeleiding van werkgevers bij het benutten van mogelijkheden binnen de Wav.** De SER stelt dat de mogelijkheden binnen het huidige arbeidsmigratiebeleid niet optimaal worden benut. De overheid moet betere voorlichting en begeleiding bieden voor werkgevers die gebruik willen maken van de Wav. Investeer in maatwerktrajecten door UWV waarin werkgevers worden begeleid bij de werving en bemiddeling van personeel, dit vraagt ook om voldoende organisatorische capaciteit. Daarnaast kan worden ingezet op een duidelijkere informatievoorziening en meer gerichte advisering via het Werkgeversservicepunt (WSP).	**Status: (nog) niet uitgewerkt** Volgens het IBO Arbeidsmigratie is het verstandig om bestaande mogelijkheden binnen de Wav beter te benutten. Voor de door het IBO beoogde extra intensivering van voorlichting en ondersteuning en meer proactieve dienstverlening richting werkgevers is vooralsnog geen budget beschikbaar. Dit laat onverlet dat UWV binnen haar mogelijkheden werkgevers zo goed mogelijk van informatie voorziet en adviseert bij vragen.
25. **Ga na onder welke mogelijkheden vakkrachten gericht en onder goede voorwaarden kunnen worden aangetrokken.** De SER onderstreept het belang van vakkrachten voor het realiseren van de transities en wijst op de aanhoudende tekorten. Daarom gaat de SER met sectoren onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om het aantrekken van vakkrachten onder goede voorwaarden te faciliteren. Daarbij wordt onder meer gedacht aan een (vitale) tekortberoepenlijst. Dit gebeurt gericht, kleinschalig en onder goede voorwaarden; voor beroepen met urgente en structurele tekorten die noodzakelijk zijn voor het realiseren van de maatschappelijke transities, waarbij werknemers direct in dienst treden bij werkgevers waar het werk wordt uitgevoerd. Parallel hieraan worden sociale partners aangemoedigd om op sectorniveau afspraken te maken over investeringen in arbeidsbesparing en het beschikbare arbeidspotentieel in Nederland.	**Status: (nog) niet uitgewerkt** Vakkrachten kunnen helpen bij het realiseren van transities. Er zijn echter ook zorgen/aandachtspunten hierbij. Zo moet voorkomen worden dat een eenvoudigere toegang tot de arbeidsmarkt voor vakkrachten uit derde landen misstanden en uitbuiting in de hand werkt. Daarbij kan een vakkrachtenregeling de druk op werkgevers verlagen om lonen te verhogen, onbenut arbeidspotentieel te benutten, werknemers bij te scholen en te innoveren en automatiseren.

Bijlage 3 - Opvolging van het kabinet - uitwerking SER-advies 'Arbeidsmigratie naar waarde'

In haar advies 'Arbeidsmigratie naar waarde' kondigde de SER (Sociaal-Economische Raad) aan op drie sporen met een nadere uitwerking te komen: (i) het versterken van de rechtspositie van laagbetaalde arbeidsmigranten, (ii) het ontwikkelen van een gedragscode en (iii) het onderzoeken van mogelijkheden om vakkrachten van buiten de EU onder goede voorwaarden aan te trekken. Deze nadere uitwerking is op 22 oktober jl. gepubliceerd. Het kabinet is de SER zeer erkentelijk voor de nadere uitwerking van het eerdere advies. Onderstaand geeft het kabinet een reactie per thema:

1. *Nabetaling achterstallig loon*

Het SER-advies onderschrijft het belang om een rechtsvermoeden in de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag nader uit te werken. In de nadere uitwerking van haar advies doet de SER enkele andere aanbevelingen om het opeisen van achterstallig loon te verbeteren. Hierin heeft de SER onder andere inspiratie opgedaan uit de handhavingspraktijk in België. Het kabinet onderschrijft het belang van het kunnen opeisen van achterstallig loon. De introductie van het rechtsvermoeden minimumloon zal een belangrijke stap zijn om dit doel te bereiken. Daarnaast verwacht het kabinet dat er van het rechtsvermoeden een preventief effect zal uitgaan. Het kabinet blijft met de SER in gesprek over de concrete aanbevelingen om te bepalen in hoeverre die het effect van de voorgenomen introductie van het rechtsvermoeden kunnen versterken.

2. *Onrechtmatige detachering*

Het kabinet zet in op het tegengaan van onrechtmatige detachering van derdelanders. Gelijktijdig met deze brief wordt de Tweede Kamer hierover in een brief geïnformeerd. De besluitwijzigingen gaan binnenkort in internetconsultatie. De wijzigingen zijn grotendeels in lijn met de aanbevelingen uit de uitwerking van het SER-advies. Zo is de eerste aanbeveling, om 'gewoonlijk werkzaam' nader te concretiseren overgenomen. De voorwaarde die in het ontwerpbesluit wordt gesteld is dat de derdelander voorafgaand aan de detachering naar Nederland ten minste drie maanden daadwerkelijk werkzaam is geweest in de zendende lidstaat. Ook wordt het met de besluitwijzigingen voor de toezichthouders beter mogelijk om toezicht te houden op de tijdelijkheid van een detachering. De overige aanbevelingen van de SER met betrekking tot het nationaal juridisch kader zijn niet mogelijk gebleken in relatie tot het Europees recht. Vorig jaar heb ik een verkenning naar de Tweede Kamer gestuurd waarin dit wordt toegelicht.[1] Ook in EU-verband zet het kabinet in op verduidelijking van het juridisch kader voor de detachering van derdelanders.

3. *Gedragscode goed werkgever- en opdrachtgeverschap*

In de uitwerking van het SER-advies gaven sociale partners aan te willen werken aan eerlijkere concurrentie en versterking van goed werkgeverschap in sectoren die sterk afhankelijk zijn van laagbetaalde arbeidsmigranten. Een gezamenlijk ontwikkelde gedragscode is daarvan een belangrijk onderdeel. Het kabinet juicht het toe dat sociale partners afspraken maken over de invulling van goed werkgever- en opdrachtgeverschap waarbij zij ook inzetten op arbeidsparticipatie en arbeidsbesparende technologie om de vraag naar (laagbetaalde) arbeidsmigratie te verminderen. Het uitgangspunt is dat structureel werk in beginsel wordt georganiseerd met de arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd.

De gedragscode richt zich niet alleen tot werkgevers en andere ondernemingen die rechtstreeks met laagbetaalde arbeidsmigranten werken, maar ook tot opdrachtgevers en afnemers binnen de keten. Overheden kunnen de gedragscode als handvat gebruiken om verantwoord werkgever- en opdrachtgeverschap te bevorderen, bijvoorbeeld door sociale voorwaarden op te nemen in aanbestedingen. Zoals aangegeven in de Kamerbrief over de voortgang van het onderhoud aan het cao-stelsel[2] loopt er in dat kader ook een traject op EU-niveau om Europese aanbestedingsregels te herzien. Op 9 september jl. publiceerde de Commissie hiervoor een voorstel.[3] Ook verkent het

[1] Kamerstukken II, 2024/2025, 31118.
[2] Kamerstukken II, 2026/27, 29544, nr. 1336.
[3] https://single-market-economy.ec.europa.eu/publications/proposal-regulation-public-contracts-and-concessions_en.

kabinet, mede naar aanleiding van de motie van het lid Dijk (SP), hoe het de bestaande ruimte om sociale voorwaarden op te nemen in aanbestedingen kan verduidelijken.[4] Bijvoorbeeld met een handreiking voor inkopers met de (on)mogelijkheden die rekening houdt met de herziene Europese regels.

4. Vakkrachten van buiten de EU

De SER wijst in de uitwerking van haar advies ook op het belang van de eerder geadviseerde uitgangspunten voor het aantrekken van vakkrachten van buiten de EU. Het kabinet is op dit moment de pilot vakkrachtenregeling aan het uitwerken, en blijft graag met de sociale partners in gesprek over de randvoorwaarden en waarborgen binnen de pilot.

[4] Kamerstukken II, 2025/26, 29544, nr. 1316

Bijlage 4 – Reflectie op de vragen van de commissie SZW naar aanleiding van het literatuuronderzoek van de staf van de commissie SZW

In haar procedurevergadering van 13 oktober jl. heeft de vaste commissie voor SZW besloten om het kabinet te vragen een reactie te geven op het literatuuronderzoek op het terrein van arbeidsmigratie dat door de staf van de commissie SZW is uitgevoerd[1]. Naast een algemene reflectie, wenst de commissie SZW in het bijzonder een reactie op enkele specifieke vragen.[2]

Het kabinet is de staf van de commissie SZW zeer erkentelijk voor het rapport met een overzicht van maatregelen in andere EU-lidstaten om grip te krijgen op arbeidsmigratie en de huisvesting van arbeidsmigranten. Veel van de in het rapport genoemde lessen sluiten aan bij het beleid dat in gang is gezet of in voorbereiding is, zoals de Wet goed verhuurderschap, een verbod op het ter beschikking stellen van arbeidskrachten in de vleesketen[3] en het verbeteren van de informatievoorziening dat het kabinet via Work in NL vormgeeft. Onderstaand gaat het kabinet in op de specifieke vragen die gesteld zijn vanuit de commissie.

1. *Welke conclusies trekt het kabinet uit het literatuuronderzoek ten aanzien van de voorgenomen maatregelen uit het coalitieakkoord om te sturen op arbeidsmigratie en misstanden aan te pakken?*

Zoals gezegd komen in het literatuuronderzoek veel van de aanbevelingen terug die in deze brief zijn toegelicht. Dit geldt in het bijzonder voor de controle op werkgevers en arbeidsvoorwaarden, huisvesting, detachering van derdelanders en digitalisering en informatievoorziening. Ook andere rapporten geven aanbevelingen op vergelijkbare thema's. Het kabinet concludeert hieruit dat onze beleidsinzet zich op de juiste onderwerpen focust en dat het tegelijk van groot belang blijft om te zoeken naar verbeteringen. Daarbij kijken we ook naar de aanpak van arbeidsmigratie in andere landen, zowel binnen als buiten de EU, en betrekken we de geleerde lessen uit eerdere rapporten, zoals die uit het rapport van de Kamerstaf.

2. *Klopt het dat sturen van instroom via quota derdelanders alleen mogelijk is binnen de sector seizoensarbeid? Is het daarbij mogelijk lagere toelatingsquota voor seizoensarbeiders uit derde landen toe te passen? (paragraaf 4.1 literatuuronderzoek grip op arbeidsmigratie, p.16)*

Voor seizoenswerk geldt een werkvergunningplicht. Onderdeel van die werkvergunningaanvraag is de toets op prioriteit genietend aanbod. Omdat er voldoende aanbod is van seizoenswerkers binnen de EU, worden er in de praktijk geen vergunningen afgegeven aan mensen vanuit buiten de EU. Het stellen van een quotum voor deze groep is mogelijk, maar heeft daarom geen toegevoegde waarde. Het beperken van het aantal seizoenswerkers van binnen de EU, dan wel derdelanders die worden gedetacheerd vanuit een EU-lidstaat, stuit op Europese regels voor vrij verkeer van personen en diensten[4].

Het kabinet voert via de Talentstrategie beleid om bedrijven slimmer, innovatiever en productiever te laten werken, zodat zij minder afhankelijk zijn van goedkope arbeid. Het kabinet wil arbeidsmigratie veel gerichter sturen op kwaliteit, met de nadruk op domeinen die cruciaal zijn voor onze toekomstige welvaart. Wettelijk is het mogelijk dat voor bepaalde categorieën van werkzaamheden een quotum wordt ingesteld. Op dit moment wordt deze mogelijkheid niet toegepast. In het kader van de pilot vakkrachten wordt wel verkend of een quotum wenselijk is, om zo te zorgen dat de druk op maatschappelijke voorzieningen niet te groot wordt. Bij het stellen van quota moet worden meegewogen dat werkgevers afhankelijk zijn van hoe veel vergunningen in die categorie al zijn afgegeven ("wie het eerst komt, die het eerst maalt").

---

[1] Staf commissie SZW, Grip op arbeidsmigratie: een literatuuronderzoek naar maatregelen in Europese landen (2026).

[2] Kabinetsreactie kennisthema Arbeidsmigratie | Tweede Kamer der Staten-Generaal.

[3] Voor werkzaamheden rond het slachten, verwerken, koelen en verpakken van vlees.

[4] Voorlichting over het reguleren van vrij verkeer van personen en diensten. | Raad van State.

3. *Kan de minister toelichten in welke situaties gebruik gemaakt kan worden van werkvergunningen voor arbeidsmigranten?*

In het onderzoek van de Kamerstaf wordt meermaals gerefereerd aan seizoensarbeid. Specifiek heeft de Tweede Kamer verzocht om informatie over de situaties waarin we gebruik kunnen maken van werkvergunningen voor arbeidsmigranten. Vooropgesteld geldt dat in Nederland in de regel een werkvergunning nodig is voor mensen die vanuit buiten de EU/EER of Zwitserland worden aangetrokken. Hierin zijn twee soorten: de tewerkstellingsvergunning (TWV) en de gecombineerde vergunning voor verblijf en arbeid (GVVA). Welke werkvergunning een werkgever nodig heeft verschilt per situatie, bijvoorbeeld afhankelijk van de duur van het verblijf en de werkzaamheden.[5] Er zijn ook uitzonderingen op de vergunningplicht, zoals topsporters, musici of artiesten. Vaak gelden voor deze groepen werknemers wel andere voorwaarden.[6]

4. *Kan de minister in haar reactie tevens de inzichten uit het onlangs verschenen onderzoek Skilled labour mobility in the EU: pathways, challenges, and strategies for attraction and retention van het Europees Parlement betrekken?*

Het kabinet is verheugd dat het Europees Parlement aandacht vraagt voor het in Europees verband verduidelijken van de regels voor detachering van derdelanders. Dit is in lijn is met de inzet van het kabinet in Europees verband, naast de nationale maatregelen om onrechtmatige detachering van derdelanders tegen te gaan. Gelijktijdig met deze brief wordt de Tweede Kamer in een brief geïnformeerd over de inzet van het kabinet op dit onderwerp.

[5] Werkvergunning voor Nederland | UWV.
[6] Wanneer geen werkvergunning nodig in Nederland | UWV.

Bijlage 5 - Opvolging moties en toezeggingen over arbeidsmigratie

Het afgelopen jaar zijn er verschillende toezeggingen gedaan en moties aangenomen rondom het thema arbeidsmigratie. Via deze bijlage ontvangt u de opvolging op verschillende toezeggingen en moties die niet in de brief zijn benoemd, waarmee deze worden afgedaan. Met uitzondering van de volgende motie, waarvan het kabinet een stand van zaken geeft:

- De motie van het lid Van den Brink (CDA) over vrijwillige bijdragen van bedrijven inzetten voor onder meer begeleiding en het voorkomen van dakloosheid in regio's met veel arbeidsmigranten

1. Moties

Motie van het lid Van Dijk (SP) over volledige uitvoering geven aan het advies van de commissie Roemer[1]

Dit kabinet heeft in het coalitieakkoord afgesproken om de adviezen van de het Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten (hierna: Aanjaagteam) en de Sociaal Economische Raad uit te voeren. Via deze brief over het verbeteren van de positie van arbeidsmigranten informeert het kabinet de Eerste en Tweede Kamer over onder andere de voortgang van de opvolging van het rapport van het Aanjaagteam (c.q. de commissie Roemer) en de SER.

Motie Van Apeldoorn (SP) c.s. over uitspreken dat alle aanbevelingen van het Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten zo snel mogelijk uitgevoerd dienen te worden[2]

Dit kabinet geeft zo snel mogelijk uitvoering aan alle aanbevelingen van het Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten. Via deze brief informeert het kabinet de Eerste en Tweede Kamer over onder andere de voortgang van de opvolging van het rapport van het Aanjaagteam (en de SER).

De motie van het lid Patijn (PRO) over gemeenten als partner betrekken bij de samenwerkingsafspraken tussen NAU, NLA en Belastingdienst[3]

De Nederlandse Autoriteit Uitleenmarkt (NAU) is bezig met de vormgeving van signaalmanagement en gegevensuitwisseling met partners. Gemeenten worden betrokken bij samenwerking die NAU met bijvoorbeeld de Arbeidsinspectie aan gaat. Er is daarvoor een grondslag geregeld in de Baadi (Besluit allocatie arbeidskrachten door intermediairs). Er is op dit moment geen concrete aanleiding om aan te nemen dat die grondslag onvoldoende zou zijn. Als dat wel het geval is, onderzoekt SZW samen met gemeenten, NAU en de Arbeidsinspectie welke aanvullende grondslagen geregeld moeten worden.

De motie van het lid Van den Brink (CDA) over vrijwillige bijdragen van bedrijven inzetten voor onder meer begeleiding en het voorkomen van dakloosheid in regio's met veel arbeidsmigranten[4]

Binnen de Alliantie Work in NL wordt doorlopend ingezet op het verhogen van de inzet van werkgevers om hulp en ondersteuning te bieden aan kwetsbare arbeidsmigranten, waaronder het voorkomen van dakloosheid. De motie vraagt om een nadere verkenning en de Tweede Kamer wordt hierover richting de zomer van 2027 geïnformeerd.

De motie van de leden Nobel (VVD), Neijenhuis (D66) en Van den Brink (CDA) over bredere uitrol van de Rotterdamse aanpak 'Meer grip op arbeidsmigratie in Nederland[5]

Vanuit het kabinet wordt gewerkt aan een integrale aanpak om de positie van arbeidsmigranten te verbeteren. Hierin wordt samengewerkt met veel verschillende partijen, waaronder VNG en gemeenten. Er is vanuit de aanpak ook geregeld met de gemeente Rotterdam gesproken over hun aanpak en hoe we van elkaar kunnen leren. Zo is er op 29 september een bijeenkomst geweest van gemeente Rotterdam over hun aanpak, waarbij ook het Rijk en andere gemeenten aanwezig waren en hebben zij een magazine gemaakt ter inspiratie[6]. Rotterdam is niet de enige gemeente met een aanpak op arbeidsmigratie. Via het ondersteuningsprogramma arbeidsmigranten VNG

[1] Kamerstukken II, 2025/26, 29 861, nr. 209.
[2] 36.446, L
[3] Kamerstukken II, 2025/26, 29 861, nr. 195.
[4] Kamerstukken II, 2025/26, 29 861, nr. 197.
[5] Kamerstukken II, 2025/26, 29 861, nr. 206.
[6] Zie: Home - Arbeidsmigratie.

wordt daarnaast ook ingezet op het versterken en activeren van andere gemeenten op dit thema. Daarbij is een aanpak in een gemeente sterk afhankelijk van de lokale situatie en partners.

Motie van het lid Patijn (PRO) over verkennen of de NLA de bevoegdheid kan worden gegeven om een individueel uitzendverbod op te leggen[7]

In juni 2026 is de motie Patijn aangenomen, waarin het kabinet wordt verzocht om te verkennen of de Arbeidsinspectie de bevoegdheid zou kunnen krijgen om een individueel uitzendverbod te hebben.[8] Overweging bij deze motie is dat misstanden met uitzendkrachten zelden in een hele sector voorkomen, maar vaak juist alleen bij specifieke bedrijven.

Samen met de Arbeidsinspectie is nut en noodzaak van zo'n individueel verbod verkend. Daarbij is breed gekeken, namelijk naar uitlenen van ter beschikking gestelde arbeidskrachten (in plaats van alleen uitzenden) en naar een verbod voor een individuele uitlener en/of inlener (in plaats van alleen de uitlener). Ook zijn eerdere overwegingen betrokken.[9] Ik kom tot de conclusie dat een eventueel individueel in- en uitleenverbod op dit moment beperkt toegevoegde waarde heeft.

Uit analyses van de Arbeidsinspectie blijkt dat het bestaan van een inleen- en uitleenconstructie de belangrijkste voorspeller voor het constateren van een overtreding van de arbeidswetten is: bij oneerlijk werk zijn dan 2,2 keer zo veel overtredingen en bij arbeidsomstandigheden 1,8 keer zo veel.[10] Arbeidsmisstanden in inleen- en uitleenconstructies doen zich dus circa twee keer zo vaak voor als arbeidsmisstanden waar sprake is van werken in directe dienst van werkgevers. Deze generieke problematiek vraagt daarom om generieke oplossingen. Structureel werk dient in principe in vaste dienst verricht te worden.

Met de Wet toelating terbeschikkingstelling van arbeidskrachten (Wtta) zorgt het kabinet voor een generieke aanpak. Per 1 januari 2027 treedt de Wtta in werking. Uitleners moeten dan bij de Nederlandse Autoriteit Uitleenmarkt (NAU) een toelating aanvragen. Vanaf 1 januari 2028 geldt een toelatingsplicht. Een uitlener die geen toelating heeft of wiens toelating wordt ingetrokken, mag geen arbeidskrachten ter beschikking stellen. Inleners mogen alleen gebruik maken van toegelaten uitleners. Per 1 januari 2028 gaat de Arbeidsinspectie handhaven op de toelatingsplicht en zullen in- en uitleners die zich niet aan de wet houden worden beboet. De Wtta bevat in die zin al een individueel uitleenverbod, omdat de NAU als uitvoerende instantie de toelating van een bedrijf kan schorsen of intrekken als niet meer aan de voorwaarden van de Wtta wordt voldaan. Ook geeft de Wtta de Arbeidsinspectie een nieuwe bevoegdheid om uitleners en inleners bij wetsovertreding te beboeten.

Daarnaast heb ik – vanwege de wijdverspreide en stelselmatige misstanden – voor de vleesketen een sectoraal inleen- en uitleenverbod aangekondigd en uitgewerkt.[11] Ook dit is een generieke maatregel, omdat het alle bedrijven in de vleesketen betreft. Zo zorgt deze maatregel voor een gelijk speelveld tussen bedrijven en hoeft de Arbeidsinspectie niet bij elk individueel bedrijf te bewijzen dat daar meer dan elders misstanden met ter beschikking gestelde arbeidskrachten zijn. Dit sectorale verbod zal naar verwachting ingaan op 1 maart 2028.

Ook kan de Arbeidsinspectie werkgevers preventief stilleggen: bij herhaalde overtredingen worden dan werkzaamheden binnen een bedrijf voor 1, 2 of 3 maanden stilgelegd.[12] Deze bevoegdheid is per arbeidswet geregeld, de normstelling is heel concreet en eenduidig, en het te volgen proces is generiek. Op dit moment komt het voor dat de uitlenende werkgever in geval van een preventieve stillegging zijn personeel administratief onder een andere (uitlenende) rechtspersoon onderbrengt. De verwachting is dat deze vluchtigheid onder de Wtta eigenlijk niet meer kan gebeuren, omdat een nieuwe toelating niet snel en makkelijk kan worden verkregen. Hierdoor zal de effectiviteit van de preventieve stillegging als handhavingsinstrument toenemen.

Het kabinet streeft met deze generieke instrumenten naar minder arbeidsmisstanden. Daarbij wordt opgemerkt dat een eventueel nieuw individueel verbod zeer complex in z'n opzet en de

---

[7] Kamerstukken II, 2025/26, 29 861, nr. 194.
[8] Tweede Kamer, vergaderjaar 2025-2026, 29861, nr. 194.
[9] Zie Technische verkenning sectoraal uitzendverbod en verplicht percentage indiensttreding | Rijksoverheid.nl (2026).
[10] Zie de analyse over de periode 2018-2022 in Sector- en beroepeninformatie Inspectiebrede Risicoanalyse 2022 | Nederlandse Arbeidsinspectie (2025).
[11] Zie Verbod op werken met uitzendkrachten in vleesindustrie | Rijksoverheid.nl (2026).
[12] Dit kan bij herhaalde overtredingen van de Arbeidsomstandighedenwet (Arbowet), Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag (Wml), Wet arbeid vreemdelingen (Wav), Arbeidstijdenwet (Atw) en de Wet allocatie arbeidskrachten door intermediairs (Waadi). Zie (Waarschuwing) Preventieve stillegging | Nederlandse Arbeidsinspectie.

uitvoering zal zijn. In elke arbeidswet is namelijk bepaald wie als werkgever in de zin van die wet is aan te merken[13], waardoor niet elke overtreding de inlener en uitlener (even zwaar) is aan te rekenen. Ook zijn overtredingen van verschillende arbeidswetten niet zo maar bij elkaar op te tellen noch aan specifieke typen arbeidsrelaties binnen een werkgever (zoals uitzendkrachten) toe te rekenen. Bijvoorbeeld bij het ontbreken van een (getoetste) Risico-Inventarisatie en Evaluatie en plan van aanpak. Bovendien zal ook sprake zijn van juridisering: vanwege de grote gevolgen van een verbod zullen bedrijven alles aanvechten. Kortom, een eventueel individueel verbod leidt tot een zeer zware bewijslast en meerjarige handhavingstrajecten (tijdrovende bewijsvoering wetsovertreding, motiveren dat sprake is van gelijkheidsbeginsel en geen ongelijk speelveld, herhaalde onderzoeken, bezwaar en (hoger) beroep) tegen afzonderlijke bedrijven.

Het kabinet is daarom van mening dat het inzetten op de reeds ingezette instrumenten belangrijk is en dat het nu niet evident is dat inzetten op deze eventuele nieuwe bevoegdheid bijdraagt aan een effectieve en efficiënte aanpak van arbeidsmisstanden.

2. Toezeggingen

Toezegging aan het lid Patijn (PRO) om de Kamer aan het eind van het jaar een voortgangsbrief over de opvolging van het rapport Roemer te sturen en daarin een reactie mee te nemen op het actieplan van gemeenten en provincies over arbeidsmigratie[14]

Conform de toezegging is in bijlage 6 een reactie gegeven op het actieplan van gemeenten en provincies over arbeidsmigratie.

Toezegging aan het lid Van den Brink (CDA) om in gesprek te gaan met de staatssecretaris van OCW over de gelden voor scholen met veel arbeidsmigranten en hierover een terugkoppeling te sturen aan de Kamer[15]

Scholen krijgen extra geld om onderwijsachterstanden tegen de gaan. Dat budget wordt verdeeld op basis van een indicator, zodat het geld vooral naar díe scholen gaat waar ze het hardste nodig zijn. Zoals de minister meldde, is de indicator onderwijsachterstanden recent geactualiseerd en ook inhoudelijk verbeterd[16]. De vernieuwde indicator kijkt bijvoorbeeld ook naar het vermogen van het gezin en of er sprake is van problematische schulden in een gezin. Dit vergroot de kans dat scholen met relatief veel kinderen van arbeidsmigranten als gevolg van de herijking meer middelen ontvangen. De vernieuwde indicator wordt vanaf 2027 gebruikt.

Toezegging aan het lid Neijenhuis (D66) om de vraag over de wettelijke verankering van de inkomensgarantie uit de CAO uitzendkrachten mee te nemen in de brief van eind 2026 over de voortgang van het rapport Roemer[17]

De juridische onderbouwing van een wettelijke inkomensgarantie wordt verkend en uitgewerkt, in nauw contact met de SER. Vervolgens zal worden bezien op welke manier een wettelijke inkomensgarantie uitvoerbaar gemaakt kan worden.

Toezegging van minister Aartsen aan het lid Patijn (PRO) over NLA-boetes bij miskwalificatie werknemer[18]

Met deze brief wordt terug gekomen op een eerdere toezegging - die raakt aan de Wtta - van collega Minister Aartsen (Minister van Werk en Participatie) aan het lid Patijn tijdens het plenaire debat over het rechtsvermoeden van 15 april jl. Mevrouw Patijn heeft gevraagd te onderzoeken of het miskwalificeren van werknemers als schijnzelfstandigen, en daarmee het ontduiken van de Wtta, hoger kan worden beboet dan andere overtredingen en, zo ja, dit te regelen. Daarbij is toegezegd in kaart te brengen wat door middel van de Arbeidsinspectie op korte termijn al gedaan kan worden. Daarnaast wordt in de motie gevraagd of het mogelijk is om na constatering van miskwalificatie alsnog te verplichten dat een 'juiste' arbeidsovereenkomst wordt afgesloten.

Recent is in het kader van de Wtta het boetebeleid vastgesteld. Daarin is bepaald dat miskwalificatie van de arbeidsrelatie zwaarder wordt beboet door de Arbeidsinspectie dan andere overtredingen. Onder miskwalificatie wordt verstaan het onjuist voorstellen of administratief

---

[13] De inlener op grond van de Arbeidsomstandighedenwet, Arbeidstijdenwet en de Wet arbeid vreemdelingen. De uitlener op grond van de Wet arbeid vreemdelingen en Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag.
[14] TZ202606-076.
[15] TZ202606-085.
[16] Onderzoek herijking risico-indicator onderwijsachterstanden basisonderwijs - fase 2 | CBS.
[17] TZ202606-082.
[18] Van deze toezegging is geen toezeggingsnummer toegekend.

weergeven van de arbeidsrelatie ten opzichte van de feitelijke situatie. Hiervan kan bijvoorbeeld sprake zijn indien arbeidskrachten als zzp'ers worden aangemerkt, terwijl uit onderzoek naar de feitelijke omstandigheden blijkt dat sprake is van terbeschikkingstelling van arbeidskrachten. In dergelijke gevallen wordt het boetenormbedrag verhoogd tot het niveau dat geldt voor overtreding van het uitleen- of inleenverbod, dan wel de toelatingsplicht. Dit is binnen de Wtta het hoogste boetenormbedrag.

Arbeidsinspectie
De Arbeidsinspectie houdt vanaf 1 januari 2028 toezicht op de naleving van de toelatingsplicht op grond van de Wtta. Bij de beoordeling of sprake is van het ter beschikking stellen van arbeidskrachten zijn de feitelijke arbeidsomstandigheden bepalend. Op basis van de bevindingen van de inspecteur beoordeelt de Arbeidsinspectie of feitelijk sprake is van ter beschikkingstelling van arbeid en, indien de Wtta wordt overtreden, kan zij overgaan tot handhaving.

De Arbeidsinspectie handhaaft actief op situaties waarin sprake is van werken onder gezag en feitelijk sprake is van een arbeidsrelatie tussen werkgever en werknemer. Op basis hiervan handhaaft de Arbeidsinspectie reeds de geldende arbeidswetten. Met ingang van 1 januari 2028 wordt de Wtta hieraan toegevoegd. De Arbeidsinspectie bereidt zich momenteel voor op de uitvoering van het toezicht op en de handhaving van de naleving van de Wtta.

Verplichten juiste arbeidsovereenkomst
De Arbeidsinspectie heeft als toezichthouder geen rol in een civielrechtelijke overeenkomst. Het is aan de uitlener om met de arbeidskracht die feitelijk ter beschikking wordt gesteld aan een derde een arbeidsovereenkomst aan te gaan en zich verder te houden aan de verplichtingen die de toelatingsplicht oplegt. De Arbeidsinspectie voert wel herinspecties uit om te controleren of de arbeidsrelatie alsnog juist is gekwalificeerd. Bij miskwalificatie kan de Arbeidsinspectie een (hoge) boete opleggen (per misgekwalificeerde arbeidskracht).

Toezegging van toenmalige minister Paul aan het lid Van der Goot (OPNL) dat zij beide Kamers zal informeren over relevante ontwikkelingen met betrekking tot de samenwerking met Noordrijn-Westfalen en Vlaanderen[19]

De afgelopen jaren is met name met Noordrijn-Westfalen een stevige samenwerking opgebouwd, als onderdeel van de grenslandagenda. Op arbeidsmigratie is dit gericht op de samenwerking tussen toezichthouders aan beide kanten van de grens en samenwerking rondom hulp en ondersteuning van arbeidsmigranten. Deze samenwerking loopt nu ruim 5 jaar en loopt goed. Met Vlaanderen is geen structureel contact over grensoverschrijdende problematiek rondom arbeidsmigranten.

[19] T04102.

Bijlage 6 – Reactie op actieplan 'Zo werkt arbeidsmigratie voor iedereen' van gemeenten en provincies

In deze bijlage wordt een overzicht gegeven met een reactie op het actieplan 'Zo werkt arbeidsmigratie voor iedereen'[1] van de provincies Limburg en Zuid-Holland en de gemeenten Rotterdam, Den Haag, Utrecht, Eindhoven, Sliedrecht, Venlo en Steenbergen dat op 24 november 2025 werd aangeboden aan de Tweede Kamer.

We bieden dit overzicht naar aanleiding van de toezegging aan het lid Patijn (PRO) om de Tweede Kamer aan het eind van het jaar een voortgangsbrief te sturen over de opvolging van het rapport Roemer en daarin een reactie mee te nemen op het actieplan van gemeenten en provincies over arbeidsmigratie[2].

Aanbeveling rapport	**Opvolging**
Het Rijk ontwikkelt een dekkend registratiesysteem met duidelijke taken voor uitzendbureaus, werkgevers, huisvesters en gemeenten rondom BRP-inschrijving. Zorgt daarnaast dat je als ZZP'er verplicht in de BRP ingeschreven moet staan om als zelfstandige aan de slag te gaan.	*Een dekkend registratiesysteem* De staatssecretaris van BZK werkt samen met de minister van SZW aan een breed pakket aan maatregelen om de registratie van arbeidsmigranten in de BRP te verbeteren. De gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van de wet BRP. We nemen verschillende maatregelen om de rol van gemeenten te versterken. Zo ontvangen sinds juli jl. gemeenten maandelijks gegevens uit de Registratie Niet-Ingezetenen (RNI) om de registratie van arbeidsmigranten te verbeteren. Ook zien we dat gemeenten, zoals Meijerijstad, afspraken maken met huisvesters/werkgevers in de regio om groepsinschrijvingen mogelijk te maken. Dit verdient snelle opvolging in het hele land. Daarnaast geven we ook werkgevers een verantwoordelijkheid door de introductie van een zorgplicht. Daarbij richten we ons op de uitleners, omdat de onjuist geregistreerde arbeidsmigranten grotendeels bij een uitlener werkzaam is. Via VNG en Work in NL worden gemeenten gestimuleerd en ondersteund om hierop in te zetten. *Verplichte inschrijving voor ZZP'ers in de BRP* Het weigeren van een inschrijving als zzp'er in de Kamer van Koophandel (KVK) van een niet-ingezetene is niet verenigbaar met het vrij verkeer van vestiging. Ook niet-ingezetenen hebben het recht om zich te vestigen als zzp'er in Nederland. Als tijdens de inschrijving blijkt dat er mogelijke risico's zijn op malafide handelen binnen het werkingsgebied van de Opsporingsdienst van de Arbeidsinspectie, dan wordt dit als een

[1] Provincie Limburg: gezamenlijk Actieplan Arbeidsmigratie aangeboden aan Tweede Kamer | Provincie Limburg.
[2] TZ202606-076.

	risicosignaal doorgegeven aan de Arbeidsinspectie. Ook is de KVK bezig met het versterken van haar Poortwachtersrol.
Het Rijk voert een landelijk register huurcontracten in, om inzichtelijk te maken of er sprake is van verhuur op een bepaald adres en onder welke voorwaarden verhuurd wordt. Zo kunnen illegale verhuuractiviteiten en misstanden bij huurders (o.a. arbeidsmigranten) aangepakt worden.	De Minister van VRO werkt aan een huurregister. In mei 2026 heeft een voorstel voor een huurregister in consultatie gelegen. De minister heeft toegezegd de Tweede Kamer eind 2026 te informeren over het besluit of een huurregister wordt ingevoerd.
Het Rijk zorgt voor een goed systeem van handhaving op misstanden in uitzendconstructies, in nauwe samenwerking met politie, inspectie, woningcorporaties de NLA en gemeenten.	De Arbeidsinspectie houdt actief toezicht op de uitleenmarkt, via een specifiek programma. Daarbij wordt nauw samengewerkt met allerlei partners, bijvoorbeeld via gezamenlijke inspecties of in structurele verbanden.
Het Rijk zorgt met de NLA dat naast de handhaving op het uitzendstelsel (WTTA), er actiever wordt ingezet op gezamenlijke inspecties met gemeenten en provincies. Belangrijk is dat de NLA de doorlooptijden versnelt, hogere boetes verstrekt bij misstanden die malafide ondernemers echt raken, en gegevens- en kennisdeling tussen ketenpartners bevordert.	Gelijktijdig met deze brief heeft het kabinet in een brief aangekondigd dat met ingang van 1 juli 2027 de boetenormbedragen van de arbeidswetten opnieuw worden vastgesteld vanwege achtergebleven indexatie. Dit betreft een eenmalige verhoging van 21,7%. Daarnaast worden de boetenormbedragen vanaf 1 januari 2028 jaarlijks geïndexeerd. Ook richt de Nederlandse Autoriteit Uitleenmarkt in 2027 de gegevensuitwisseling t.b.v. het toelatingsstelsel verder in. De grondslagen hiervoor zijn inmiddels in de Baadi opgenomen. Deze Baadi bevat ook de grondslagen voor gegevensuitwisseling tussen gemeenten en de Arbeidsinspectie.
Het Rijk neemt een koplopersrol in de EU om eerlijkere concurrentie en eerlijke arbeidsmobiliteit te bevorderen, door het tegengaan van schijnconstructies (A1-verloning, schijnzelfstandigheid, doordetachering) en het verbeteren van de informatiepositie van arbeidsmigranten, met EURES en de European Labour Authority (ELA).	Dit is een van de prioriteiten voor de EU inzet van dit kabinet. Het kabinet zet hier o.a. op in het kader van het Europese pakket voor Eerlijke Arbeidsmobiliteit en heeft, samen met andere lidstaten, de Europese Commissie in een position paper opgeroepen om het juridisch kader voor de detachering van derdelanders te verduidelijken.
Het Rijk zorgt dat arbeidsmigranten die in Nederland komen, benadert en bereikt worden. Bijvoorbeeld door een landelijke, integrale aanpak om arbeidsmigratie voor en tijdens vertrek, alsook bij aankomst en verblijf, in goede banen te leiden. Maakt hierin afspraken met werkgevers, vakbonden, sociale partners en onderwijspartijen, zodat arbeidsmigranten goed als ingezetene in de BRP geregistreerd staan, de taal leren, zorg krijgen en weten wat hun rechten en plichten zijn. Zo wordt geregeld dat arbeidsmigranten meedraaien in de wijken en dorpen.	Met de Work in NL-punten voorzien we in goede informatie, hulp en dienstverlening aan EU-arbeidsmigranten. Het project zorgt ervoor dat een netwerk van hulp en ondersteuning gecreëerd wordt dat er voor zorgt dat goede samenwerking bestaat op verschillende thema's.
Het Rijk legt een structurele basis, met werkgevers en gemeenten, om taalonderwijs voor arbeidsmigranten te regelen. Zo kan iedereen in wijken en dorpen met elkaar een praatje maken. Zorgt ervoor dat arbeidsmigranten taalonderwijs mogen volgen onder werktijd, door hier met werkgevers bindende afspraken over te maken. Regelt ook voldoende	*Structureel taalonderwijs* Arbeidsmigranten kunnen gebruik maken van het gemeentelijke taalaanbod om basisvaardigheden te stimuleren. Hiervoor is dit jaar 85

financiering en docenten om het juiste taalonderwijs aan de doelgroep te kunnen geven. Dit sluit aan bij het rapport Investeren in samenleven (Adviesraad Migratie, 2025).	miljoen euro beschikbaar via de Wet Educatie en Beroepsonderwijs en vanaf volgend jaar 95 miljoen euro. *Taalonderwijs onder werktijd* Zowel de Adviesraad Migratie[3] als de SER[4] heeft in een rapport in 2025 aanbevolen om taalonderwijs en loopbaanontwikkeling onder werktijd aan te bieden. De Stichting van de Arbeid is voornemens hierover ook een cao-aanbeveling op te stellen richting cao-partijen. Daarnaast stimuleren we werkgevers vanuit SZW om in te zetten op Nederlands leren op de werkvloer. Hiervoor krijgt de Stichting Lezen en Schrijven voor de komende 3 jaar subsidie vanuit het ministerie van SZW. Regionale adviseurs van de stichting verzorgen elk jaar meer dan 70 adviestrajecten bij werkgevers. Dit met als doel om samen te kijken hoe zij taal op de werkvloer kunnen versterken, op een manier die past bij het bedrijf.
Het Rijk zorgt met de NLA en sociale partners dat slachtoffers niet de dupe worden van handhaving op huisvesting of bedrijven. Bevordert de meldingsbereidheid van arbeidsmigranten bij misstanden, bijvoorbeeld door nabetaling van achterstallig loon makkelijker te maken.	Het kabinet werkt aan een wetsvoorstel waarmee werknemers beter beschermt worden tegen onderbetaling door middel van een rechtsvermoeden in te voeren in het Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag. Door het opeisen van nabetaling makkelijker te maken, verwacht het kabinet ook dat de meldingsbereidheid toeneemt. Ook bieden organisaties zoals FairWork en Juridisch loket hulp en ondersteuning om hun loon terug te vorderen op grond van de Wet Arbeid Vreemdelingen. In deze wet is reeds een rechtsvermoeden opgenomen waarmee bescherming wordt geboden voor illegaal tewerkgestelde werknemers (derdelanders).
Het Rijk zorgt voor een structurele aanpak voor kinderen van arbeidsmigranten. Financiert de toegang tot voorschoolse educatie, extra onderwijsondersteuning en verbindt kinderopvang, onderwijs en werkgevers met elkaar	Het kabinet onderschrijft het belang van een goede start voor kinderen van arbeidsmigranten. Voor kinderen die risico lopen op onderwijsachterstand zijn er bestaande voorzieningen, te weten voorschoolse educatie (2,5 tot 4 jaar) en de aanpak van onderwijsachterstanden op de basisschool. Zowel gemeenten als scholen ontvangen hiervoor middelen. De verdeling van deze middelen vindt plaats op basis van een CBS-indicator die rekening houdt met verschillende achtergrondkenmerken die samenhangen met het risico op een onderwijsachterstand. Daarmee is er geen afzonderlijke financieringsregeling voor kinderen van arbeidsmigranten, maar worden middelen daar ingezet waar het risico op onderwijsachterstanden het grootst is. Daarnaast wordt in het Nationaal Programma Leefbaarheid en

[3] Investeren in samenleven | Adviesraad Migratie
[4] Arbeidsmigratie: minder waar het kan, beter waar het moet | SER

	Veiligheid (NPLV), via de SPUK Kansrijke Wijk, in de NPLV gebieden aanvullend ingezet op het tegengaan van onderwijsachterstanden. Een goede ondersteuning van kinderen van arbeidsmigranten vraagt om samenwerking tussen gemeenten, kinderopvang en onderwijs. Het Rijk faciliteert deze samenwerking via het bestaande stelsel, bijvoorbeeld via het verplichte jaarlijkse overleg dat gemeenten, schoolbesturen en kinderopvangorganisaties in het kader van de Lokale Educatieve Agenda met elkaar voeren over onderwijsachterstandenbeleid. Een ander voorbeeld vormen programma's zoals NPLV, gericht op kansengelijkheid en de ontwikkeling van het jonge kind. Het is daarbij primair aan gemeenten, onderwijs en kinderopvang om lokaal te bepalen welke samenwerking en ondersteuning nodig zijn. Een structurele afzonderlijke rijksregeling specifiek voor kinderen van arbeidsmigranten acht het kabinet daarom niet nodig.
Het Rijk werkt (samen met VWS) actief aan de preventie van daklоosheid en komt met mogelijkheden én handhaving voor werkgevers om daklоosheid te voorkomen.	Het kabinet voert momenteel het Plan van Aanpak kwetsbare dakloze EU-burgers uit, waarin ook acties rondom preventie zitten.
Het Rijk zorgt voor structurele middelen voor de opvang en begeleiding van dakloze EU-burgers, gericht op zowel integratie, zorg en werk in Nederland en indien nodig of gewenst, terugkeer met toekomstperspectief, werk en zorg in het herkomstland.	Op dit moment zijn middelen beschikbaar tot en met 2028. Er zal gekeken worden of en hoe de kortdurende opvang daarna voortgezet wordt.
Het Rijk zet in op hoogwaardig en vast werk door arbeidsmarkthervormingen (o.a. conform wetsvoorstel meer zekerheid flexwerkers en OVV-rapport) en door een visie te ontwikkelen over welke economie we willen zijn, inclusief bijbehorende keuzes in de economie, de arbeidsmarkt (Commissie Borstlap) en in het ruimtelijk domein (via de Nota Ruimte) . Informeren arbeidsmigranten over de meerwaarde van vast werk bij de werkgevers, en verkennen hoe de risico's voor werkgevers rondom vast werk verminderd kunnen worden	Het wetsvoorstel Meer zekerheid flexwerkers is 7 juli door de Eerste Kamer aangenomen. Dit voorstel bevat verschillende maatregelen om flexibel werk te verbeteren. Het grootste gedeelte van de maatregelen treedt per 1 januari 2028 in werking. Onderdeel daarvan is natuurlijk voorlichting, met daarbij aandacht voor arbeidsmigranten (o.a. via Workinnl). Daarnaast wordt via de rest van het arbeidsmarktpakket gewerkt aan vast werk aantrekkelijker maken.
Het Rijk vermindert de vraag naar laagbetaalde arbeid door stevig in te zetten op productiviteitsgroei, arbeidsparticipatie en arbeidsbesparende, technologische en sociale innovaties inclusief de nodige financiering hiervoor, en elimineert zo de structurele afhankelijkheid van goedkope arbeid (conform IBO-rapport). Dit draagt bij aan het innovatie en concurrentievermogen van Nederland.	Het kabinet heeft een Talentstrategie gelanceerd om bewustere keuzes te maken over het opleiden van en toeleiden naar van schaars talent voor een aantal prioritaire opgaves. In dit kader zetten we ook in op slimmer, innovatiever en productiever werken. Bijvoorbeeld door opstellen van een productiviteitsagenda en het instellen van een productiviteitsraad. En willen we dat iedereen zoveel mogelijk mee doet en blijft leren en ontwikkelen. Daartoe werken we onder andere aan een nieuwe subsidieregeling om de LLO te stimuleren gericht op de prioritaire opgaves.

Het Rijk voert een uitzendverbod in, in sectoren waar structurele misstanden plaatsvinden, beperkt uitzendwerk van (laagbetaalde) arbeidsmigranten (bijv. tot ziek en piek) en stimuleert vaste dienstverbanden bij de werkgever.	Het kabinet wil uitzendwerk in de vleesketen verbieden. Zo wil het arbeidsmisstanden aanpakken die onder andere arbeidsmigranten raken. Het verbod is op 3 juli 2026 aangekondigd en ook ter Internetconsultatie gegaan. Het verbod zal rond de zomer 2027 worden gepubliceerd.
Het Rijk voert structureel en economisch huisvestingsbeleid: borgt een gelijk speelveld door een afwegingskader met een (huisvestings)effectrapportage bij nieuwe bedrijvigheid verplicht te stellen en dit in wetgeving te verankeren.	In het coalitieakkoord is afgesproken dat het kabinet met ruimtelijke ordeningsinstrumenten en gemeentelijke bedrijfseffectrapportages wil zorgen dat huisvesting, voorzieningen en leefbaarheid op orde zijn voordat extra werknemers worden aangetrokken. Dit voornemen wordt op dit moment uitgewerkt. De minister van VRO heeft toegezegd de Tweede Kamer hierover in het najaar van 2026 te informeren.
SZW zorgt voor een plan van aanpak in herkomstlanden rondom gericht arbeidsmigratiebeleid met werkgevers, uitzendbureaus en sociale partners, dat er zowel voor vertrek in herkomstland, tijdens vertrek én in aankomstland contact met de arbeidsmigrant is en er gezorgd wordt voor een goede aankomst in Nederland met BRP-registratie, huisvesting, goede arbeidsvoorwaarden en -omstandigheden en mogelijkheden tot integratie in de wijken en dorpen	Binnen Work in NL werken we aan informatievoorziening in landen van herkomst, in samenwerking met EURES (UWV) en de European Labour Authority (ELA).
De EU vergroot de capaciteit van de European Labour Authority (ELA) en de European Employment Services (EURES) om actief met lidstaten arbeidsmigratie in goede banen te leiden, via forse inzet op handhaving van illegale constructies, het tegengaan van mensenhandel en de nodige inzet rondom informatievoorziening en return mobility. Zorgt hierin ook voor eenvoudigere gegevensdeling	In september heeft de Europese Commissie voorstellen gedaan om het mandaat van de ELA te versterken. Onderdeel van die herziening betreft het versterken van gezamenlijke grensoverschrijdende inspecties, betere informatiedeling met de ELA en het versterken van handhaving op arbeids- en sociale rechten van derdelanders.
De EU maakt wetgeving of beleid om schijnconstructies zoals onjuiste A1-verloning, doordetachering, schijnzelfstandigheid tegen te gaan en zo eerlijke concurrentie te bevorderen.	Het kabinet zet in op het tegengaan van onrechtmatige detachering van derdelanders, o.a. door verduidelijking van het juridisch kader. Daarnaast stelt de Europese Commissie voor om de ELA te versterken.

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

TER BESLISSING

[redacted]

Aan Minister van SZW

Datum
6 oktober 2026

nota

Brief voer verbeteren positie van arbeidsmigranten

Onze referentie
2026-[redacted]

Opgesteld door
[redacted]

Bijlage(n)
8

Aanleiding

- U heeft de Kamer toegezegd haar voor het einde van dit jaar te informeren over de voortgang van de opvolging van het rapport van het Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten en het SER-advies 'Arbeidsmigratie op waarde'. Bijgaand vindt u de conceptbrief. We adviseren deze voor het commissiedebat van 12 november te versturen.
- De SER heeft op 22 oktober een uitwerking van het SER-advies gepubliceerd. Het kabinet wordt gevraagd dit te appreciëren.
- De staf van de commissie SZW heeft een literatuuronderzoek (hierna: Kamerstaf) gedaan met hierin lessen over arbeidsmigratie uit andere landen. Naast een algemene reflectie, wenst de commissie SZW een reactie op enkele vragen.
- Daarnaast heeft u de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OVV) in een gesprek toegezegd om in een Kamerbrief nog expliciet aandacht te geven aan hoe het kabinet de aanbevelingen uit het rapport 'Veiligheid voor arbeidsmigranten' uit 2025 opvolgt.
- Op 13 en 27 oktober is ambtelijk een gesprek met u geweest over arbeidsmigratie, waarbij u richting heeft gegeven voor de opzet van de brief.

Geadviseerd besluit

- Bent u akkoord om de brief naar de Tweede Kamer te sturen?

Kernpunten

- In de brief gaan we in op de brede inzet van het kabinet op arbeidsmigratie, langs de pijlers:
    - Het verminderen van laagbetaalde arbeidsmigratie en het benutten van arbeidspotentieel
    - Gerichte arbeidsmigratie
    - Aanpak van misstanden en versterking van de positie van arbeidsmigranten.
- Vervolgens gaan we uitgebreider in op de aanpak om de positie van arbeidsmigranten te verbeteren. Daarbij gaan we in op de thema's werk, registratie, huisvesting, dakloosheid, zorg, toezicht en handhaving, informatievoorziening, toegang tot recht en de Nederlandse taal. Hierbij gaan we ook in op het OVV-rapport.

- In deze brief staan geen nieuwe beleidsvoornemens. Wel is de aanpak aangescherpt met acties binnen het bestaande beleid na werksessies van het Interdepartementaal Projectteam Arbeidsmigranten (IPA) met betrokken partijen. Zo benoemen we in de brief dat de minister van VRO onderzoekt hoe gemeenten beter gebruik kunnen maken van de kennis over de toepassing van huurwetgeving, zodat gemeenten effectiever kunnen toezien op huisvesting van arbeidsmigranten.
- We benoemen tot slot dat we de komende tijd in gesprek gaan met experts, organisaties uit het veld en arbeidsmigranten. Daarbij kijken we ook naar het beleid in andere landen, zowel binnen als buiten de EU, en betrekken we de geleerde lessen uit eerdere rapporten, zoals die uit het rapport van de Kamerstaf.
- Alle maatregelen en acties om de positie van arbeidsmigranten te verbeteren zijn in een overzicht gezet. Zie hiervoor bijlage 1.
- Een overzicht met de opvolging van de SER-aanbevelingen zijn opgenomen in bijlage 2.

Registratie

- In het gesprek dat er ambtelijk met u was op 13 oktober heeft u aangegeven extra in te willen zetten op registratie.
- Op dit moment zetten we in op een breed pakket aan maatregelen, waarbij we de verantwoordelijkheid van de werkgever vergroten (met een zorgplicht voor uitleners), inzetten op bewustwording en ondersteuning voor arbeidsmigranten en de dienstverlening van gemeenten versterken.
- Samen met BZK (verantwoordelijk voor de Wet BRP) en betrokken partijen is vorige maand samen gezeten wat we extra hierop kunnen doen binnen de huidige financiële mogelijkheden. Dit zit met name op het versnellen van het delen en implementeren van goede voorbeelden bij gemeenten. Dit is opgenomen in de brief.
- Vorig jaar is door de Nederlandse Vereniging van Burgerzaken en de VNG onderzoek gedaan naar wat extra mogelijk is. Zij kwamen uit op extra toezicht en handhaving (€ 55 miljoen p.j.), het aanstellen van personeel om afspraken met werkgevers te maken (€ 10 miljoen p.j.) en extra digitale hulpmiddelen te ontwikkelen (€ 5 miljoen euro p.j. De middelen hiervoor zijn niet beschikbaar gesteld.
- NB De problemen op registratie hangen nauw samen met een gebrek aan goede huisvesting (waar personen zich kunnen inschrijven) en flex-arbeid (waardoor er veel verhuizingen zijn die niet worden doorgegeven). Interventies hierop worden het meest succesvol geacht.

OVV-rapport

- Het OVV-rapport laat zien dat de veiligheid van arbeidsmigranten in Nederland onder druk staat. In de brief benoemen we dat het kabinet het rapport en de bevindingen serieus neemt. We zetten ons in om misstanden te voorkomen en daadkrachtig aan te pakken.
- In de brief gaan we in op hoe we opvolging geven aan de belangrijke onderwerpen uit het rapport, zoals het tegengaan van arbeidsongevallen en de toegang tot de arbozorg en belangenbehartiging verbeteren.
- Daarbij kondigen we in de brief aan dat we in gesprek gaan met werkgevers om te bespreken wat verder nodig is om de werk gerelateerde gezondheid en veiligheid van arbeidsmigranten te beschermen.

Uitwerking SER-advies (bijlage 3)

- In bijlage 3 is de opvolging van de uitwerking van het SER-rapport 'Arbeidsmigratie naar Waarde' uiteengezet.
- Hierin doet de SER aanbevelingen om de rechtspositie van laagbetaalde arbeidsmigranten te versterken, met name bij de nabetaling van achterstallig loon en bij onrechtmatige detachering van derdelanders. Ook gaat het in op de uitwerking van de sociale partners van een gedragscode voor goed werkgeverschap en opdrachtgeverschap bij de inzet van internationale arbeidskrachten.

Literatuuronderzoek staf commissie SZW (bijlage 4)

- In deze bijlage geven we een reactie op het literatuuronderzoek over arbeidsmigratie dat door de staf van de commissie SZW is uitgevoerd. Naast een algemene reflectie, geven we hierbij ook een reactie op enkele vragen, zoals is verzocht.
- Het onderzoek geeft een overzicht van maatregelen uit andere EU-lidstaten om grip te krijgen op arbeidsmigratie en de huisvesting van arbeidsmigranten.

Moties en toezeggingen (bijlage 5 en 6)

- Bijlage 5 biedt een overzicht met moties en toezeggingen die worden afgedaan met deze brief. Hierbij wordt onder meer de volgende motie en toezegging afgedaan:
    - De motie van het lid Patijn (PRO) vroeg het kabinet te verkennen of de NLA de bevoegdheid kan worden gegeven om een individueel uitzendverbod op te leggen. In de beantwoording wordt aangegeven dat het kabinet inzet op de reeds ingezette instrumenten op het gebied van werk en dat het nu niet evident is dat het inzetten op deze eventuele nieuwe bevoegdheid bijdraagt aan een effectieve en efficiënte aanpak van arbeidsmisstanden.
    - Daarnaast wordt separaat in bijlage 6 een reactie gegeven op het actieplan van gemeenten en provincies over arbeidsmigratie. Dit naar aanleiding van uw toezegging aan het lid Partijn (PRO) om in de voortgangsbrief een reactie mee te nemen op dit actieplan.

Toelichting

Proces

- De brief is parallel ter informatie gedeeld met de begeleidingsgroep IPA, de Regiegroep van de Stichting van de Arbeid en de DG-stuurgroep.
- De andere betrokken ministeries hebben de brief parallel voorgelegd ter goedkeuring aan uw collega-bewindspersonen.
- We willen de brief, in overleg met COM, donderdag 5 november uitsturen.

Datum
6 oktober 2026

Onze referentie
2026-

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Actie	Informatie
1	Monitor aanpak Verbeteren positie van arbeidsmigranten	Verzenden	
2	Opvolging SER-advies	Verzenden	
3	Opvolging uitwerking SER-advies	Verzenden	
4	Reflectie literatuuronderzoek staf commissie SZW	Verzenden	
5	Toezeggingen en moties op arbeidsmigratie	Verzenden	
6	Opvolging actieplan provincies en gemeenten	Verzenden	
7	Uitwerking SER-advies	Ter informatie (niet verzenden)	
8	Literatuuronderzoek commissie SZW	Ter informatie (niet verzenden)	